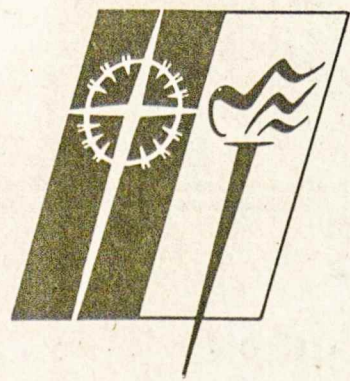

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 34 (1749) 1983 RUGPJŪTIS-AUGUST 25 • "AUŠROS" METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • Tel. (416) 275-4672

Lietuviškų lobių puoselėtojai

Lituanistų suvažiavimą Toronte pasitinkant

Mūsų legendose pasakojama, kad kadaise Lietuvoje gyveno paslaptingos būtybės — aitvarai, kurie, ūkininkams nematant, pripildydavo jų aruodus. Tai gerieji aitvarai, kurių laukdavo ūkininkai, tikėdamiesi tuo būdu pralobti. Gal tai buvo galima pasakose, bet neįmanoma tikrovėje. Ūkininkų aruodus turi pripildyti jų pačių darbas. Žemė tampa geruoju aitvaru, kraunančiu ūkininkams turtus, kai ją rūpestingai purena darbingos rankos. Tokių rankų yra reikalinga ne tik žemė, bet ir dvasinis tautos gyvenimas. Aruodus turi ne tik ūkininkai, bet ir dvasinio gyvenimo bei kultūros žmonės. Jeigu ūkininkai maitina žmones duona, tai kultūros žmonės — dvasinėmis vertybėmis. Nei žmogus, nei tauta negali gyventi vien tik fizine duona. Reikalingi dvasiniai lobiai, kurie nėra tik biologinio gyvenimo puošmena. Jie yra nemažiau reikalingi tautos gyvybei už fizinę duoną. Dėl to yra gerbtini ne vien medžiaginių gėrybių gamintojai, bet ir dvasinių vertybių kūrėjai. Pastarieji lietuvių tautai gali būti netgi svarbesni, nes mūsų tauta, būdama palyginti negausi, didesnių laimėjimų gali pasiekti dvasinių vertybių kūryboje.

Lietuvių tautos sąrangoje išskirtiną vietą užima lituanistai — lietuviškų lobių kūrėjai bei puoselėtojai, kurių dėka tauta įgyja savitą veidą ir tampa žėrinčia dalele tautų mozaikoje. Tai lietuvių kalbos, literatūros, tautosakos, istorijos, geografijos, muzikos, dailės, minties puoselėtojai. Jų pastangomis sukurti bei sukruti dvasiniai lobiai tampa visos tautos vertybėmis, kuriomis maitinasi kiekvienas tautietis. Vieno rašytojo sukurtas veikalas tampa visos tautos lobiu. Jis negali uždaryti jo banke ir tik vienas jį naudoti. Dvasinis lobis yra tokia vertybė, kuri savaime sklinda aplinkon, veržiasi į kitus. Tikslai pinigais gali būti uždarytas banke ir padarytas prieinamas vien jo savininkui. Kitaip yra dvasiniame-kultūriniame gyvenime. Čia vieno autoriaus sukurtas lobis skleidžiamas kuo plačiausiai. Panašiai kaip mažytė saulė, kuri pačia savo prigimtimi veržiasi spinduliuoti. Tokių saulėlių lietuvių tautoje turiu jau gana daug. Jos pradėjo spinduliuoti su Kristijono Donelaičiu, bet ypač sustiprėjo "Aušros" laikais ir iki mūsų laikų pakilo gana aukštai. Mums belieka gauti visų saulėlių spindulius. Ir tai ne tam, kad galėtume papuošti savo gyvenimą. Ne. Turime gaivinti, kad iškiltume lietuviams. Tai esminis dvasinis maistas, be kurio tauta ne tikai alksta, bet ilgainiui ir miršta.

TORONTE š.m. rugsėjo 3-4 dienomis turėsime išeivijos lituanistų suvažiavimą, rengiamą Lituanistikos Institutu. Dalyvaus kelios dešimtys lituanistų. Turėsime keliolika paskaitų įvairiomis temomis. Jos, žinoma, atskleis tik kai kuriuos lietuviškųjų lobių aspektus, kiek tai įmanoma per porą dienų. Suvažiavimą rengia moksline institucija, tačiau jos paskaitos yra skirtos ir plačiajai visuomenei. Jomis turėtų domėtis ne vien mokslininkai, bet ir visi tautiečiai. Šiandien jau nebegalime skųstis, kad mūsų visuomenė yra neraštinga. Beveik visi yra baigę vienokius ar kitokius mokslus, bet stokoja lituanistinių žinių. Šis suvažiavimas ir bus gera proga pasiklausti stiprių lituanistų paskaitų iš įvairių sričių ir praturtinti savo žinyną naujomis įžvalgomis. Net ir tie, kurie yra baigę mokslus Lietuvoje, turėtų susidomėti šiuo suvažiavimu, nes lituanistiniai mokslai, kaip ir visi kiti, nestovi vietoje. Ir lituanistikoje yra daug naujų dalykų, nuo kurių negalima atsilikti. Be to, visuomenės dalyvavimas lituanistų paskaitose paskatins mūsų išeivijos lituanistus dar stipriau puoselėti lietuviškus lobius, kurti juos ir skleisti visuomenėje. Be to, intensyvaus lituanistų darbo kultūrinis išeivijos gyvenimas pasidarys labai skurdus, primityvus, niekam neįmonuojantis. Tik su stipria lituanistika stiprus bus ir kultūrinis išeivijos bei tautos gyvenimas.

KANADOS ĮVYKIAI

Premjerų konferencija

Dvidešimt ketvirtajai Kanados provincinių premjerų metinei konferencijai buvo pasirinktas Torontas. Ontarijo išdui ši konferencija kainavo \$75.000, išleistų premjerų vaizdinimui. Dėmesio centre buvo ekonominės provincijų ir visos Kanados problemos, ypač darbų parūpinimas bedarbiams. Esminiams nutarimams padaryti yra būtinas provincinių premjerų susitikimas su Kanados ministerių pirmininku P. E. Trudeau. Kadangi jis tokią konferenciją jau yra atmetęs, premjerai pasiūlė atskirus susitikimus su P. E. Trudeau savo provincijų sostinėse. Oficialus P. E. Trudeau atsakymas nėra gautas. Šiuo metu jis su vaikais atostogauja Europoje, yra numatęs oficialų apsilankymą Graikijoje penkiomis dienomis. Otavon grįš tik rugsėjo 2 d. Sveikatos draudos nesutarimas išspręsti provincijų premjerai pasiūlė savo sveikatos ministerių susitikimą su Kanados sveikatos ministru Monique Begin. Pastaroji šiai minčiai pritarė, susitikimą pasiūlydama rugsėjo 7 d. Halifaxe. Ji griežtai pasisako prieš kaikuose provincijose įvestus sveikatos draudos pakeitimus — leidimą gydytojams reikalauti iš pacientų didesnio atlyginimo nei leidžia drauda, įvestą dalinį mokestį už naudojimąsi ligonine. Tokioms provincijoms ji grąšina sumažinti iš Kanados išduodamus dolių provincinei sveikatos draudai. Provincijos skundžiasi, kad Otava nesilaiko įsipareigojimo padengti pusę sveikatos draudos išlaidų, bet Otava tai paneigė.

Kanadoj staiga pabrango benzinai. Vieno litro kaina pasiekė 49 centus, nors su Alberta buvo susitarta atsisakyti kai-

V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongreso atstovai Kanados sostinėje Otavoje 1983.VII.21. Iš kairės: Gintaras Aukštuolis, PLJS pirmininkas, Violeta Abariūtė, kongresui rengti komiteto pirmininkė, Birutė Prašmutaitė ir Kazimieras Satkevičius. G. Aukštuolis iš JAV laiko memorandumą ir dovanas, kurias įteikė JAV ambasada Otavoje. Kitų kraštų atstovai panašiai padarė savo kraštų ambasadoms. Nuotr. J. V. Danio

Vakarai ir Baltijos valstybės

Vakariečių politikų svyravimai ir atviras JAV prezidento Ronaldo Reagano pareiškimas Jungtinėms Tautoms

Demokratinės Vakarų šalys niekad nepripažino prievartinio Baltijos valstybių prijungimo prie Sov. Sąjungos, tačiau ilgą laiką šiuo klausimu vengdavo pasisakyti, išskyrus retus atvejus, kai reikėdavo stipresnio argumento atsikirti Sov. Sąjungai. Tik tai pastaruoju metu Baltijos valstybių laisvės klausimas vis dažniau iškyla Vakarų spaudoje ir augstosios politikos sluogsnuose. Pernai pirmą kartą Amerikos prezidentas paskelbė Baltiečių Laisvės Dieną, kuri šiemet buvo dar iškilmingiau paminėta. JAV palankumas Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvės bylai yra seniai įvairiais būdais pareiškiamas. Idomu pastebėti, kad ir kitose valstybėse pradeda reikštis balsai, kurie neleidžia tęsti tylos sąmokslu.

Pernai gruodžio mėnesį Australijos senatas priėmė rezoliuciją, kad Baltijos kraštų klausimas būtų keliamas JT

nų padidino už tiekiamą naftą. Naftos bendrovės lig šiol varžėsi tarpusavyje, kartais benzina parduodamos be jokio pelno ar net su nuostoliais, kol buvo didelės atsargos. Dabar jos teisinasi perdaug menkomis pajamomis, kurios yra reikalingos naftos pajieskoms. Esą joks slapta bendrovių susitarimas suvienodinti benzino kainas nebuvo padarytas, tik atsakyta nuostolingu varžybų. Kanadiečiams sunku suprasti, kodėl JAV litras benzino tekainuoja apie 37 centus, nors ten nafta perkama pasaulinėmis kainomis. Kaltė, atrodo, tenka perdaug augantiems Otavos ir provincijų mokesčiams. Dienraštis "The Toronto Sun" primena skaitytojams, kad už kiekvieną litrą parduoto benzino net 26 centai tenka Otavai ir provincijoms. Daug kainavusi valdinė naftos bendrovė "Petro-Canada" nepateisina vilčių. Š. m. birželio 28 d. statinę valykloms pristatomos naftos ji savo nužiūra pabrangino dviem doleriais, nesilaikydama Kanados valdžios numatytų gairių.

(Nuokelta į 8-tą psl.)

dekolonizavimo pakomisėje. Tokį patį reikalavimą pareiškė ir šiemet sausio 13 d. Strasbūre priimtoji Europos parlamento rezoliucija. Deja, V. Europos šalių užsienio reikalų ministerių konferencija nesutiko jos vykdyti. Konferencijos pirmininkas Bonnos užsienio reikalų ministris Genšeris atsakė žinomais išsiskėjimais. Jam, girdi, Baltijos šalių padėtis gerai žinoma, tačiau tarptautinės nuotakos jų bylai esančios vis dar labai nepalankios. Visi esą susirūpinę įtemptais didžiųjų valstybių santykiais ir nenorėtų jų dar labiau apsunkinti. Todėl, pasak Genšerio, geriau Baltijos valstybių klausimo nė nekelti, nes tuo nebūtų niekam pasitarnauta. Daugiausia iš to, žinoma, būtų naudos tik Maskvai, kuri visą laiką buvo labai patenkinta Vakarų tyla Baltijos valstybių reikalu.

Tačiau pragmatiškai apskaičiavimai vakariečiams kliaudiktai Baltijos valstybių reikalui pasisakyti. Dėl padėties toli nuo Europos esančiuose kraštuose tokio santūrumo nesilaikoma. Kartais vienas kitas stebėtojas tokią vienąšališką V. Europos šalių vyriausybės ir visuomenės laikyseną pavadina veidmainiavimu. Ypač Skandinavijoje, kur susirūpinimas kitais kraštais yra tiesiog proporcingas. Esą joks slapta bendrovių susitarimas suvienodinti benzino kainas nebuvo padarytas, tik atsakyta nuostolingu varžybų. Kanadiečiams sunku suprasti, kodėl JAV litras benzino tekainuoja apie 37 centus, nors ten nafta perkama pasaulinėmis kainomis. Kaltė, atrodo, tenka perdaug augantiems Otavos ir provincijų mokesčiams. Dienraštis "The Toronto Sun" primena skaitytojams, kad už kiekvieną litrą parduoto benzino net 26 centai tenka Otavai ir provincijoms. Daug kainavusi valdinė naftos bendrovė "Petro-Canada" nepateisina vilčių. Š. m. birželio 28 d. statinę valykloms pristatomos naftos ji savo nužiūra pabrangino dviem doleriais, nesilaikydama Kanados valdžios numatytų gairių.

Kaip iki šiol, palankiausias mums yra Amerikos nusistatymas. Ypač reikšmingas yra

šiuo pežiūriu prezidento Reagano pareiškimas, paskelbtas liepos 26 d., kai suėjo 61 metai nuo JAV de jure pripažinimo Baltijos valstybių. Prezidentas pabrėžė, kad visos trys Baltijos valstybės savo metu priklausė Tautų Sąjungai ir buvo pasirašiusios nepuolimo sutartį su Sov. Sąjunga, kuri vistiek jas užėmė, pasinaudodama Molotovo-Ribbentropo sandėriu. Tęsdama Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupaciją, Maskva pažeidžia tarptautinę teisę, Jungtinių Tautų įstatus ir visumos susirinkimo rezoliucijoje užtikrintą tautų apsisprendimo teisę.

Prezidentas Reaganas pažymėjo, kad Baltijos tautos jau penktą dešimtmetį kovoja už savo laisvę ir apsisprendimo teisę. Jis nurodė pavyzdžių Lietuvai, kurioje išeina 15 neoficialių laikraščių; apie 150.000 žmonių pasirašė peticiją Maskvai. Tai esąs negirdėtas skaičius Sov. Sąjungos valdomuose kraštuose. Į pastangas atgauti laisvę Maskva atsakė tik dar kartą paneigdamas tautines baltiečių teises. Išdrįsčiusį jų reikalauti drąsiai lietuviams, latviams ir estus įkalino, ištremė arba uždarė į psichiatrines ligonines.

Prezidentas Reaganas šiuo pareiškimu norėjo įsiskaidi pabrėžti, kad amerikiečiai remia teisėtus Baltijos tautų nepriklausomybės siekimus ir jų teisę spręsti savo likimą.

Ypač svarbu čia pažymėti ir tai, kad Amerikos ambasadorė prie Jungtinių Tautų ponė Kirkpatrick kreipėsi į šią organizaciją, prašydama apsvastyti Baltijos tautų apsisprendimo teisę. Tuo reikalu ji rašė generaliniam Jungtinių Tautų sekretoriui de Kueljarui, pridėdama jam ir prezidento Reagano pareiškimą, kurį čia trumpai atpasakojo me. Ambasadorė Kirkpatrick paprašė gen. Jungtinių Tautų sekretorių jos raštą išsiuntinėti visiems organizacijos nariams kaip oficialų dokumentą.

Atrodo, artėja ta diena, kai ir Baltijos valstybių klausimas iškils Jungtinėse Tautose. Lmb.

Pasaulio įvykiai

"SOLIDARUMO" UNIJA LENKIOJE RUOŠIASI PAMINėti trečiasias savo įsteigimo metines rugpjūčio 31 d. Pogriandyje veikiantys vadai pareikalavo, kad valdžios atstovai pradėtų derybas su L. Walensa dėl teisių sugrąžinimo suspenduotai unijai. Priešingu atveju grasinama pradėti darbo sulėtinimą darbovietėse. Trečiosios streiko metinės Lenino laivų statykloje Gdanske buvo paminėtos dvejomis nedidelėmis demonstracijomis. Pirmąsias išsklaidė lazdomis ginkluoti milicininkai, o antrosiose trumpą žodį tarė L. Walensa, padėjęs gėlių vainiką prie žuvusių darbininkams pastatyto trijų kryžių paminklo. Spauda aštriai puolė L. Walensą, jį pavadindama Gdanske jankiu, remiančiu prez. R. Reagano sankcijas. Jos liečia paskolų sustabdymą Lenkijai, prekybos suvaržymus augštesniu maitu, pašarinių grūdų pardavimą paukščių ūkiams, neįsileidimą Lenkijos žvejybos laivų į teritorinius JAV vandenis. Gen. W. Jaruzelskis priėmė grupę JAV kongreso atstovų. Jų vadovas demokratas C. Longas pareiškė, kad pokalbis truko pusterčios valandos. Gen. W. Jaruzelskiui buvo pabrėžta, jog sankcijas tegalės atšaukti žmogaus teisių atstatymas. Pasak C. Longo, gen. W. Jaruzelskis yra atsidūręs nepavydėtinoje būklėje: jį varžo spaudimai iš Maskvos, slegia niekur gerai neveikianti komunistinė ekonomija. Esą gen. W. Jaruzelskis teisinosi, kad lenkai šiandien turi daugiau laisvės, negu žmonės kaikiuriose kitose šalyse, matyt, turėdamas galvoje Sovietų Sąjungą ir jos satelitines valstybes. Jis betgi neleidžia JAV kongreso atstovams susitikti su L. Walensa Gdanske.

bei mahometonams, skatindamas užmirti ligšiolinius nesutarimus.

Penkiolika metų

Komunistinis režimas Čekoslovakijoje rugpjūčio 20 d. paminėjo sovietinės invazijos 15 metų sukaktį. Esą tai buvo tarptautinė pagalba, sustabdžiusi pilietinį karą, išsaugojusi taiką, sustiprinusi saugumą Centrinėje Europoje. Kitos nuomonės yra laisvės Čekoslovakijai siekiantys politiniai kaliniai, apie 60.000 pabėgėlių užsienin, šios sukakties proga rengusių demonstracijų įvairiose laisvojo pasaulio vietovėse. Spauda prisiminė buvusį kompartijos vadą A. Dubčeką, norėjusį įgyvendinti komunizmą su žmogiskuo veidu. Jis buvo pašalintas iš vado pareigų ir netgi išmestas iš kompartijos, visiškai išjungtas iš viešojo gyvenimo. Penkiolikos metų laikotarpyje idealistui A. Dubčekui teko dirbti šiukšlių surinkėju, automobilį priėmė jį į statymo aikštę, mašinų prižiūrėtoju miškininkystėje. Poinvaziniam laikotarpyje savo darbus prarado ir jį neatgavo 100.000 intelektualų, politikų, profesorių, mokytojų, mokslininkų, inžinierių bei technikų. Nenuostabu, kad Čekoslovakijos mašinų bei inžinerinių gaminių eksportas, pasaulinėje rinkoje prieš invaziją turėjęs 2,8%, dabar yra nukritęs iki 1,5%.

Ginklai erdvėse

Sovietų kompartijos vadą J. Andropovą aplankė devyni demokratų partijos senatoriai iš JAV. Dvi valandas trukusį susitikimą J. Andropovas panaudojo branduolinių ginklų propagandai, pažadėdamas atsisakyti prieš erdvių satelitus nukreiptus ginklų sistemas, jeigu jos atsisakytų ir prez. R. Reaganas. Pasiūlymas buvo skeptiškai sutiktas Vašingtone. Sovietų Sąjunga bandymus su tokiais ginklais vykdo jau nuo 1968 m., o amerikiečiai tik dabar yra pasirodę pirmajam bandymui, panaudodami šešių metrų ilgio raketa, kuri į erdves būtų iššaukama iš "F-15" naikintuvo. Esą norima sustabdyti JAV ginklus, bet pasilikti jau išbandytus savuosius.

Šiame numeryje:

Lietuviškų lobių puoselėtojai

Lituanistai tautos gyvenime ir jų suvažiavimas Toronte

Vakarai ir Baltijos valstybės

Didėjantis susidomėjimas Baltijos valstybėmis, ypač Amerikoje

Internuoti Lenkijos kariai Lietuvoje

Inžinieriaus atsiminimai apie šviesų Lietuvos istorijos lapą

Tamkevičius — kovotojas ir kalins

Pogrindžio spauda apie suimtą kunigą Sigitą Tamkevičių

Kaip ten iš tikrųjų buvo?

Dr. A. Damušis patikslina Br. Bieliuko atsiminimus

Netikslus Helsinkio akto aiškinimas

Dr. K. Šidlauskas atsiliepia į A. Gečio samprotavimus

Filmas apie sibirinius trėmimus

Australijos televizija susidomėjo savo piliečiais Sibire

Penkios dienos Izraelio kibuce

H. Moškinskienė išpūdžiai iš kelionės po Izraelio kraštą

Daug vargtų, mažai matyta

Išpūdžiai dalyvausios Pasaulio Lietuvių Dienose Čikagoje

Okupuotos Lietuvos rašytojų kūryba

Naujojo prof. Rimvydo Šilbajorio leidinio apžvalga

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672

Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaguoja: k. dr. Pr. Gaidamavičius ir Vyt. Kastytis

Metinė prenumerata \$17, pusmetinė — \$9. Rėmėjo prenumerata \$25
Skelbimai ruošiamam numerui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly

Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$17.00 per year, \$9.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509.

Jo radijo žodis - Lietuvai

A. a. kun. Kazimierą Patalavičių Madride prisimenant

1983 m. sausio 17 d. užgeso kun. Kazimieras Patalavičius Madride, Ispanijoje. Tai dar viena lietuvių saleziečių asmenybė, ilgą savo gyvenimo dalį praleidusi Iberijos pusiasalyje.

Velionis buvo gimęs 1912 m. Suvalkijos pasiturinčioje ūkininkų šeimoje. Jis buvo vyriausias tarp šešių vaikų. Pirmuosius mokslus ėjo Lietuvoje. Baigęs progimnaziją, aštuoniolikmetis jaunuolis 1930 m. išvyko į lietuvių saleziečių mokyklą Perosa-Argentina šiaurės Italijoje, šalia Torino. Atlikęs naujokyną Villa La Koglia — Piedmonte 1935 m. išvyko į Estoril — Portugalijoje esančią saleziečių seminariją. Savo mokytojavimo metus jis atliko Lisabonoje, Portugalijoje. Teologijos mokslams jis buvo nukreiptas į Carabanchel, Ispanijoje, kur 1945 m. gavo kunigystės šventimus.

Savo rašte apie kunigystę jis rašė: "Apgailestauju, jog šiuo svarbiu savojo gyvenimo metu esu toli nuo savosios tėvynės. Be to, tas saleziečių pasakymas — coaetera tolle — visa kita atsiimk dabar geriau man tinka, nes, atrodo, Dievas atėmė iš manęs tai, kas šiame pasaulyje yra brangiausias ir maloniausias, t. y. gimtąją šalį, manąją šeimą ir manąjį kunigišką darbą savųjų tautiečių tarpe. Todėl nieko kito pasaulyje man nebeliko, kaip tik tikinėja širdimi prašyti Dievą — duok man sielas, nes visa kita atėmė..."

1945-50 m. kun. Kazimieras mokytojavo įvairiose saleziečių mokyklose Ispanijoje, kol persikėlė į centrinę saleziečių įstaigą Madride, kur pastoviai gyveno ir dirbo iki pat savo mirties.

1953 m. kun. K. Patalavičius vyskupo V. Brizio prišamas ir savo viršininkų pritarimas važinėjo į Madrido radijo stotį kalbėti lietuviškai į Lietuvą religinėmis, kultūrinėmis ir patriotinėmis temomis. Generolo Franco metu kun. Kazimieras tai darydavo keturis kartus į savaitę, o nuo 1975 m., valdžiai pasikeitus, lietuvių kalba transliacijos buvo sumažintos į vieną kartą į savaitę. Tačiau kun. Patalavičius, kaip pastovus radijo stoties tarnautojas, kasdien ten turėdavo ateiti pagal valdžiams tarnautojams nustatytą tvarką.

To darbo įtampa jį vargino, bet jis jį uoliai atlikdavo ir už per 25 metus sąžiningai atliktas pareigas jis buvo apdovanotas ypatingu garbės žymeniu.

1965 m. anglų ambasadoriaus Madride dėka jam buvo leista išsiskviesti savuosius

tėvus iš Lietuvos į Švediją ir su jais ten ilgesnį laiką pasimatyti. Daug džiaugsmo jis patyrė po tiek metų nesimatymo, juoba, kad negalėjo į Lietuvą vykti atlaikyti savo primicijų. Iš Švedijos kun. Kazimiero tėvas grįžo į Lietuvą, o jo motina atvyko į Olandiją, kur vienoje senelių prieglaudoje keletą metų savo sūnauš lankoma gyveno iki mirties.

Kaip Madrido saleziečių pamtiniamie laiške rašoma, kun. Kazimieras buvo stambiaus sudėjimo vyras, lėtą judesį, tačiau žvalus ir sumanus. Buvo tradicinio pamaldumo kunigas. Jė bendrabroliai saleziečiai vis jį matydavo su Rožiniu rankoje, punktualiai ateinantį į pamaldas, atsidėjusį išpažinties klausytoją.

Šie pasakytieji žodžiai išpaniškai ir ispanų saleziečių vadovo yra mums malonūs ir dvasią keliantys. Reiškia mūsų tautietis a. a. kun. K. Patalavičius savo darbu bei gyvenimu yra užsitarnavęs pagarbos ir šventimų įvertinimo. Jis savo gyvenime niekuomet neįleido iš akių galimybės pasižvelgti savajam krašte kenčiantiems tautiečiams, kuriuos visą laiką dvasiškai rėmė. O kiek stiprinančių žodžių bei minčių per 30 metų jis yra bėręs savose radijo transliacijose tėvynėje gyvenantiems ir sunkų kryžių nešantiems broliams ir seserims...

Taip, jo žodis ir gyvenimas už tėvynės Lietuvos ribų buvo jai skirtas. K.A.S.

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(prieš Lietuvių Namus)
Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lęšiai (contact lenses).

Mobawrk Furniture Ltd.

PILNAS NAMŲ APSTATYMAS

- * Elektros reikmenys
- * Saldytuvai
- * Televizijos aparatai
- * Valgomųjų kambarių apstatymas ir kt.
- * Skalbiamosios mašinos
- * Siuvamos mašinos
- * Vaikų baldai
- * Rašomos mašinėlės
- * Įvairūs kilimai

Nemokamas pristatymas į namus.

KRAUTUVĖS:

Vakaruose — Rytuose —
137 RONCESVALLES Ave. 2448 DANFORTH Ave.
Tel. 537-1442 Tel. 699-4444

Krautuvės atidarytos nuo 9 valandos ryto iki 9 val. vakaro

Internuoti Lenkijos kariai Lietuvoje

Humaniškas lietuvių elgesys ir Raudonojo Kryžiaus veikla

ALGIRDAS MOŠINSKIS

1939 m. atplūdusios lenkų kariuomenės dalys, buvo nuginkluotos ir patalpintos į internavimo stovyklas. Nebeatsimenu dabar, po tiek metų, jų tikslaus skaičiaus, ar 25.000, ar 35.000. Tuo metu aš buvau Lietuvos Raudonojo Kryžiaus vyriausiu inžinieriumi — visų septynių internavimo stovyklų techninės sritys viršininku. Apsauga buvo kariuomenės žinioje — sargybą ėjo kareiviai. Spygliuotos tvoros irgi buvo padarytos kariuomenės dalinių, o maistas buvo tiekiamas iš kariuomenės virtuvų.

Birštone

Iš visų stovyklų turėjau patį glaudžiausią ryšį su Birštono internavimo stovykla, nes tenai buvo daug inžinierių, architektų, urbanistų. Apklaušinėjus internuotus lenkus, paaiškėjo, kad dauguma jų buvo jauni inteligentai, inžinieriai, advokatai, universiteto asistentai, studentai.

Birštono kurorto direktoriui, mano kolegai dr. Baliai Matulioniui atėjo mintis, kad jiems reikia duoti kokį nors užsiėmimą. Jų tarpe buvo garsus lenkų urbanistas Broda. Jisai sudarė didelę grupę architektų naujo Birštono kurorto praplėtimui ir planavimui. Dr. Matulionis buvo nepaprastai patenkintas jų darbais. Buvo suruošta vieša jų darbų paroda.

Vieną dieną, atvykęs Birštone, matau nepaprastą vaizdą: nebėra suplytųjų vietų tvoros. Buvo beveik dviejų metrų augščio tvora, o dabar — tik tai dviejų metrų augštumoji viena spygliuota viela. Gali laisvai ne tik žmogus praeiti nenusiulenckamas, bet ir vėžimas su arkliais įvažiuoti.

Pranešiau savo viršininkui dr. Aleknei. Jis man papasakojo kaip didelę paslaptį: susitarus su Lietuvos valdžia leista tiems belaisviams sudaryti tokias sąlygas, kad jų kuo daugiausia pasiūlytų iš tų stovyklų, nes Lietuvos ateitis netikra — kiekvienu momentu rusai gali užimti tas stovyklas ir išvežti juos Sibiran. Tokiu būdu lenkai, turį giminių, apsigyvenę privačiuose butuose, kitus priglaudę vietos lenkai.

Daugelis lietuvių šeimų taip pat gelbėjo nuo tikros mirties tuos nelaiminguosius. Žinau daug lietuviškų šeimų, kurios priglaudė juos, aprenę civiliniais drabužiais ir nemokamai maitino išitus mėnesius.

Pas mane apsigyveno iš Birštono stovyklos trys architektai. Vienas jų buvo krikščionys lenkų žydus Puterman, labai garsus Varšuvėje architektas. Reikėjo juos kaip nors užmaskuoti. Dr. Didžiulis, mano žmonos tėvas, gyvenęs Panevėžyje, svajojo apie džiovininkų sanatoriją Andrioniškyje. Aprenę juos civiliniais drabužiais ir stojome darban. Per kelis mėnesius buvo padarytas projektas su visom detalėm labai modernios sanatorijos.

Panevėžio draugija kovai su džiova buvo labai neturtinga, ir aš visai nesvajojau gauti iš jos koki nors atlyginimą. Svarbiausia — žmonės turėjo darbą. Kaimynai žinojo, kad pas Mošinskį gyvena braižytojai, ir viskas buvo tvarkoje. Man buvo didelė staigmena, kai sužinojau, kad toji sanatorija buvo vėliau pastatyta.

Pas mano motiną gyveno visą laiką net penki asmenys. Vienu metu — net vienas karininkas su žmona. Jūs sutikau po 40 metų atsitiktinai Brazilijoje. Užsimezgė labai nuoširdi draugystė ir pažintis.

Motinos pašnekesiai

Mano motina, nors nebejauna (63 metų), buvo jaunatviško būdo, pilna energijos ir optimizmo. Jinai kiekvieną dieną lenkams skaitydavo ištisas paskaitas apie Lietuvą (buvo pedagogė, jaunystėje dėstė Petrapilio Šv. Kotrynos gimnazijoje istoriją), paaiškindavo kiekvienam apie Suvalkų sutarties sulaužymą, lietuvių lenkinimą ir persekiojimą Vilniaus krašte, apie Bocianskį, Jalbrzykowskį, lietuviškų mokyklų uždarinėjimą.

Varšuvos lenkai pirmą sykį savo gyvenime girdėjo tokius dalykus. Prisimenu, jinai jiems prikaišiodavo: "Jūs esate pa-

sipiktinę Bismarko politika, lenkų germanizacija ir genocidu Poznanės krašte; esate pasipiktinę rusų carų politika, rusifikacija Lenkijoje, bet jūsų valdžia tą patį daro su mumis, kuriuos jūs vadinate "bracia litvini".

Toms diskusijoms galą padarydavo mano motina, suduodama ranka į stalą ir sakydama: "Vilnius buvo amžinai Lietuvos sostinė ir taip turės būti. O dabar laikas miegoti". Kadangi tie įnamiai keitėsi, tai motinai vis iš naujo tekdavo kartoti savo pasakojimus.

Ji tai darydavo mandagiai: "Aš gi namų šeimininkė, negaliu savo namuose jų užgaulioti; reikia aiškinti argumentuotai, neužgauliai".

Mirė mano motina beveik 104 metų amžiaus Floridoje.

Aš manau, kad tokios kalbos daugeliui lenkų atidarė akis lietuvių pažiūras, į tą nelemtą uniiją su jais ir į daugelį dalykų, kurių jie iki tol nebuvo girdėję.

Kelionės užsienin

Tie lenkai susirašinėdavo su Kanada ir JAV, gaudavo iš ten žaibo greitumu apmokėtas keliones Amerikon arba į Londoną. Kaikurie turtingesni pardavinėjo savo brangenybes, laikrodžius ir patys apsimekdavo savo keliones iki Stockholmo. Iš Rygos iki Stockholmo veikė lenkų lietuvių bendrovė LOT.

Tai buvo tikta privilegijuota lenkų mažuma. Didelė masė tų civiliniais drabužiais persirengusių mobilizuotų Lenkijos jaunų inteligentų slapstėsi privačiuose butuose. Dr. Alekna padarė sprendimą, kiek įmanoma, apmokėti visiem kelią lėktuvais į Stockholmą. Švedai noriai davė vizas visiems norintiems.

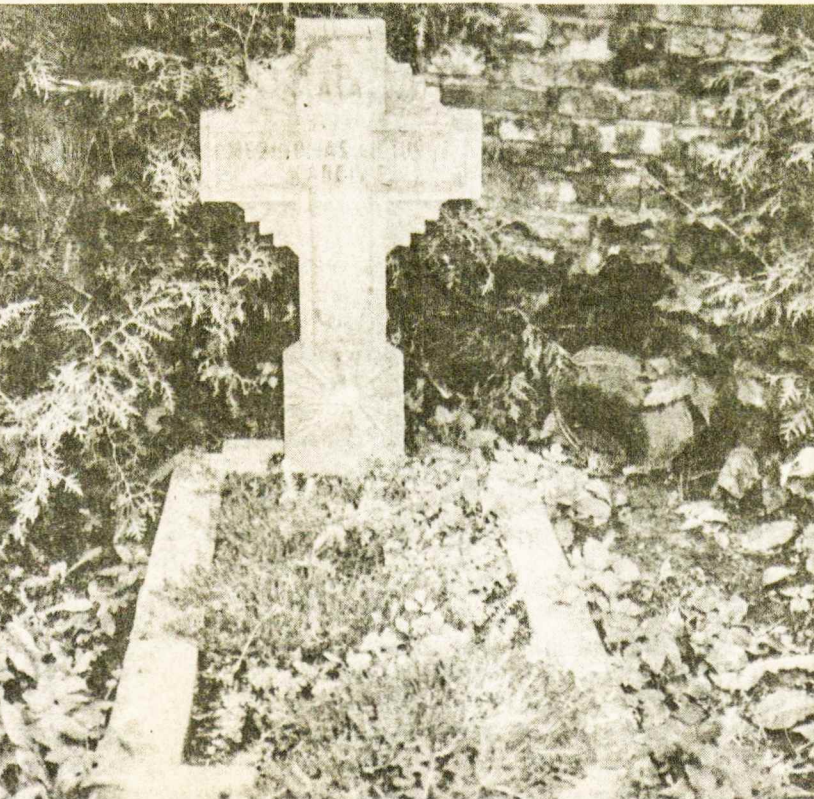
Prie pat Kauno Iglų šventovės, gale Laivės alėjos, buvo labai didelis tuščias sklypas — Raudonojo Lietuvos Kryžiaus nuosavybė. Ten buvo planuojama pastatyti didžiausią, po universiteto klinikų, ligoninę. Sklypas jau buvo aptvertas augšta medine tvora ir iškasta labai gili duobė pamatams. Jei neklystu, turėjo būti per 500 lovų, greitųjų pagalba, keliolika operacinių salių, vienu žodžiu, moderniausia ligoninė Lietuvoje.

Berlyno politechnikoje pusiantrų metų studijavau "Krankenhausbau" ir padariau modernios ligoninės projektą. Išstudijavau visus techniskus reikalavimus — operacinių salių įrengimus, sterilizacijos techniką, katilines, ventiliaciją, oro keitimą ir daugybę kitų detalių. Turėjau vykdyti tą projektą, pirmą tokį didelį savo gyvenime. Labai tam darbui ruošiausi, sekiau atitinkamą vokišką literatūrą.

Bet likimas lėmė kitaip. Kaip paskui sužinojau konfidencialiai, tam projektui Raudonasis Lietuvos Kryžius turėjo sutaupęs per eilę metų apie 7.000.000 litų, t. y. per 1.100.000 dolerių. Visą tą sumą dr. Alekna, kaip man sakė patikimi žmonės, nutarė išleisti lenkų bilietams į Stockholmą apmokėti. Bilietas kainavo 20-30 dolerių, tad paskaičiuokite, kiek tūkstančių žmonių buvo išgelbėta.

Labdaringas mostas

Lenkai buvo iki tol aršiausi

Kapas nežinomo Lietuvos kareivio, žuvusio 1920 m. kovose dėl Vilniaus

mūsų priešai, visą laiką kėsinosi sunaikinti Lietuvos valstybę ir sulenkinti lietuvių tautą. Visi prisimename Želigovskį, lenkų priešpauą ir lietuvių persekiojimą Vilnijos krašte, lietuviškų mokyklų uždarinėjimą ir daug, daug kitų piktų dalykų. Ir štai tokiu momentu, kai grėsė gyvybei pavojus, mes gelbėjome savo priešus. Tai vienas pačių šviesiausių Lietuvos istorijos lapų.

Aš daug skaičiau ir girdėjau lenkų pagyrimų, dėkingumo lietuvių valdžiai ir tautai už tokį humanišką pasielgimą su internuotais lenkais, bet niekur niekad nei lietuvių, nei lenkų spaudoje nebuvo pamintę dr. Alekno didvyriškas pasielgimas, R. Lietuvos Kryžiaus pasiaukojimas. Mano nuomone, šis faktas turi būti iškeltas viešumon, nes tai yra vienas kilniausių mūsų istorijos lapų. Aš labai prašau, jei dar kas yra gyvųjų tarpe iš RLK valdybos (aš buvau tik tarnautojas), paskelbti savo atsiminimus. Daug galėtų papasakoti Birštono kurorto direktorius dr. Baly Matulionis, deja, jau miręs. Galėtų visokių detalių parašyti buvę tų lagerių komendantai. Įdomu pvz. būtų sužinoti, ar Tarptautinis Raudonasis Kryžius padėjo mums maitinti internuotus lenkus, kiek bilietų pirkė RLK, ar savo vardu, ar kokios nors labdaringos draugijos.

Kai rusai atidavė Vilnių ir vėliau užėmė visą Lietuvą, visi likusieji lenkai internavimuose lageryuose buvo perimti rusų valdžios ir visus išvežė Sibiran. Paskui pradėjo gaudyti privačiuose butuose užsilikusius.

Pas mane gyvenęs inž. Puterman, krikščionys žydus, labai žydiškos išvaizdos, paspruko į Lenkiją. Galima išsivaizduoti, kokio galo jisai ten sulaukė. Taipogi ir abu jo padėjėjai. Broda ir kitas labai garsus Lenkijos urbanistas Gawronski su žmona buvo paimti iš privataus buto ir išvežti.

Išgelbėtieji nepamiršo

Išgelbėti mano motinos lenkai mūsų nepamiršo. Pradėjo ateiti atvirukai iš Stockholmo, Londono, Amerikos su padėkos žodžiais. Lietuva jau buvo sovietinė respublika. Turėjome daug baimės. Motina visiems atsakinėjo, prašydama mums neberašyti, duodama suprasti, kad tokie padėkos žodžiai ir tokių faktų minėjimas gali mums turėti labai nemalonių ir net pavojingų pasekmių. Lenkai suprato ir nustojo rašyti.

Dalis išvežtųjų Sibiran pasukę įsijungė į Anderso armiją, bet dalis mirė nuo bado, šalčio ir sunkių darbų lageryuose.

Dar viena įdomi detalė: egziliuotų lenkų vyriausybė Londone pranešė vienam lietuviui advokatui, gyvenančiam Brazilijoje, kad jį jam paskyrė augščiausią Lenkijos ordina už lenkų gelbėjimą nuo išvežimo Sibiran 1939 m. Lietuvoje. Tas advokatas, kurio vardo negaliu minėti, atsakė priimsąs tą ordiną su viena sąlyga, būtent, jei toji vyriausybė jam raštu užtikrins kad nebūturi jokių pretenzijų į Vilnių. Jisai gavo tokį užtikrinimą. Atvyko specialus atstovas ir įteikė jam ordiną, kaip ir kitiems asmenims.

Ramybėn pašaukto

IGNO JUZUKONIO

žmoną LINĄ, dukras ir sūnų bičiuliškai užjaučia —

Volertų šeima

A+A

IGNUI JUZUKONIUI

mirus,

jo žmonai LINAI, dukroms — VIDAI, RŪTAI su šeima ir sūnui ALGIUI su žmona reikiame nuoširdžią užuojautą bei kartu liūdime —

A. Pranskevičius S. M. Bušinskai
J. Černiauskienė S. Pranskevičius

Tamkevičius - kovotojas ir kalinys

Kun. Sigitas Tamkevičius, Tikinčiųjų Teisėms Ginti Komiteto narys, pašauktas liudyti kun. Alfonso Svarinsko teisme Vilniuje, buvo ten pat suimtas. Faktai iš "LKB Kronikos" 58 numerio

Sigitas TAMKEVIČIUS, gimė 1938 m. lapkričio 7 d. Alytaus apskrityje, Gudonių kaime. 1955 m. baigė Seirijų vidurinę mokyklą ir įstojo į Kauno kunigų seminariją. Jo kunigiško pašaukimo susiformavimui didelę įtaką turėjo religinės knygos ir bendravimas su švento gyvenimo kunigu Antanu SKELČIU. 1957 m. TAMKEVIČIUS iš III kurso paimtas į kariuomenę. "Trejus metus patarnausi kariuomenėje ir nereikės tau kunigų seminarijos" — kalbėjo karinis komisaras.

Atlikęs karinę tarnybą, TAMKEVIČIUS 1960 m. vėl grįžo į kunigų seminariją ir ją baigė 1962 m., gaudamas šventimus iš J.E. P. MAŽELIO rankų. 1961 m. KGB pareigūnai du kartus nesėkmingai bandė jį užverbuoti savo agentu, grasino pašalinti iš seminarijos. 1962 m. po kunigystės šventimų vėl bandė verbuoti TAMKEVIČIŲ į KGB kolaborantų eiles, bet ir vėl nesėkmingai.

Baigęs seminariją, kun. S. TAMKEVIČIUS vikaravo Alytuje. 1963 m. KGB paskutinį kartą kalbino kun. TAMKEVIČIŲ jiems padėti: žadėjo gerą parapiją, išleisti studijoms į Romą ir panašiai. Gavę neigiamą atsakymą, išvadino fanatikų ir pažadėjo keletą metų palaukti, kol pasikeis.

Vikaraujantį Lazdijuose už pamokslus ir vaikų katekizaciją religijų reikalų tarybos įgaliotinis RUGIENIS griežtai barė kun. TAMKEVIČIŲ ir grasino atimti kunigo registracijos pažymėjimą, o vyskupijos valdytojas buvo verčiamas kun. TAMKEVIČIŲ perkelti į kitą parapiją. Kudirkos Naumiestyje ir Prienuose vikaravo trumpai. Šakių Saugumo viršininkas barė, kad TAMKEVIČIUS pažeidinėja tarybinius įstatymus. Prienuose religijų reikalų tarybos įgaliotinis RUGIENIS uždraudė sakyti pamokslus, grasino atimti registracijos pažymėjimą ir neleisti eiti kunigo pareigų. Laikė nusikaltimu, kad pamokslu metu kun. TAMKEVIČIUS paminėjo, jog JAV prezidentas DŽONSONAS yra tikintis ir meldžiasi. RUGIENIS priekaištavo, kad pamokslu metu kun. TAMKEVIČIUS nepagiria KOSYGINO ar kitų tarybinių vadovų. 1969 m. kun. TAMKEVIČIUS vikaravo Vilkaviškyje. Drauge su kitais kunigais paruošė peticiją, kad būtų panaikintas kunigų seminarijos limitas, ir surin-

ko Vilkaviškio vyskupijos kunigų parašus. Už šį "nusikaltimą" kun. S. TAMKEVIČIUS kelis kartus čekistų buvo tardomas ir KGB paplk. KOLGOVO įsakymu RRT įgaliotinis RUGIENIS uždraudė eiti kunigo pareigas. Tada kun. TAMKEVIČIUS dirbo Vilkaviškio metalo dirbinių gamykloje, vėliau, kartu su kun. Juozu ZDEBSKIU, Prienu melioracijoje. Laisvu laiku vedė pogrindyje rekolekcijas, dirbo kitoj kunigišką darbą.

1970 m. įgaliotinis RUGIENIS, matydamas, kad baumė kun. S. TAMKEVIČIAUS nepalaužė ir KGB nepajėgė kontroliuoti jo veiklos, leido vėl oficialiai dirbti parapijoje. Vikaravo Simne. 1974 m., po Nijolės SADŪNAITES suėmimo, pas kun. TAMKEVIČIŲ padaryta krata, pakviestas tardymui į Vilnių. Čekistai norėjo jį apkaltinti "LKB Kronikos" redagavimu ir platinimu.

1975 m. religijų reikalų tarybos įgaliotinis TUMENAS liepė vysk. LABUKUI perkelti kun. S. TAMKEVIČIŲ į didesnę parapiją, kad turėtų daug darbo, antraip jam gresia areštas. Vyskupas paskyrė kun. TAMKEVIČIŲ Kybartų klebonu. Čia jį nuolat terorizavo Vilkaviškio raj. vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojas URBONAS. KGB bandė sufabrikuoti bylą dėl auto-avarijos.

1978 m. lapkričio 13 d. kun. TAMKEVIČIUS drauge su 4 kunigais įsteigė Tikinčiųjų Teisėms Ginti Katalikų Komitetą ir dalyvavo jo veikloje iki suėmimo dienos. 1980 m. balandžio 17 d. grupė čekistų visą dieną kruopščiai krėtė kun. TAMKEVIČIAUS butą, labiausiai gilindamiesi į visokių rankraščių ir dauginimo priemonės — popierių, kalkes ir kt. Po kratos dar intensyviau buvo skleidžiamos paskalos, kad kun. TAMKEVIČIUS būsiąs areštuotas. Panašias kalbas šitokiom paskalom suinteresuoti asmenys skleidė jau apie 10 metų.

Pasišaukęs tardymui dėl kun. Alf. SVARINSKO į Vilniaus saugumą, čekistas BALTINAS apipylė kun. S. TAMKEVIČIŲ įvairiausiais nebūtais kaltinimais: esą jis globoja grįžusius iš kalėjimo, redaguoja "LKB Kroniką", pamoksluose agituoja prieš tarybinę valdžią ir pan. Esą jį reikėjo pirma suimti negu kun. Alf. SVARINSKĄ.

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms

Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757
Namų telefonas 278-4529

KAZLAUSKAS

GABJA JUOZAPAVIČIŪTĖ-PETRAUSKIENĖ — V PLJ Kongreso studijų dienų komisijos pirmininkė su dukrele, DANUTĖ DANIENĖ ir MILDA LENKAUSKIENĖ — PLB valdybos vicepirmininkė jaunimo kongreso užbaidę iškilinėse Montrealyje 1983.VII.24

Iš rezistencinės praeities

Kaip ten iš tikrųjų buvo?

Patikslinant Broniaus Bieliuko atsiminimus, spausdintus "Tėviškės Žiburiuose"

ADOLFAS DAMUŠIS

Mūsų istorikas prof. Zenonas Ivinskis, kalbėdamas praeities temomis, mėgdavo prisiminti didelio vokiečių istoriko Rankės nustatytą praeičiai vertinti taisyklę, būtent, istorikas turįs rūpintis praeities įvykius pavaizduoti tokius, kokie jie iš tikrųjų yra buvę ("wie es eigentlich gewesen"). Bet politikai — ne istorikai. Jie tyčia ar netyčia šią taisyklę kartais pamiršta. Taip yra atsitikę ir su mūsų antinacinės rezistencijos vieningos politinės vadovybės susidarymu aprašiusiu Bronium Bieliuku ("Tėviškės Žiburiai", 1983.IV.7) ir Stasiu Lušiu ("Tėvynės Sargas", 1980 m. 9 nr.). Kaip buvęs gana arti tų įvykių, jaučiu pareigą priminti, kaip iš tikrųjų ten buvo.

Okupantui užgnaužus sukiliminę vyriausybės veikimą ir pogrindyje prasidėjus antinacinės rezistencijos sąjūdžiui, pirmoji iniciatyva tam sąjūdžiui sudaryti vieningą politinę vadovybę išėjo 1942 m. pradžioje iš sukiliminės vyriausybės premjero pareigas ėjusio Juozo Ambrazevičiaus-Brazaičio.

Jam ir jo kairiesiems bendradarbiams tada atrodė, kad toji antinacinės rezistencijos sąjūdžio vadovybė — Tautos Taryba turėtų apimti visas politines sroves ir visas rezistencines organizacijas, o gal netgi ir atskirus asmenis, kurie tai vadovybei labai būtų naudingi, bet nei su politinėmis grupėmis, nei su rezistencinėmis organizacijomis nesutapę. Tos vadovybės asmeninė sudėtį derėjo sukomplektuoti faktiškai politinėms grupėms ir rezistenciniams sąjūdiams dėl asmenų susitariant, bet formaliai organizacijų vardu į vadovybę jų nedeleguojant, o tik juos pakviečiant dalyvauti asmeniniu titulu.

Tokį būdą įtaigavo saugumas pacios vadovybės ir tų organizacijų, kurių žmonės rezistencinio sąjūdžio vadovybėje dalyvauja. Tai nebuvo, kaip Bieliukas tvirtina, noras nustelbti partijas, o tik gyvenimiškas, ne dogmatiškas požiūris į tai, kaip su galimais mažesne rizika geriausiai būtų galima vykdyti antinacinės rezistencijos sąjūdžio vieningos vadovybės uždavinius.

Kaikurioms grupėms toks būdas pasirodė nepriimtinas, todėl jis atkrito. Bet ir po to susitarimas neįvyko. Bieliuko teigimu, neįvyko todėl, kad "kipšas pakišo Lietuvį Fronto pirmininkui mintį šaukti posėdį pas save jau sutartos grupinės sudėties, bet pirmininkaujama savavališkai posėdžio kvietėjo numatyto "pirmininko"! Ir šis Bieliuko tvirtinimas neatitinka buvusios tikrovės. Pati dalykų eigos logika tam prieštarauja. Posėdį sabotavo grupės dar prieš jam įvykstant dėl tariamų posėdžio kvietėjo kėslių, visai nebandydamos savo dalyvavimu posėdyje tiems tariamiems kėslams pasipriešinti, neišskiriančios pasitraukimo iš posėdžio. Tai būtų ir logiška, ir natūralu.

Pvz. Bieliukas tikriausiai atsimena, kad, sudarant pirmąjį VLIKO prezidiumą, vyriausio komiteto kairiosios grupės gana įkyriai piršo VLIKO pirmininku ne VLIKO narį,

o žmogų iš šalies. Tautos Tarybos grupėms tai buvo nepriimtina, ir diskusijos dėl to ėjo per du ar tris VLIKO posėdžius, kol buvo susitarta VLIKO pirmininko iš šalies atsisakyti. Jei tad Bieliuko tvirtinimas apie LF pirmininko kėslus būtų tikras, tiems kėslams logiškas ir natūralus pasipriešinimas būtų vykęs tame sabotuotame posėdyje, kaip kad tolygiau atveju vėliau vyko VLIKO posėdžiuose. Tačiau Bieliuko minimoms grupėms faktinis motyvas sabotuoti jau sutartos grupinės sudėties rezistencinės vadovybės steigimą — jį posėdį buvo ne LF pirmininko tariami kėslai, o pačių tų grupių "apsižiūrėjimas", kad sutartojė vadovybėje perdaug, Bieliuko žodžiais tariant, katalikų. Šis tikslas anso posėdžio sabotavimo motyvas netrukus visai atvirai išryškėjo, kai 1942 m. vasarą prof. Tadas Petkevičius pradėjo organizuoti Vyriausią Lietuvos Komitetą.

Tame Vyr. Lietuvos Komitete Petkevičius, jo žodžiais tariant, atstovauti katalikams, kvietė Ambrazevičių-Brazaitį. Pastarasis logiškai paklausė, ar tame komitete yra atstovaujami protestantai, stačiatikiai, ateistai, indiferečiai. Kai paaiškėjo, kad Petkevičius į tą komitetą jau buvo subūręs socialdemokratų, liaudininkų, tautininkų, nacionalistų atstovus, Ambrazevičius pranešė, kad tokiam sąstatai jis sutiktų atstovauti Lietuvii Frontui, bet su sąlyga, jeigu į komitetą būtų kviečiami krikščionių demokratų partijos, Darbo Federacijos, Ūkininkų Sąjungos ir Vienybės Sąjūdžio atstovai. Tokia teisinga sąlyga Petkevičiui buvo nepriimtina.

Tuo pačiu tikslu jis kreipėsi į Zenoną Ivinskį ir į mane. Iš mudviejų gavo tokį pat atsakymą, kaip ir iš Ambrazevičiaus. Kiek vėliau tuo pat tikslu buvo pakalbintas ir Juozas Keliuotis. Su juo anksčiau jau šį klausimą buvome aptarę. Taigi ir Juozas Keliuotis gundymui nepasidavė.

Taip ir susidarė du politiniai antinacinės rezistencijos centrai: Tautos Taryba ir Vyriausias Lietuvos Komitetas, kurie atskirai veikė maždaug 15-18 mėnesių.

Šių dviejų veiksmų susijungimo pastangas savaip yra nuspalvinęs Stasys Lušys ("Tėvynės Sarge", 1980 m. 3 nr.). Lušio spalvas dar daugiau sustirštinęs, tai kartoja Bieliukas ("Tėviškės Žiburiuose" 1983.IV.7).

Lušys porą metų anksčiau "Tėvynės Sarge" (1978 m. 2 nr.) tuo pačiu klausimu taip rašė:

Vyriausias Lietuvos Komitetas ir Lietuvos (Tautos) Taryba veikė gana plačiu mastu Lietuvoje ir užsienyje, bet neturėjo jokio rimto ryšio tarp savęs... Greitai prasidėjo trintis... Reikėjo daugiau pastangų apsiungimui pasiekti. Tiesą, jį buvo, ir susitikimų iš vienos ir iš kitos pusės žmonių netrūko, bet rezultatų teigiamų nepasiekta... Vienam gerokai įtemptame Lietuvos (Tautos) Tarybos posėdyje apsiungimo klausimas buvo iškeltas gana griežtoje formoje. Reikalauta nedelsiant pradėti pasitarimus su Vyriausiu Lietuvos Komitetu. Pasiekiamas nuomonėmis buvo kietokas, bet, nežiūrint to, Lietuvos Taryba nutarė dar kartą bandyti tartis apsiungimo reikalu. Tam uždavinui atlikti išrinko du asmenis...

Vyriausias Lietuvos Komitetas tiems pasitarimams išskyrė taip pat du asmenis... Pirmą kartą tie keturi asmenys susirinko Kaune, privačiame bute, 1943 metais birželio 29 dieną.

Vaidas schemiškas, bet tikroviškas. Tačiau vėlesniame "Tėvynės Sargo" nr. (1980 m. 3 nr.) Lušys kažkuriais sumetimais, aprašydamas tą patį faktą, tą tikrovišką vaidą sugalvojo "pagražinti" tariamomis citatomis ir kaikiuriais kitais tikrovės neatitinkančiais tvirtinimais. Ten jis rašė:

Atėjo 1943 metai ir jų birželio mėnuo. Lietuvos Taryba susirinko nepaprasto posėdžio... Svarbiu darbų tvarkos punktu buvo Tarybos pirmininko Juozo Ambrozevičiaus (vėliau Brazaičio) pranešimas apie padarytas pastangas vienam vyriausiam rezistencijos centrui sudaryti. Pranešimas buvo išsamus su visomis detalėmis, bet be jokių rezultatų... Pranešėjas reikė didelių nusiavilimų. Jis nebematęs realių galimybių bent artimesniu laiku sudaryti vieną vyriausią rezistencijos centrą. Siūlė nebeieškoti laiko nei jėgų tam reikalui, o visas jėgas ir išteklius skirti kovai su okupantu... Visi pritarė minčiai, kad visas turimas jėgas bei išteklius reikia skirti kovai prieš okupantą, bet gana žymi dalis pasisakė už tolimesnės ir neuilgstamos pastangos vienam vyriausiam rezistencijos centrui sudaryti... Mano pasisakymo išvada buvo tokia: jei šios nelaimės metu neturime vieno vyriausio rezistencijos centro, tai mes dar ne viską esame padarę. Juozas Ambrozevičius kiek susinervino ir man atkrito: "Tai eik ir susikalbėk, jei tuo dar tiki". — "Jei šis susirinkimas mane įgalios, eisiu" — atsakiau. Toje vietoje įvyko apsisprendimas, kad reikia dar bandyti, ir ta pareiga teko mano asmeniui. Pasiūliau, kad įgalioti reikėtų ne vieną, bet du... įgalioti buvo Stasys Lušys ir Adolfas Damušis... 1943 metais birželio 23 dieną nuvykau pas Audėną ir jo butą Kaune ir ten glaustai pasakiau reikalą... Sekančią dieną jau žinojau, kad jų komitetas Lietuvii Tarybos pasiūlymui pritarė ir iš savo pusės pasitarimams vesti įgaliojo Juozą Audėną... Tuoju sutarėme pirmąjį įgalioti asmenį posėdį.

Čia Stasys Lušys pateikia ne tik netikslią Brazaičio senąją pavadę — Ambrozevičius, bet ir netikrą Brazaičio citatą ir pasitarimų pirmojo posėdžio vietą. Tantai Bieliukui sudarė progą vėl prikišti Brazaičiui norą diktuoti kitoms grupėms ir paliaupsinti Stasį Lušį už jo tariamai tartus tarybos posėdyje istorinius žodžius. Tikrovoje betgi nebuvo nei tokio Brazaičio noro, nei tokių Lušio istorinių žodžių.

Gyvenau kaimynystėje su Vyriausio Lietuvos Komiteto pirmininku Fledžinskiu. Susitikdavom ir pasitardavom. Abu jautėm, kad dviejų politinių centrų lygiagretus veikimas yra anomalija ir kad reikia įieškoti sutarimo. Apie mudviejų susitikimus aš informuodavau Tautos Tarybos pirmininką. Spėjau, kad ir Fledžinskius painformuodavo atitinkamus Vyriausio Lietuvos Komiteto žmones. Be Fledžinskio, susijungimo klausimu man teko kalbėti taip pat su tautininkų atstovu Vyriausiam Lietuvos Komitetui Baliai Gaidžiūnu ir su pora kitų komiteto narių. Žodžiu, antinacinės rezistencijos vieningos politinės vadovybės klausimas buvo gyvas visą laiką ir Tau-nui atlikti išrinko du asmenis... (Nukelta į 5-tą psl.)

Diskusinės mintys ir nuomonės

Netikslus Helsinkio akto aiškinimas

Atsilepiant į Algimanto Gečio pastabas

DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS

Algimantas Gečys "TŽ" 1983 m. 27 nr. komentavo Toronte padarytą VLIKO pirm. dr. K. Bobelio pranešimą, tarp kitų dalykų liečiantį ir Helsinkio aktą.

Dr. K. Bobelis, esą pasakęs, kad pagal Helsinkio aktą, "kiekviena teritorija, užimta prievarta, yra laikoma neteisėta".

A. Gečys rašo: jei būtų toks posakis Helsinkio akte, tai dėl to akto reikšmės nebūtų kilę lietuvių išeivijos visuomenėje jokių ginčų ir nuomonių skirtumų. Tokio nuostato Helsinkio akte nesą.

Reikia manyti, kad darydamas tą pareiškimą dr. K. Bobelis turėjo galvoj Helsinkio akto VIII-jo principo, pripažįstantio visoms tautoms laisvo apsisprendimo teisę, paskutinį sakinį. Pasak jo, (susitariančios šalys) "pripažįsta svarbą atitaisyti betkokią šio principo pažeidimą".

Helsinkio aktas buvo ruošiamas porą metų geriausių Amerikos, Kanados ir Europos valstybių teisininkų. Tiek JAV-bių, tiek Kanados vyriausybės buvo nusistatę nepripažinti teisėtai veiksmams Baltijos valstybių įjungimo į Sovietų Sąjungą.

Jeigu jų būtų buvęs kitoks nusistatymas, tai, pagal paprastą logiką, po Helsinkio akto pasirašymo Baltijos valstybių diplomatinės ir konsulinės įstaigos abiejose kraštuose turėjo būti panaikintos.

Visas nesusipratimas išeivijos lietuvių visuomenėje kilo dėl to Helsinkio akto III-jo principo, skelbiančio dabartinių valstybių sienų nepažeidžiamumą. Atseit, tų sienų pakeitimo negalima siekti karo priemonėmis. Bet šis principas jau buvo deklaruotas 1928 m. Briand-Kelloggo vad. Paryžiaus aktu.

A. Gečys sako, kad šis principas galioja tik Helsinkio akto pasirašijusioms "susitariančioms šalims". Norėčiau atkreipti jo dėmesį į to III-jo principo 2-jo sakinio pastabą, kad tų sienų neliečiamumas galioja ne tik susitariančioms šalims, bet ir "visų Europos valstybių sienoms". Kokias kitas Europos valstybes galėjo tas Helsinkio aktas liesti? Iš visų Europos valstybių tik viena Albanija nepasirašė Helsinkio akto. Taigi, kokias kitas Europos valstybes ir jų teritorijas gali tas Helsinkio aktas paliesti? Išėitų, kad, šalia Albanijos, tik Baltijos valstybės gali įeiti į šią kategoriją.

Gera, kad A. Gečys pripažįsta, jog Helsinkio aktas, nebūdamas tarptautine sutartimi, o tik principų deklaracija, nepadaro pilną "dabartinių faktinių sienų pripažinimą, bet tai jau labai didelis žingsnis ta kryptimi".

Noriu atkreipti A. Gečio dėmesį į Madrido konferenciją, kurioje dalyvavo ir JAV LB veikėjas p. Česonis. Joje JAV-bių atstovas Warren Zimmerman pareiškė, kad Baltijos

valstybės buvo Sovietų Sąjungos jėga užimtos ir nelegaliai įjungtos į Sovietų Sąjungą ir kad pagal JAV-bių interpretaciją Helsinkio akto VIII-sis principas galioja taipgi Baltijos valstybėms. Atrodo, kad A. Gečys, rašydamas savo pastabas, nebuvo viso reikalo išdiskutavęs su p. Česoniu.

Savo pastabų pabaigoje apie Helsinkio aktą A. Gečys sako, esą (susitariančios šalys) gali keisti savo sienas "pagal tarptautinę teisę, taikingomis priemonėmis ir susitarimu".

Esą, kas gali paneigti nepriklausomoms valstybėms teisę geruoju dėl savo sienų susitarti? O Baltijos valstybių atžvilgiu tas Helsinkio aktas tiek tereikia: jei "Sovietų Sąjunga nutartų baigti savo okupaciją ir geruoju pasitraukti iš Baltijos kraštų, tai Helsinkio susitarimas tam nebūtų kliūtis". Atseit, Sov. Sąjunga padarytų malonę Baltijos tautoms, leisdamas joms pasitraukti iš Sov. Sąjungos sudėties, į kurią jos yra patekusios savo noru, "liaudies" seimų nutarimais, nepažeidžiant jokių tarptautinės teisės principų.

Atleiskite, bet kiek tas Helsinkio aktas kaip atrodė kontroversiškas, mes vis dėlto neturėtume padaryti tokių išvadų, komentuodami Helsinkio aktą arba bendrą Baltijos valstybių politinę padėtį, kurios pilnai atitiktų Maskvos skelbiamus melus.

Atrodo, A. Gečys klysta, sakydamas, esą reikia didelio optimizmo statyti ant tokio pagrindo "visą lietuviškos veiklos programą". Jis turėjo paminėti neseniai Europos parlamento priimtą rezoliuciją dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos padėties, kuria remdamasis VLIKas bando pastatyti "lietuviškos veiklos programą" ant kitų pagrindų, šalia Helsinkio akto.

Negalima per daug kaltinti Lietuvių Bendruomenės, jei ji iš pradžių perėmė klaidingą Helsinkio akto aiškinimą, atitinkantį Kremliaus tezes apie Baltijos valstybes. Jau pats laikas tą nusistatymą pakeisti ir vengti tuos ginčus palaikyti lietuvių išeivijos visuomenėje.

A. Gečys išrinktas į naują PLB valdybą, kuri turėtų viešai pareiškimu arba slaptu sutarimu užbaigti šį ginčą dėl Helsinkio akto, nes toliau ginant LB liniją, visuomet prieinama prie Kremliaus tezių. Leiskime Kremliaus valdovams sugalvoti tolimesnį argumentų įrodinčių, kodėl jie teisėtai valdo Baltijos valstybes ir nepatvirtinkime savo argumentais jų pretenzijų.

Madrido konferencija, užtrūkusi 31 mėnesį, turi šiomis dienomis pasibaigti. Vargiai būtų tikslu sakyti, kad vėl šį kartą Sov. Sąjunga su savo satelitais būtų apgavusi JAV-bes, Kanadą ir didelę daugumą laisvų Europos valstybių delegacijų. Jokiam kitame tarptautiniame forume Sov. Sąjunga nepatyrė tiek daug nemalonių, kiek Madrido konferencijoje.

DR. P. KISIELIŪS, VI Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimo organizacinės komisijos pirmininkas, sako baigiamąją kalbą paskutiniam posėdyje Čikagos Lietuvių Jaunimo Centre

Generalinis Lietuvos konsulas Kanadai dr. J. ZMUIDZINAS sveikina sukaktuvinę pasaulio lietuvių skautų stovyklą prie Auroros miestelio 1983 m. rugpjūčio 7 d. Šalia jo — "Aušros" minėjimo programos vedėja p. KERELIENĖ

Pranešimas iš Australijos

Filmas apie sibirinius trėmimus

Sibirinių trėmimų proga š.m. birželio 29 d. "The Catholic Weekly" laišku skyriuje išspausdino A. Kramiliaus informaciją apie 1941 m. deportacijas iš Baltijos valstybių. Tarp 655.000 išvežtų baltiečių buvo du australiečiai, būtent, Anthony Baker ir Anne Lennard. Pirmasis patekęs Lietuvon 1930 dešimtmetyje iš Britanijos, o antroji buvusi vienuolė. Iš Lietuvos buvo ištremta labai daug žmonių, bet pavardės žinomos tik 19.000.

Iš kitų šaltinių patirta, kad šia informacija susidomėjo Australijos televizija ir paruošė filmą apie sibirinius trėmimus pavadintą "How many Australians?" Filmą bus rodomas valstybinėje televizijoje. Šioje srityje daug pasidarbavo "Baltic News" redaktorius Algis Taškūnas Hobarte, Tasmanijoje.

A. Kramiliaus informaciją laiška apie sibirinius trėmimus išspausdino ir Australijos sostinės laikraštis "The Canberra Times". Tai irgi prisidėjo prie minėto filmo paruošimo.

Laisvės kovotojas

Laikraštis "The Advance" 1981.XII.16 išspausdino ilgą rašinį apie Antaną Kramilių kaip laisvės kovotoją. Jis kaip Pavergtų Tautų Tarybos NSW pirmininkas (iš šių pareigų pasitraukė 1982.VIII) esą stengiasi informuoti australiečius, kad sovietinė sistema reikšia tautų nelaimę. Tai liudija 100.000 Australijos gyventojų patyrusių Sov. Sąjungos vergiją. Šion vergijon yra patektę 33 kraštai su vienu bilijonu gyventojų. Pasak laikraščio, A. Kramilius veikia, kad tokiom vergijon nepatektų ir Australijai. Laikraštis išvardino visas A. K. eitas pareigas įvairiose organizacijose. Jų susidaro ilgas sąrašas. A. K. gimęs Lietuvoje, pergyvenęs sovietinę okupaciją, patekęs vokiečių nelaisvėn ir 1949 m. atvykęs Australijon, kur po įvairių mėginimų gavo darbą vaistų bendrovoje ir apsigyveno Sydnejuje. Prie straipsnio pridėta ir H. Kramiliaus nuotrauka.

Pavergtų tautų savaitė

Pavergtų tautų savaitė Sydnejuje paminėta liepos 16 d. motorkada. Apie 100 automobilių su šukiais, reikalaujančiais laisvės pavergtoms tautoms ir Sovietų Sąjungos imperijos dekolonizavimo, važiuavo per miestą, lydimi eismo policijos, ir sustoję prie didžiulio sovietų konsulato Woolarote, kur įvyko demonstracija.

Pagrindiniu kalbėtoju buvo unijų vadas rašytojas ir buvęs Australijos komunistų partijos narys Geoff McDonald.

Po kalbų buvo sudėginta raudonoji vėliava. Prieš konsulatą stovėjo A. Kramiliaus paruoštas pavergtų tautų sunkvežimis su įvairiais šukiais ir pavergtų tautų skydais. Vakare demonstraciją rodė per komercinį — 7 televizijos kanalą ir per etninės televizijos kanalą 0/28.

Pavergtų tautų komitetas

surenge ir pobūvi milijonieriaus Harry Douglaso rezidencijoje, kur dalyvavo apie 200 įtakingų asmenų. Ir čia pagrindiniu kalbėtoju buvo Geoff McDonald, kuris skatino būdėti Australijoje, nes Maskvos įsakymas Australijos komunistams yra stumti Australiją į Rodezijos padėtį.

Konsulatas buvo saugojamas 50 policininkų.

Choro koncertai

Melburno Dainos Sambūris, vadovaujamas jaunos, energingos dirigentės Danutės Levickienės, prieš keletą metų lankėsi Šiaurės Amerikoje, šiemet aplankė su koncertais didesnes lietuvių kolonijas Australijoje. Koncertavo Kanberroje liepos 17 d., Sydnejuje liepos 19 d., Newcastle liepos 21 d. ir Brisbanėje liepos 23 d.

Po koncertų choristai savaitę pailsėjo vadinamajame aukšniame pajūryje Surfers Paradise, netoli Brisbanės. Koncertai visur susilaukė nemažai publikos. Išvykos vadovas buvo sambūrio administratorius Vincas Ališauskas.

Lakūnų penkiasdešimtmetis

Sydnejaus Dariaus ir Girėno šaulių kuopa, vad. Jono Abromo, liepos 31 d. iškilmingai paminėjo transatlantinį lakūnų — Dariaus, Girėno ir Felikso Vaitkaus skridimą per Atlantą prieš 50 metų.

Mišias už žuvusius lakūnus atnasaavo prel. D. Butkus, giedojo "Dainos" choras, vad. B. Kiverio. Dalyvavo su vėliavomis šauliai, ateitininkai ir skautai.

Viešas minėjimas įvyko Lietuvių Klubo auditorijoje. Paskaitą skaitė Newcastle universiteto lektorius dr. Vytautas Doniela. Jam talkino jo sesutė Danutė Karpavičienė. Dr. V. Doniela taip pat surengė įdomią pašto ženklų ir laišku parodą, susijusią su anų metų tragišku skrydžiu ir jo paruošimu.

Pabaigai "Dainos" choras pasirodė su vyrų, moterų ir mišriu choru, padainuodamas dienos progai pritaiktų dainų.

Minėjimas baigtas Tautos himnu.

Iš Melburno buvo atvykęs to miesto šaulių kuopos pirm. S. Lipčius su ponija. Melburne šauliai yra labai aktyvūs ir visi uniformuoti. Ragino jų pirmininkas ir sydnėjiskius jais pasekti.

Darbiečių valdžia

Po daugybės pažadų darbiečiai laimėjo rinkimus Australijoje. Deja, vietoj pažadų išpildymo nauji valdytojai įsivėlė su rusų šnipais iš kitur. Visa tai tyrinėja kelios komisijos ir dar galo nesimato.

Pinagai, kurie buvo pažadėti krašto gerovei kelti, dabar išleidžiami teismams ir advokatams.

NSW valstijos opozicijoje liberalų partijos vadovas yra vengrų tėvų sūnus Nick Greiner. Jo populiarumas per keletą mėnesių pakilo nuo 24% iki 45%. Galimas dalykas, kad NSW valstijos rinkimuose liberalai grįš į valdžią naujo australiečio dėka. Kor.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

LAKŲNŲ PAGERBIMAS

Išsamesnių duomenų apie Stepono Dariaus ir Stasio Girėno prisiminimą bei jų pagerbimą skrydžio penkiasdešimtmečio proga "Gimtojo Krašto" liepos 28 d. laidoje pateikia Juozas Kuckalis. Istorijos muzėjuje Kaune liepos 15 d. buvo atidaryta atnaujinta žuvusių lakūnų atminimui skirta paroda, papildyta visuomenei dar nematytais nuotraukomis, dail. M. Laikviečiaus vitražu, kitų dailininkų tapybos, grafikos ir skulptūros kūrinių. Jos atidaryme apie S. Dariaus ir S. Girėno skrydį per Atlantą kalbėjo sukačiai skirto organizacinio komiteto pirm. F. Bieliauskas, Aviacijos Sporto Federacijos istorijos komiteto pirm. J. Balčiūnas ir aviacijos veteranai. Vilniaus "Dailės" kombinatas buvo pagaminęs Dariaus ir Girėno atminimo medalius, buvo išleisti ir atminimo ženkleliai, brošiūra lietuvių, rusų ir anglų kalbomis, su pažindinanti su S. Dariaus ir S. Girėno gyvenimu bei skrydžiu.

SVEČIAI JŲ GIMTINĖSE

Sukaktuvinės iškilmės iš Kauno buvo perkeltos į Jūdrėnų, Klaipėdos rajone, kur yra gimtasis S. Dariaus Rubiškių kaimas, dabar vadinamas Darių kaimu. Gausių svečių čia laukė liaudies meistrų pagamintas gražus keldis, sutvarkyta gimtosios sodybos aplinka, aptvėrta žemaitijai būdinga pinčių tvora. S. Girėno gimtinėje Vytogaloje, Šilalės rajone, sodybos kėlelyje buvo atidaryta Dariui ir Girėnui skirta nuotraukų paroda, ateičiai tapsianti visuomeniniu muziejumi. Abiejose gimtinėse skambėjo dainos, buvo skaitomi eilėraščiai, buvo sugebėjimus rodė parašiutininkai ir augštojo pilotų meistrai. Počiuonuose, Prienų rajone, buvo užbaigtos tradicinės augštojo pilotų varžybos dėl Dariaus ir Girėno pereinamosios taurės. Ją laimėjo jaunas lakūnas Vytautas Lapėnas.

PRIE SENOJO PUNTUKO

Iš Počiuonų buvo persikelta prie Ankykščių Punktuko, kuriame skulptoriaus Broniaus Pundzius yra iškalęs Dariaus ir Girėno bareljefus su jų testamentu žodžiais. Po lakūnų atminimui skirtų kalbų buvo prasidinti du žuoliukai, paleisti skrydžiui balandžiai. Dalyvių laukė aviacijos paroda su sklandytuvais "Lietuva" ir "BRO-23KR", jų konstruktoriais B. Karveliu ir B. Oskiniu. Parodon taigpi buvo įjungtas vietinių sportininkų pagamintas plastmasinis sklandytuvai ir skraidyklė. Atlanto nugaletojai buvo prisiminti ir Kyviškių aerodrome prie Vilniaus, kur buvo surengta aviacijos šventė, atidaranti komunistinių šalių augštojo pilotų varžybas. Aviacijos technikos parodoje daug lankytojų susilaukė oranžinė "Lituanica", kurios skraidantį modelį vaidybiniam filmui "Skrydis per Atlantą" pagamino panevėžietis konstruktorius V. Kėsgaila su savo talkininkais. Šis "Lituanicos" modelis taigpi buvo parodytas Jūdrėnuose ir Vytogaloje.

Vėliau atėjo džiugi žinia iš Oriolo, kur baigėsi VIII-sios Sovietų Sąjungos tautų spartakiados sklandymo varžybos. Absoliučiu jų čempionu tapo kaunietis V. Sabeckis, o bronzos medali laimėjo kitas kaunietis A. Rūkas. Pirmą vietą komandiniu požiūriu išsikovojo Lietuvos sklandytojai.

UŽTERŠTOS KAPINĖS

A. Jocienė "Valstiečių Laikraščio" liepos 5 d. laidoje skundžiasi redakcijai: "Neseniai teko lankytis Kauno rajono Čekiškės kapinėse. Gaila, bet čia neįmanoma gražiai prižiūrėti kapų, paminklų. Aukštų medžių viršūnėse šimtai varnų, kovių, kuosų lizdų. Ilgiau čia papūti gali nebent apsirėngęs darbinis kombinezonu. Nejau apylinkės Taryba neranda priemonių apginti kapines nuo paukščių teršimo?"

FILMAVO TELEVIZIJAI

"Gimtasas Kraštas" liepos 21 d. laidoje paskelbė trumpą pranešimą apie svečius iš Muencheno. Iš ten buvo atvykę Bavarijos televizijos žurnalistas. Jiems buvo leista paruošti filmą Bavarijos televizijai, žiūrovus su pažindinsiantį su Lietuvos miestų architektūra, senamiesčių atnaujinimu. Miestų pavadinimai nepateikiami. Belieka spėti, kad filmavimas greičiausiai buvo atliktas Vilniuje ir Kaune. Atskirai minimas televizijos žurnalistų apsilankymas Trakuose ir Rūmšiškėse esančiame liaudies buities muzėjuje.

BANDOMOJI LINIJA

Speciali 330 kilovatų elektros perdavimo linija iš Panevėžio nutiesta į atominę elektros jėgainę Ignalinoje. Ją bus gauta elektros srovė iš Panevėžio, padėsianti paleisti darban atominę reaktorių. Šių metų pabaigoje bandomąja linija bus pasiūsta pirmoji elektros srovė iš atominės jėgainės Panevėžin.

JŪROS ŠVENTĖ

Jūros šventė Klaipėdoje šiemet buvo surengta jau dvidešimtą kartą. Klaipėdiečių ir svečių laukė kino festivalis "Žmogus ir jūra", tradicinė vietinių dailininkų darbų paroda, apsilankymas žvejybos laive "Telecas". Smiltynės kopose šventės dalyviai stebėjo meninių Klaipėdos grupių pasirodymus. Žvejų kultūros rūmuose nuotaikingą koncertą surengė Kauno, Klaipėdos, Vilniaus dramos teatrų aktoriai, estrados dainininkai ir šokėjai. Atlikėjų eilėse minimas ir lietuviškos estrados veteranas Antanas Šabaniauskas, gimęs 1903 m. gruodžio 20 d. Jurbarko, šiemet švėsiantis amžiaus aštuoniasdešimtmetį. Jūros šventei buvo skirta karnavalinė eiseną Klaipėdos gatvėmis ir mugė su laive pardavinėjama žuvimi. Senamiesčio gatvėse buvo galima įsigyti profesinių dailininkų ir liaudies meistrų kūrinių, numalšinti troškulį užteigose. Propagandinei daliai atstovavo išvaduotojais vadina- mų žuvusių sovietų karių pagerbimas. Jiems padėti gėlių vainikai karių kapinėse, jūrininkams nuleisti į Baltijos jūrą. V. Kst.

Sukaktuvinės skautų stovyklos parodė prie Auroros miestelio Kanadoje "Baltijos" tunto sesės Nuotr. T. Gaidelytės

Niagaros pusiasalis, Ont.

"AUŠROS" ŠIMTMEČIO sukakties minėjimą rengia KLB St. Catharines apylinkės valdyba š. m. rugpjūčio 11, sekmadienį, Tėvų pranciskonių koplyčioje ir salėje (75 Rolls Ave.) ir kviečia visus Niagaros pusiasalio tautiečius dalyvauti. Programa prasidės 10 v. r. Mišiomis, kurias laikys kun. K. Butkus, OFM. Po jų, apie 11 v., salėje rengiama speciali iškilmė, kurioje pagrindinę kalbą apie "Aušrą" pasakys "T. Žiburių" red. kun. Pr. Gaida. Taip pat bus paminėti ir Tautos šventė — Rugpjūčio 8-ji. Numatoma iškilmei pritaikyta meninė programa. Iki pasimatymo šventėje! Kor.

Ottawa, Ontario

VIENTINIS DIENRAŠTIS "The Citizen" 1983.VII.23 išspausdino rašinių religijos skyriuje apie buvusius kalinius ir jų globa. Jo autorius kun. R. G. MacNeil iškelia reikalą rūpintis buvusių kalinių įjungimu į vietinę visuomenę. Kalinių globos draugija sukvietė kunigų, draugijos narių ir buvusių kalinių susirinkimą Otavos-Čarletono kalėjimo koplyčioje. Tame susirinkime dalyvavo ir buvęs 11 metų kalėjimo kapelionu kun. V. Skilandžiūnas. Savo kalboje jis nusakė dabartinę būklę — esą kaliniai, grįžę iš kalėjimo, bei atlikę bausmę, sunkiai įsijungia į vietinį gyvenimą. Jų šeimos esančios neturtingos, stokojančios būtiniausių daiktų. Parapijos ir tai nekreipiančios dėmesio. Kaliniai, būdami kalėjime, reguliariai lanko pamaldas, dalyvauja Šv. Rašto būreliuose, bet išėję iš kalėjimo pasimeta, nes niekas nesirūpina jų globa bei įjungimu į parapijos gyvenimą. Kitas kalbėtojas — D. Farrel, kalinių globos draugijos pirmininkas, pareiškė, jog ta draugija stengiasi buvusius kalinius įvesti į atitinkamų parapijų gyvenimą, kad pasijustų esą jų nariais. Jeigu jie ten neranda globos, grįžta į nusikaltėlišką gyvenimo būdą. Trečias kalbėtojas kun. Tomas James pastebėjo, kad nevėsi kvietieji kunigai (iš 30 dalyvavo 10) dalyvauja šiame susirinkime, nes rūpinasi kalinių nuskriaustais žmonėmis. Tačiau, pasak jo, ir nuskriaustieji turėtų užmiršti patirtas skriaudas bei pradėti rūpintis visuomeninių žaidimų gydymu.

Baigiant susirinkimą, naujasis kalėjimo kapelionas kun. H. MacNeil, OMI, išreiškė padėką buvusiam kapelionui kun. V. Skilandžiūnui už rūpestingą ilgametę kalinių globą. Kr.

London, Ontario

KANADOS LIETUVIŲ DIENA 1983 m. yra pavesta KLB Londono apylinkės valdybai, kuriai vadovauja Miras Chainauskas. Didieji darbai jau atlikti, einama prie užbaigiamųjų, nes spalio 8-9 d. d. sparsiai artėja.

Londono miestas, turintis per ketvirtį milijono gyventojų, yra jauskus, gražus ir mielas, ypač rudens metu, kai medžiai pasipuošia spalvomis. Didysis Kanados kelias, 401, einantis nuo Mont-realo iki Windsoro, veda visus į Londoną.

Čia yra buvusios Lietuvių Dienos 1970 ir 1977 m. Ši jau trečiasyk rengiama. Tikime, kad lietuviai dar nepavargę ir su įprastu entuziazmu suplaus iš tolimų ir artimų apylinkių į šią saunią ir svetingą šventę.

LEONAS BUTKUS, aplankęs savo brolių Joną Butkų ir Šiluvos Marijos lietuvių parapiją, grįžo į Australiją, kur jis pastoviai gyvena.

PARAPIJOS PASTATUOSE vyksta kaikurie pagerinimo bei pagrazinimo darbai. Koresp.

G. ČAPKAUSKIENĖS PLOKŠTELĖ galima įsigyti ir prenumeratoriai gali ją atsiimti pas Danilūną Šiluvos Marijos parapijos

salėje sekmadieniais po 11 v. pamaldų. Plokštelės kaina \$14. Ją bus galima pas įsigyti ir per Lietuvių Dienų krepšinio bei tinklinio turnyrų Londone spalio 8 d. Plokštelė įdainuota su simfoninio orkestro palyda. D. E.

Calgary, Alta.

LIETUVIS NAUJŲ IŠRADIMŲ BENDROVEJE. "Calgary Herald" 1983 m. liepos 15 d. išspausdino savo bendradarbis Heather Wilson rašinį apie naują bendrovę, kuri, pasinaudodama naujais technikos išradimais, užsimojo įvesti pirmiausia Albertos provincijoje bevielio telefono sistemą, pritaikytą ypač automobiliams. Toji bendrovė pavadinta "NovAtel Communications Ltd.". Ji sudaryta iš kelių dviejų bendrovių — AGT (Alberta Government Telephones) ir "Nova". Albertos provincijoje jau yra įvesta panaši sistema, apimanti 20.000 abonentų, tačiau gana primityvi ir labai ribota. Naujoji sistema bus daug tobulesnė, pritaikyta ypač keliaujantiems žmonėms. Ji veiks tarptautiniu mastu. Jos valdybos vicepirmininku tyrimų ir tobulinimo reikalams paviestas torontietis inž. Arūnas Šlekys, dirbęs Toronte konsultantu naujų mikrokompiuterių srityje. Kor.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. uždaryta.

AKTYVAI PER 16 MILIJONŲ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 6%
santaukas 7½%
kasdienines palūkanas
už santaukas 7%
term. indėlius 1 m. 9½%
term. indėlius 3 m. 10%
reg. pensijų fondo 9½%
90 dienų indėlius 9½%
(minimum \$5.000)

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 11%
asmenines paskolas 13½%
Nemokamas pilnas
čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės
drauda pagal santaukų
dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių
paskolų drauda iki \$10.000.

The Marlatt

The J. B. MARLATT
Funeral Home, Ltd.

615 Main Street East
(East of Sanford)

laidotuvių namai ir koplyčia

Telefonas: 528-6303
HAMILTON, Ontario

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Pranas Razminas, pedagogas ir žurnalistas, mirė Čikagoje liepos 11 d. Velionis buvo gimęs 1908 m. Kurtuvėnuose, prancūzų kalbos ir literatūros studijas Kauno universitete baigęs 1940 m. Prancūzų kalbos mokytoju dirbo Lazdijų gimnazijoje. Išeivijoje bene labiausiai pasižymėjo kaip Pedagoginio Lituanistikos Instituto lektorius ir direktorius. Prieš mirtį suredagavo monografiją "Kražiai". V. Vokietijoje 1947 m. buvo išleides aysaką "Girių broliai". Bendradarbiavo "Drauge", žurnale "Laiškai Lietuviams", laimėjo kelias premijas šio žurnalo konkursuose. Palaidotas liepos 14 d. Šv. Kazimiero kapinėse po kan. V. Zakarausko atliktų gedulinių Mišių Švč. M. Marijos Gimimo parapijoje ir kun. P. Patlabos pasakymo pamokslu. Giliam liūdesiui liko žmona Birutė, sūnus Vytautas ir dukra Regina Krištopaitienė su seimomis.

Juozas Kapočius, planavęs išleisti papildomą "Lietuvių Enciklopedijos" 37-tą tomą, pernai susilaukė permaži pranešimų. Jų buvo gauta tik ketvirtadalis numatyto skaičiaus. Atrodė, kad papildomo tomo teks atsisakyti, bet paramą dabar pažadėjo JAV LB kultūros taryba. Leidėjas J. Kapočius su tos tarybos pirm. I. Bublione praneša, kad pradėdamas naujas v. jaus pranešimus pasižadėjimams rinkti. Pasižadėjimai siunčiami šiuo adresu: Lietuvių Enciklopedija, P. O. Box 95, So. Boston, MA 02127, USA. Jus taigpi galima įjungti ir į platinėtojų sudaromus sąrašus lietuvių kolonijose. Vyr. red. Simas Sužiedėlis, talkinamas red. dr. Jurgio Gimbuto bei kitų bendradarbių, jau yra sudaręs kortelę, turinčią apie 6.000 įrašų. Technologijos ir griežtųjų mokslų redaktoriumi yra pakviestas dr. Stasys Bačkaitis. Redakcijos darbus tikimasi užbaigti iki šių metų pabaigos. Papildomas tomas turės apie 500-600 puslapių, kainuos apie \$25. To mo tiražas priklausys nuo gautų užsakymų. Dabartinės sąlygos neleidžia knygų atsargos laikyti sandėlyje.

A. a. Juozas Grišmanauskas, buvęs Klaipėdos žvejybos laivyno jūrininkas, mirė vienišas savo bute Čikagoje liepos 16 d., sulaukęs 55 metų amžiaus. 1951 m. liepos 17 d. jis su kpt. L. Kublieku ir E. Paulausku pabėgo iš žvejybos laivo Švedijon. Atvykę į JAV, važinėjo po lietuvių kolonijas, kalbėdami apie anuometinį gyvenimą sovietų okupuotoje Lietuvoje, pokario partizanų veiklą. 1952 m. buvo išleista knyga "Tolimieji kvadratai". Pastaruoju metu, matyt, nusivylęs išeivijos nesutarimais, nedalyvavo lietuviškoje veikloje, neidavo į lietuvių renginius. Liepos 19 d. velionis iš Šv. Antano parapijos šventovės buvo palydėtas į Šv. Kazimiero kapines.

Metinis ALTos suvažiavimas (43-čiasis) įvyks spalio 22 d. Čikagoje. Tautinuos Lietuvių Namuose. Suvažiavime bus išrinkta nauja ALTos valdyba, padaryti numatyti pakeitimai.

Brazilija

VII-ji kultūrinė ateivių paroda Sao Paulo mieste šiemet buvo surengta birželio 24 — liepos 3 d. d. Lietuvių paviljonu rūpinosi Aldona Valavicienė, talkinama S. Silickienės. Įvairius rankdarbius paruošė jaunimas. Parodoje dalyvavo ir savo juostomis bei kitais tautodailės dirbiniais pasižymėjusi Marija Remenienė. Parodos atidaryme koncertinę programą atliko armėnų choras ir italų orkestras su keturiais dainininkais. Dalyviai buvo supažindinti su tautinių grupių karalaitėmis ir jų palydovais. Beveik visos grupės turėjo po dvi poras, pasi-puošusias tautiniais drabužiais. Lietuviams atstovavo tik viena pora — Solange Baneviciūtė ir Markus Sauka. Jie scenon buvo įvesti su libaniečių pora. To kiu atveju parodos karalaitės rinkėjas sunku tinkamai įvertinti dviejų skirtingų tautybių atstoves. Brazilijos Lietuvių bendruomenė išleido informaciją apie Lietuvą brošiūrą, redaguotą J. Valavičiaus. Ji buvo dalinama lietuvių paviljono lankytojams.

Australija

Geelongo lietuviai S. Dariaus ir S. Girėno skrydžio per Atlantą ir jų žuvimo penkiasdešimtmetį paminėjo liepos 10 d. Šv. Jono šventovėje kun. Pr. Daukno atliktomis Mišiomis ir jo pasakytu pamokslu. Pamaldos

užbaigtos Lietuvos himnu. Antroji minėjimo dalis įvyko Lietuvių Bendruomenės Namuose. Įžanginį žodį tarė ALB apylinkės valdybos pirm. V. Stukevičius, paskaitą skaitė M. Ky-mantas. Iš juostelės buvo iškla-sytos vėliavos nuleidimo iškilmės Vytauto D. muzėjaus sodelyje Kaune.

Viktorijos Pavergtųjų Tautų Taryba liepos 17 d. aštuntą kartą surengė ekumenines pamaldas Melbourne, Šv. Patriko katedroje. Tų pamaldų iniciatoriumi 1976 m. buvo ALB Melbourne apylinkės pirm. Albinas Po-cius, o jų eiga ir dabar rūpina-si kun. Stasys Gaidelis, SJ. Pamaldose dalyvavo 15 tautinių grupių — lietuviai, latviai, estai, lenkai, armėnai, slovenai, gudai, kroatiai, čekai, slovakai, vengrai, rumunai, rusai, ukrainiečiai ir vietnamiečiai. Kiekvienos grupės atstovai skaitė maldą savo kalba. Šv. Rašto skaitymus anglų kalba atliko kun. Pr. Dauknys, jautrų pamokslą pasakė Melbourne universiteto New-mano kolegijos rektorius kun. Flemingas, SJ. Giedojo lenkų ir vietnamiečių katalikų chorai. Pamaldos baigtos palaiminimu ir kun. S. Gaidelio, SJ, padėkos žodžiu. Tada visi dalyviai su savo tautinėmis vėliavomis bei atitinkamais plakatais nužygavo prie Viktorijos parlamento rūmų. Kalbėjo Viktorijos Pavergtųjų Tautų Tarybos pirm. bulgaras P. Djonėfas, federacinis šios organizacijos pirm. dr. A. Elekas, baltiečių bičiulis E. Tracey, atstovavęs opozicijos vadui parlamente A. Peacockui. Buvo sugedinta Lietuvių Bendruomenės parūpinta Sovietų Sąjungos vėliava.

Naują Viktorijos Baltiečių Tarybą sudarė: pirm. A. Žilinskas, latvis vicepirm. J. Delins, estas vicepirm. H. Ludig, sekr. B. Šaulytė ir latvis narys A. Prods.

Savaitraštis "Tėviškes Aidai" rugpjūčio 5 d. laidoje paskelbė K. Prašmuto laisąja redakcijai "Kvailystės epidemija". Esą Melbourne ir kitose lietuvių kolonijose veikliesiems tautiečiams siuntinėjami laiškai, juos puolantys dėl mažiausių klaidų, padarytų neapsižiūrėjimu. Visokiomis nesąmonėmis pasižymi anoniminiai laiškai, kurių autorius ar autoriai net neįsirašė pasirašyti. Savo laisąją K. Prašmuto baigia pastaba: "Atrodo, kad visi, kurie tokį šlamstą gauna, nesijaudina, bet ir toliau dirba tautinį lietuvišką darbą. O anonimai turėtų pirma susitvarkyti savo sąžinę ir savo darbus, kad būtų ramūs sau leidi-diantis pastikti Abraomą".

Britanija

Bradfordo lietuviai liepos 3 d. paminėjo dvi metines sukaktis — sibirinių tremimų ir lietuvių tautos sukilimo sovietų-vokiečių karo pradžioje. Paskaitininkas A. Bučys priminė dalyviams tas sunkias pastangas, kurių dėka Lietuvai buvo iškovota nepriklausomybė I D. karo pabaigoje. Ją nutraukė terorą ir lietuvių tremimus Sibiran atnešusi sovietinė okupacija. Sukilimas 1941 m. birželio 22-25 d. įrodė pasauliui lietuvių tautos ryžtą turėti nepriklausomą valstybę. Lietuvos nepriklausomybė buvo atstatyta, deja, labai trumpam laikui. Toliau A. Bučys kalbėjo apie tautos didvyrius S. Darių ir S. Girėną, savo skrydį per Atlantą ir gyvybes paaukojusius jaunajai Lietuvai. Didvyriškai savo gyvybę, reikalaudamas laisvės Lietuvai iš dabartinių okupantų, 1982 m. paaukojo ir Romas Kalanta. Dvigubą minėjimo programon šešiomis dainomis įsijungė P. Vasio vadovaujamas vietinis vyrų sekstetas. Tautinės Paramos Fondui buvo suaukota daugiau kaip 50 svarų.

Vokietija

Didelių karščių banga buvo sunkiai bepakiama vyresnio amžiaus žmonėms. Dėl jos rimtai susirgo žymusis kooperatininkas ir moksleivius šelpiančios "Labdaros" draugijos pirm. Jonas Glemža, neseniai atšventęs 96-tąjį savo gimtadienį.

VLB tarybos rinkimai korespondenciniu būdu įvyks 1983 m. lapkričio 15 d. Jon bus išrinkta penkiolika atstovų trejų metų laikotarpiui. Rinkimų komisiją sudarė dabartinė VLB taryba. VLB valdybos posėdyje ta komisija pasiskirstė pareigomis: Jonas Vitkus — pirm., Antanas Veršelis, sn. — vicepirm. ir Robertas Slavikas — sekr. Tarybos rinkimuose dalyvauja visi VLB nariai. Jų sąrašus paruošia apylinkių valdybos.

Simon's Travel

kviečia JAV ir Kanados lietuvius keliauti į LIETUVĄ kartu!!!

10 DIENŲ LIETUVOJE!

Spalio 6 Gruodžio 19

Skelbiamos išvykimo datos. Visos kelionės lydimos savininko arba patyrusių palydovų

SKUBĖKITE UŽSISAKYTI!

- * Nuperkame **automobilius** bei kitus daiktus giminėms Lietuvoje
- * Sutvarkome dokumentus **iškvietimams**
- * Tarpininkaujame tvarkant palikimus bei suteikiant finansinę paramą artimiesiems giminėms — tėvams, vaikams, broliui, seseriai, vyrai ar žmonai
- Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas.

Smulkesnių žinių teiraukitės adresu:
2385 Dundas St. W. Toronto, Ont. Canada, M6P 1X2
Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060
Telex 06-986766 TOR

Istaigos savininkas **Vytas Siminkevičius**
(Kellionių istaigos registracijos numeris — 1835961)

Išėivija niekinanti pjesė

Alberto Laurinčiuko "Medaus mėnuo Amerikoje"

JONAS JURKONIS

Skačiau "TŽ" (1983.VI.16) J. Raubos straipsnį "Pagrindinis uždavinys — juodinti išėiviją. Kam tarnauja A. Laurinčiuko pjesė? Rašo pogrindžio "Aušra" 34 numerįje".

Reikalas liečia lietuvišką išėiviją. Norėčiau šia proga pasisakyti. Orientacijos dėlei norėčiau trumpai paminėti kairiųjų minimo straipsnio vietas.

Šių metų (1982) lapkričio mėnesį beveik visuose Vilniaus kino teatruose buvo demonstruojamas Lietuvos kino studijos meninis filmas "Medaus mėnuo Amerikoje". Filmą prasideda Lietuvos vaizdais. Po daugiau kaip 30 metų skaudaus atskyrimo Morta gauna leidimą vykti pas savo vyrą gydytoją į JAV, kur jį nublaskė karo audra. Ekranė, prieš išvykstant — paskutinė jos kelionė į tylias lietuviškas kapinėlas, kur amžinam poilsui atsigulė artimieji. Paskutinė pagarbą jiems. Sudėtinga psichologinė situacija — reikia skirtis su dukra, kuri vienintelė siejo ją su gyvenimu, kuri ilgais išsiskyrimo metais buvo jai viskas. Dukra su savo vyru lieka Lietuvoje — laukia kuklikio. O Morta karštai mylėjo Jurgį. Tačiau kas beieško iš tos meilės, kai jau nutekęs tokia ilga, viską ardanti ir griauianti metų tėkmė?

Žiūrovai nekantriai laukia to nepaprasto susitikimo. Iš tiesų, ką turi jausti žmonės, ką privalo vienas kitam pasakyti po tokių skaudžių pergyvenimų ir negailestingai prabėgusio laiko? Ogi nieko. Cenzūra, pauzė — scenarijus autorius šios scenos mums nepateikia. Prieš akis prabėga tik keletas banalių buitės scenų, ir veikiai mums parodoma ta Amerika, kokia ji rodoma jau keturis dešimtmečius — žiūriai suniekėjusi, pamynusi visa, kas žmoniška ir tauru.

Toliau — įprastinė, šampūta laikraštinė banalybė. Demoralizuota mūsų išėivija, liūdnai bebaigianti nutautėti ir politiškai susikompromitavusi.

Jurgis — talentingas, žinomas chirurgas. Į jį kreipiasi du nepagydomi ligoniai. Abi operacijos nesėkmingos. Čia ir prasideda šantažas. Jo auka tampa ir Morta, kuri, nepakėlusiu nuolatinių įtampų, nusiūdo. Paskutinis jos prašymas — parvežti jos palaikus į Lietuvą. Filmą vėl baigiasi kelione, tik šį kartą jau su palaikais gimtinėn.

A. Laurinčiuko pjesėje "Medaus mėnuo Amerikoje" atspindi negatyvūs poveikiai santvarkos, kurioje ir pats A. Laurinčiukas gyvena ir rašo. Per tai jis, negatyviai tos santvarkos nuteikiamas, nebesugeba iškelti ir išryškinti Mortos asmenybės esančių pozityvių savybių. Tad ir kyla klausimas, kokių motyvų skatinamas A. Laurinčiukas parašė pjesę "Medaus mėnuo Amerikoje" kaip epizodinį veiklą, išjungdamas iš lietuvių tautos literatūroje atspindinčių okupacinio pobūdžio įvykių sukeltų dramatiškų momentų, kurie ypatingai skaudžiai palietė šeimas, sugriovė jų gražius ir viltinius planus, jas išskyrė ir nublaskė į sunkias, negailestingas, jų norams prieštaraujančias gyvenimo aplinkybes?

Po daugiau kaip 30 metų skaudaus išsiskyrimo Morta gauna leidimą vykti į JAV pas savo vyrą. Kodėl A. Laurinčiukas nebesugebėjo suprasti išskirtos šeimos psichologijos, nepajėgė iškelti ir išryškinti tų pradinį dramą sukėlusiu vyksmų. Juk Morta buvo tapusi tos dramos auka — kenčianti veikėja. Atrodo, santvarkinė cenzūra tokiems A. Laurinčiuko įsijautimams pastatė užtvartą, jį padarydama bejausmiu Mortos meilei ir skausmui.

Ko Morta jieškojo prieš išvykdamą Amerikon tyliose lietuviškose kapinėlose? Ar ne pasidalinti prisiminimuose panašiais mirusių artimųjų išgyvenimais? Ko žmogus taip tyliai susikaupia prie artimųjų kapo? Ar ne prisiminimuose perkeltas mirusių išgyvenimų ir dabarties realybės? Ar ne bendri skaudūs išgyvenimai padaro artima?

Tarptautinėje literatūroje vis rašoma apie didžiuosius rašytojus, poetus, dramaturgus, kurių veikalai nesena, vis iš naujo skaitomi ir komentuojami, vis randa juose naujo. Kas juos iškelia į tą augstąją literatūros plotmę? Dvasinis įsijautimas į kenčiančios asmenybės būseną, jos vienokia ar kitokia literatūros forma ryškinimas, su ja dalinimasis iškeltą rašytoja, poetą, dramaturgą iš kasdieninių banalių, išlaisvina iš primityvios egoistinės galvosenos sukto vingių bei tamsių užkampių.

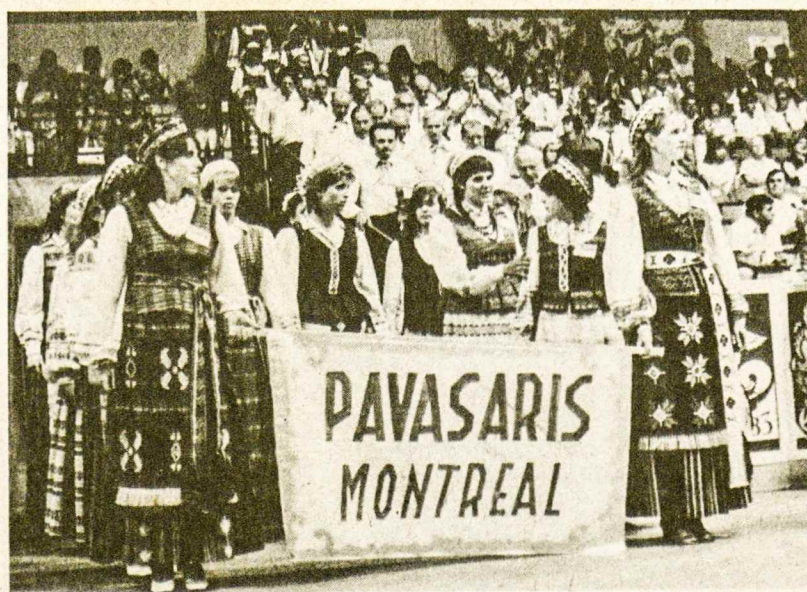
Ko žiūrovai nekantriai laukė iš to nepaprasto Amerikoje susitikimo? Ogi jie nekantriai laukė to scenos poveikio, žiūrovuose išsukandžios prielaidos paguodos, Mortos iškentėjusių pergyvenimųams

užuojautos, žmoniškumo, ir vidinio palengvėjimo, kad galų gale Mortai prašvito jos mylimo vyro glėbyje šviesės rytus. A. Laurinčiukas tuo būtų praturtinęs lietuvišką literatūrą, pats giliau įsijausdamas į lietuvių tautos samonę, į solidarumo dvasią, kurioje visokių rūpesčių, netikrumo, skaudžių neteisbių kamuojama kasdienybė darosi prasmingesnė, lengvesnė.

Deja, pas A. Laurinčiuką išėjo visai priešingai. Jis Mortą, kaip jos pačios asmenybės vykusių dramų veikėją, nesąžiningai, apgaulingai performavo į pjesę "Medaus mėnuo Amerikoje", tuo įžeisdamas moters 30 metų ištikimos meilės ilgesį bei jį suniekindamas sovietinės propagandos teze apie Amerikos niekšybes bei lietuvių išėivijos silpnę. Tuo autorius labai negarbingai pasitarnavo lietuvių literatūrai.

A. Laurinčiuko mentalitetas, atsidūręs cenzūros izoliacijoje, nebesupranta, kad yra laiko matais nematuojama meilė — dvasinė meilė, kuri kaip kokia nematoma ranka išlaisvina rašytoją iš prisitaikymo, pataikavimo bei karjeristinės naudos užtvartų. Jau seniai filosofijoje kalbama, kad įsijautimo stoka byloja apie vidinę tuštumą, kurios skambesys išduoda rašytojo keliama idėjų beprasmybę — pergyvenamas banalybės. Tik laisvas dvasinės meilės įprasminimas protavimas iškelia rašytoją į tų didžiųjų dramaturgų eiles. Lietuviška literatūra dabartinėje Lietuvoje tokio dramaturgo tebelaukia.

Pianino technikas
A. BRICKUS
gali sutvarkyti jūsų turimus pianinus, pagelbėti jus perkant arba parduodant.
Skambinti 255-9924 Toronto.

Montrealio lietuvių choras "Pavasaris" įgyjuoja dainų šventės paviljoną Čikagoje

Nuotr. Z. Degučio

Laiškas po šeštosios dainų šventės

Daug vargta, mažai matyta

Kol dar nevelu, kol laikraščiuose rašoma apie praėjusias Pasaulio Lietuvių Dienas, sporto šventę ir šeštąją dainų šventę, norisi pasidalinti įspūdžiais ir išgyvenimais.

Mūsų spaudoje korespondentai trumpai aprašė dainų šventę, apėmę visa kartą, nes juk iš tikrųjų vadinamoje išėivijos lietuvių sostinėje Čikagoje užėję veikimas: spaudos paroda, literatūros vakaras, opera, Pasaulio Lietuvių Bendruomenės posėdžiai — veikla, trūkusi jau bene dvi savaites, o suvažiuoję chorai lyg ir užbaigę vienalytę dainą tas didžiosios veiklos dienas.

Čikaga šį kartą išnešė didelę našta. Be mažesnių ar didesnių nepasisekimų darbas atliktas pasigėrėtina.

Kas galėjo nuvykti bent savaitę ankščiau, tas tikrai pajuto mūsų išėivijos kultūrinę, tautinį darbą. Galėjo apžvelgti spaudos parodą, pabendrauti su suvažiuojusiais ir dvasioje pakilę grįžti į kasdienybę.

Tačiau tuo gražioje kultūrinėje turgavietėje neviskas vyko sklandžiai. Kaip tik šiuos

nesklandumus ir norėčiau išskirti.

Būdamas pati choristė, čia paliesiu tik dainų šventę. Suvažiuoję ir šeštąją dainų šventę, nepaisydami nei nuovargio, nei išlaidų, nei ilgų kelionių. Tačiau atsiradę Čikagoje jautėmės lyg į šalį nustumti, trūko informacijos, broliško žodžio, ypač transportacijos reikaluose. Šeštadienį autobusais nuvežė į repeticiją, bet kai reikėjo grįžti, jų nebuvo ar laiku neatvažiuojo. Buvo minėta, kad visus veš į Jaunimo Centrą po repeticijos, bet viskas tik šneka ir pasiliko. Taip atsitiko ir sekmadienį. Nevisi galėjome dalyvauti pamaldose, nes suvažinėjimo laikas buvo neapskaičiuotas. Grįžę į viešbutį iš šventovės, nebūtume spėję į šventę.

Sudėjus šiuos nesklandumus, išvada tokia: daug vargta, mažai matyta.

Dabar norisi iškelti pačios dainų šventės trūkumus. Tai jau dainuojančių pergyvenimai ir nuotaikos, į kurias visai nekreipiama dėmesio. Čia ir bandysiu pasisakyti nei kaltindama, nei girdama.

Rusų laikraštis apie Lietuvą

Rusų kalba Niujorke leidžiamas žydų savaitraštis "Novaja Gazeta" visą š. m. gegužės 8 d. nr. "Žinios iš Sov. Sąjungos" skiltį paskyrė įvykiams Lietuvoje. "N.G." rašo:

"1982 m. gruodžio 8 d. Vilniuje buvo suimta Edita Arbutienė vos dvi savaites po to, kai jos vyras Vytautas Arbutis grįžo iš kalėjimo. Ji yra kaltinama pagal 199 straipsnį baudžiamojo Sov. Lietuvos kodekso. Bylos nr. 105. Ją veda tardytojai Valaitis ir Daugalas.

1982 m. gruodžio 6 d. Joniškelyje (Pasvalio rajonas) į KGB buvo pakviestas kun. Benediktas Urbonas. Jis buvo klausinėjamas apie dokumentų perdavimą į užsienį. Iš jo buvo reikalaujama liudyti prieš kun. Antaną Balaišį.

Antroje 1982 metų pusėje KGB majoras Jonas Matulevi-

čius Kaune turėjo eilę pasikalbėjimų su jaunimu, o ypač su Daiva Tamošiūnaite, Viliu Masyte ir Arūnu Kavaliausku. Pagrindinis pasikalbėjimų turinys: prieštarsys jų suširašinėjimo su politiniais kaliniais ir pastarųjų adresų gavimo šaltinis".

"Novaja Gazeta" dar rašo apie "TŽ" skaitytojams gerai žinomas J. Bieliauskienės ir J. Sadūno bylas.

Šis savaitraštis daug vietos skiria disidentų persekiojimoams Sov. Sąjungoje ir įveda vertimų iš "LKB Kronikos".

Apie 95% iš Sov. Sąjungos atvykusių žydų gimtąja savo kalba laiko rusų kalbą. Jie nemoka nei "jidish", nei hebrajų kalbų. Izraelyje ir JAV-se žydai leidžia daug rusų kalba knygų. J.B.

Nevisos dainos skambėjo, kaip mūsų didieji muzikai — dirigantai pageidavo, ypač moterų choras. Nors visos moterys labai įtemptai sekė gana gražų ir darnų dirigavimą, bet sudainuoti nepasisekė, vien dėlto, kad trūko laiko pasimokyti. Per paskutinę repeticiją perharmonizuota daina davė silpnus rezultatus.

Patalpos buvo vėsinamos ir patogios, tačiau akustika nepageriausia. Tai jautė tiek chorai, tiek solistai.

Be to išmoktos kaikurių dainos netaip, kaip pageidauta. Pataisymai nebuvo prisisti pavieniams chorams. Tai turėjo būti padaryta prieš dainų šventę. Kitaip tariant, buvo stoka komunikacijos su pavieniais choralais ir jų dirigentais. Per paskutinę repeticiją tegalima išlyginti dainavimą, bet neharmonizuoti ir iš naujo mokytį. Be to, kaip teko girdėti, nevisi chorai vienodai mokėsi. Vieni ilgiau, kiti vos porą mėnesių. Tačiau, nepaisant visų kliūčių, sekmadienį

žygiavome pakilioje nuotaikoje ir dainoje jautėme ryšį su toli kenčiančia tėvyne.

Aplink pasižvalgius, daugelio choristų veiduose matėsi amžiaus žymės. Tai vis tie dainos broliai ir seserys, atvykę iš pokario stovyklų, nebe vienoje dainų šventėje buvę. Jie numylėtos dainų dainelės dėka suvažiuoja ir vėl išsiskirsto dažnai nepastebimi, paskubomis.

Šiuos žodžius baigiant kyla klausimas: ar besuvažiuos visi tie patys septintajai dainų šventei, ar užpildys jų eiles kiti, ar pajęs įsiiebtį dainos meilė ateinančiose kartose, ar ir jos bus tūkstantinės? Baigių laisvą šiais žodžiais:

O dainų dainele,
Skrisi į tėvyne.
Per Atlantų platų
Nuskambėk jauna.
Tegul riša kovai
Mūsų vilties grandinė,
Širdyse liepsnoja
Žodis — Lietuva.

Nerima Narutė,
Rochester, N.Y.

Dviratis

Buvau paauglys, gal apie 10 — augščiau ar žemiau tos linijos. Išgirdau kaime apie dviratį. Anoj pusėj Ilgio ežero gyvena ūkininkas, pas kurį tarnauja bernas. Jis turi dviratį ir parduoda už 5 litus... Kaip, kokiū būdu tas bernas parduoda už 5 litus, nežinau. Gal tai tik mano mintyje tie 5 litai susiklostė, nes dviračiai, juk tuomet kainavo brangiai.

Atrodė, pasaulį atiduodau, jei mano artumoje būtų dviratis, mano dviratis. Jis man — kaip gyvas daiktas. Ne daiktas, o tiesiog suaugęs su dviratininku, ir jie abu gyvi kartu. Man reikia tik vieno iš jų — paties dviračio, o tuo antroju jau aš pats pabūsiu lėkdamas kaip vėjas keliu...

Tai bent svajonėlė! Tik kaip ją pasiekti? Svarbiausia, tų litų aš savo rankose dar kaip ir neturėjau, nes telyčiai juos turi. Kai neturi, veža ar veda ką parduoti. Veža grūdus, sviestą, kiaušinius, sūrus. Tai smulkiam reikalui — žibaliui lempai ir druskai. Kai būna stambesni ūkio pirkiniai arba kai numatys jau tinkamas pardavimui gyvulius ir kainos augstokos, veda parduoti namie užaugintą bėriuką, kurio visuomet labai gaila, telyčiai, avj ar bekoną. Telyčios irgi gaila, bet netaip, kaip bėriuko. Telyčiai mat reikia ganyti. Viena bus mažiau, vargo mažiau, bet vistiek gaila. Kai kartais atvykęs pirklys namie sudera ir nuperka telyčią, tai pirmuo gauna "už uodegą", reikią, už ganyką, auginimą. Tai ir buvo mano viltis — gal prasimanysiu ir dviračiui tuos penkis litus surinksiu.

Kaip juokingai vaikiškai svajota. Kas gali parduoti dviratį už penkę? Aišku, tai turėjo būti išpraskusi "antis" ar tik aš taip nugirdęs buvau.

Mielą šypsena perbėga dabar tą dviračio istoriją prisimenant. Buvau jį tiesiog suasmeninęs. Tai pirmoji mano vaizduotės pasakėlė. O graži ji tuo vaikišku naivumu net dabar, kai pačiam skaitytuvu naudotis malonu ir nepainu. Dabar arklukas didesnė rė-

nybė nei mano laikų magiškas dviratis. Kokia graži vaikystės palaima!

Valtis

Sugalvoju — greičiau pasieksiu aną berną su dviračiu perplaukdamas ežerą valtimi nei bėgdamas aplinkui kelis kilometrus.

Šiapus ežero gvyeno kalvis Kazys, o jo žmona Marcellukė — netgi mūsų giminaitė. Kazys turėjo gerą valtį. Neretai ir mano dėdės su Kaziu gražių žuvelių prisigaudydavo, net ir vėžių, jei naktimis nepatingėdavo vėžianti. Buvau ir aš pagalbiniu vėžiau. Ir labai būdavo gražu, kai vėžiai patys išlysdavo ir kankalo švie-soje gal apžibdavę — tada juos tik griebk, tik imk rankomis. Bet pasisaukok, kad žnyplės tau pirštų nesužnyptų.

Patikdavo vėžianti, ypač su parvažiuojančiu atostogų dėde Ignu. Dėdė Ignas buvo mokytojas. Kelis metus ir aš buvau sviestą, kiaušinius, sūrus. Tai smulkiam reikalui — žibaliui lempai ir druskai. Kai būna stambesni ūkio pirkiniai arba kai numatys jau tinkamas pardavimui gyvulius ir kainos augstokos, veda parduoti namie užaugintą bėriuką, kurio visuomet labai gaila, telyčiai, avj ar bekoną. Telyčios irgi gaila, bet netaip, kaip bėriuko. Telyčiai mat reikia ganyti. Viena bus mažiau, vargo mažiau, bet vistiek gaila. Kai kartais atvykęs pirklys namie sudera ir nuperka telyčią, tai pirmuo gauna "už uodegą", reikią, už ganyką, auginimą. Tai ir buvo mano viltis — gal prasimanysiu ir dviračiui tuos penkis litus surinksiu.

Nuo mūsų iki kalvio 3 kilometrai. Pusbėgom juos atpyliau. Kalvį radau kalvėje besidarbuojantį, o šuo Sargius pasitiko kaip gerą draugą. Beglostydamas Sargių palaukiau, kol Kazys baigė kalti geležį ir tada, pagarbines, tuoj prie reikalo.

— Aš atbėgau su prašymu — gal galėsiu gauti valtį persiurti per ežerą. Yra toks reikalas pas Kukurį anoj pusėj.

— Tai koks jau ten reikalas, kad tave viena siunčia iš namų ir dar valtimi irtis? — įtartina klausia Kazimieras.

— Ogi toks didelis reikalas, toks didelis, kad noriu kuo greičiau iš...
— Tai koks gi jau tas toks

O. B. AUDRONĖ

didelis reikalas? Ar gali ir man pasakyti?

— Ne... kaip čia pasakius, geriau nesakyti... — numeriu akis žemėn.

— Tai, jei jau toks reikalas, kad geriau nesakyti, tai ir valtis tegul stovi ant kranto. Ims mat toks vyrukas vienas irtis nežinia koku reikalu.

— Bet Kazuli, man labai reikia persiurti; aplinkui labai toli.

— O aš sakau, jei reikalas toks didelis, kad negali pasakyti, tai irtis per tokį ežerą tau vienam neišsina. O ar tave tėvai siuntė, ar pats atradai reikalą?

— Tai, va! Neduodi valties, o man taip greitai jos reikia. Maniau, kad Kazimieras visuomet toks geras. Juk aš tau dažnai dumplės padumdavau.

— Kazimieras todėl ir geras, kad tau, vyruti, valties neduoda. Bet tu, Baliuk, žiūrėk, ar tu pats geras. Nesakai koks reikalas. Jei paleisiu vieną valtį per tokį plotumą, ką man tavo tėvai pasakys? O kiek man rūpesčio bus — persiursi ar ne; gali nuešiti išilgai ežero ir iki vakaro tavęs nesulauksiu. O, žinau, su Kukuriais jūs taip labai nesidraugaujate. Ir kokį reikalą tavo namai turėtų pas Kukurį — nesugalvoju, o pats nesakai. Irtis su tavim neturiu laiko — pilna kalvė darbų, ir kiekvienas vis prašo, kad tik greičiau, kad tik greičiau padaryčiau, — užbaigė. Kazimieras, rankovės nusibraukdamas nuo kaktos prakaitą.

— Tai ačiū ir už tai, Kazimierai, — pasakiau nuolaidžiai, lyg sutikdamas su jo išvedžiojimais, o mintimis jau lėkiau pirkim Marcelę prašyti.

— Dar užbėgsiu pirkim pas Marcellukę. Mama prašė ją ko paklausti, — buvau beinašs iš kalvės.

— O ko tavo mamytė prašė Marcellukę paklausti, ar ir man pasakysi?

— Tai, žinai, moterys vis apie siūlus, apie audimus. Tai to ir prašė Marcellukę paklausti — apie tokį ten audinio raštą, — atsakiau, gražiai sugalvojęs.

— Tai, kad tavo mama pati

gali visoms pasakyti apie audinio raštus, bet, jei jau prašė Marcellukę paklausti, tai bėk ir klausk, — patenkintas, kad mama vertina jo Marcellukės žinojamą raštuose, kalvis dirbo toliau.

Manęs raginti nereikėjo. Pasišokėjau ir jau pirkioje. Pagarbinau ir tuoj prie reikalo, kad kartais pats Kazimieras nesugalvotų pirkion ateiti.

— Marcelluke, tai gražumėlis to tavo audimo, tai gražumėlis.

— Tai jau dėkui, Baliuk, o kur tai bėgioji? Ar su reikalu kokių?

— Taigi su reikalu. Kazimieras sakė, kad pirkioje raktas nuo valties. Man reikia persiurti į aną pusę; toks reikalas pas Kukurius.

— Tai koks jau ten jums reikalas net už ežero. O ar vienas persiursi?

— Persiursiu, Marcelluke, persiursiu.

— Tai, jei persiursi, jei Kazys sakė paduot tau, tai aš nei iš stovų nesikelsiu. Paimk tenai, ana, nuo sienos ant vagio kabo. Ar pasieksi?

Nuo žemės aš tikrai nepasiekiu, nes vagis aukštai.

— Marcelluke, o ar galiu ant suolo atsistoti?

— Na gi čia dabar, žinoma, stokis, jei nepasieki. O kaip gi kitaip.

Stryktelėjau ant suolo, pačiupau raktą ir padėkojęs, žadėdamas netrukus grįžti, išdūmiau. Aplemiau kalvę, pasisaugodamas, kad Kazys manęs nepamatytų bėgant prie ežero ir, atsirakinęs valtį, pora pasistūmėjų jau buvau toliau nuo kranto. Jei Kazys dabar ir pamatytų, galvoju, negrįžčiau; būtinai turiau nusiurti to dviračio.

Vėjas darėsi vis stipresnis, ar man tik taip atrodė, o bangos nusiūrus vos iki pusės ežero, tiesiog prieš mano valtį šiaušias. Jau įvargau ir atro-dė, kad nė kiek nejudu į priekį. Jau kartais norisi leisti vėjų nešti valtį atgal į krantą, iš kur išplaukiau. Bet tai tik minutėlė nusiminimo. Vėl irklas dirba netaip jau stipriai mano rankose prieš tokias bangas. O delnus skauda, skauda! Pažiūriu neapsisėsdamas — ogi vienos pūslės! Vienos jau ir pratrūkusios, kitos net kraujuotos. Bet ką daryti? Jau

beveik ir dviračio atsinorėjau, taip skauda delnus, taip skauda! Bet vėl pirmyn ir vėl pirmyn. Ir taip bėkvojant galų gale persiuriu ir, jau lietui purškiant, ištraukiu valtį, pri-rišu ir pritvirtinu antrame krante.

Bėgu pas Kukurį jau netoks smagus ir pasiryžęs. Lyg ir nedrąsu, kaip dabar aš čia dviračio atsiyriau, nei pinigų neturiu, nei nieko. Įėjęs kieman vėl sunį užkalbinau ir jis manęs nepuolė, bet tik uodega vizgino. Pasvirnėje radau patį senąjį Kukurį, kažin ką taisantį. Pagarbinau ir — prie reikalo.

— Dėde, aš atsiyriau dviračio. Sakė pas mus, kad jūs bernas Bonifacas parduoda už penkis litus.

— Tai kas gi tu būsi ir iš kur, kad berno dviračio už penklitį atsiyrei.

— Aš esu Baltutis Balys iš Margelių, dėdule... Mano tėvelis tikrai sumokės.

— Ak šit kaip... tai tu Baliukas. O aš nė nepažinau.

— Tai kaip dėde tas dviratis, ar aš galėsiu dabar jį pasiimti?

Kukuris nusišypsojo atlaiddžia šypsena pro ūsus, perbraukė delnu per veidą ir tarė:

— Tai, vaikeli, kad čia kažkokia pasakėlė. Aš nesuprantu iš kur ji tokia atsirado.

— Kaip tai, dėde, pasakėlė, kodėl? Aš tikrai girdėjau — pas mus kaime kalbėjo.

— Girdėjai, tai girdėjai, bet taip sakant, gal nenugirdai, — lėtai ištare Kukuris. — Mat, mano bernas dviratį tai turi. Jis dabar išvažiavęs pas savo tėvus, bet, kad jis jį parduotų ir dar už penkis litus, kai beveik visą savo algą ant jo paklojo, tai jau aš nežinau, kas tokia žinia paleido.

— Ogi mūs kaimyno piemuo sakė tikrai girdėjo, kai bernai kalbėjo.

— Na, tai tegul taip ir būna, kad kaimyno piemuo žino tik ir niekas daugiau, kad Bonifacas savo naują dviratį už penkę pardavinėja. Pagalvok, Baliuk, ar tu gali tai suprasti? Ar gali pilno proto bernas taip daryti? O jis geras bernas ir geras darbininkas, ir gal tas piemuo tik norėjo juokus padaryti? (Bus daugiau)

SANTAROS ŠVIESOS FEDERACIJOS
TRISDEŠIMTOJO SUVAŽIAVIMO
1983 m. RUGSĖJO 8-11 d.d.
TABOR FARMOJ, SODUS, MICH.

PROGRAMA

Ketvirtadienis, rugsėjo 8. 2 v.p.p. Vytautas Kavolis, „Bendruomenių ir istorijų susitikimo momentai“.
Romas Misiūnas, „Rusai liberalai ir baltų klausimas iki Pirmojo pasaulinio karo“.
8 v.v. Lidija Šimkutė-Pocienė, „Tautosakos analizė“.
Danguolė Variakojytė, „Antropologija ir fotografija: vizualinio meno ryšys“.

Penktadienis, rugsėjo 9. 9:30 val. Simpoziumas „Lietuvių kultūros istorija: neišryškintos problemos, neišnaudotos metodologijos“. Vytautas Kavolis, Violeta Kelertienė, Algis Mickūnas.
Pokalbis su Anthony Petrosky.
2 v.p.p. Liucija Baškauskaitė, „Sielvartas ir gedulas lietuvių išėivijoje“.

Tomas Remeikis, „Pasyviosios rezistencijos modelis: dviprasmiškumo dimensijos“.
8 v.v. Ramūnas Kondratas, „Vincentas Žygas ir kurru ligos atradimas“.

Pokalbis su Andriumi Eiva.
Šeštadienis, rugsėjo 10. 9:30 val. Simpoziumas „Lietuvė moteris išėivijoje ir krašte: jos santykis su savimi ir kitais, visuomene ir vertybių sistema“. Liucija Baškauskaitė, Ilona Gražytė-Maziliauskienė, Ginta Remeikytė, Emilija Sakadokiškienė, Nataša Vencloviėnė. (Moderuoja Violeta Kelertienė).

2 v.p.p. Rimvydas Šilbajoris, „Sąžinės tematika dabartinėje lietuvių rusų literatūroje“.
Bronius Vaškėlis, „Zemdirbio lemtingoji akistata su technika J. Avyžiaus ir V. Rapsutino prozoje“.
5 v.p.p. Santaros-Sviesos Federacijos ir AMM Fundacijos organizacinis posėdis.
8 v.v. Poezijos vakaras: Živilė Bilaišytė, Anthony Petrosky, Lidija Šimkutė, Rimas Vėžys.
Brigita Pumpulytė-Kasinskienė ir Juozas Kasinskas. Smuiko ir pianino koncertas.

Sekmadienis, rugsėjo 11. 10 val. Mykolas Druga, „Autonomija ir autoritetas“.

Norintieji dalyvauti kviečiami ne vėliau rugsėjo 3 d. registruotis: Suvažiavimo rengimo komisija, c/o Valdas Adamkus, Tabor Farm, Sodus MI 49126. (Tel. 616-925-6404).

ONOS MIKULSKIENĖS kanklių studijos koncerto atlikėjos Klevelande su savo vadovais — O. MIKULSKIENE, A. MIKULSKIŲ ir Čiurlionio ansamblio pirm. V. PLEČKAČIU. Pranešėja — G. KUDUKIENĖ. Nuotr. V. Bacevičiaus

Okupuotos Lietuvos rašytojų kūryba

Apžvalginis Rimvydo Šilbajorio leidinys "Žodžiai ir prasmė"

V. KULBOKAS

R. Šilbajoris, vienas žymiausių naujosios mūsų kartos literatūros kritiku, literatūros klausimais daugiausia rašo "Metmenyse", "Aiduose", "Drauge". K. Bradūno redaguotame leidinyje "Lietuvių literatūra svetur" (1968) davė straipsnį apie novelę (213-299 p.). Apie lietuvių ir rusų literatūrą rašo "Books Abroad" žurnale. 1970 m. išleisdino "Perfection of Exile". Įvairiuose žurnaluose išspausdino apie 20 stambesnių straipsnių. Po Stalino mirties, "atlydžio metu", dabarties Lietuvoje susidarė lengvesnės sąlygos literatūrai. Ji ėmė lenkti tremties literatūrą. Išliko J. Degutytės, J. Vaičiūnaitės, V. Palčinskaitės, J. Marcinkevičiaus, J. Grušo, J. Juškaicio, S. Gedos ir kitų vardai. Nuo tada, ypač nuo 17-jo dešimtmečio, R. Šilbajoris atsidėjo daugiau Lietuvos rašytojams. Pernai jis išleido gražų tos literatūros apžvalgų rinkinį "Žodžiai ir prasmė". Verta su juo išsamiau susipažinti.

R. Šilbajoris mažai tesidomio autorių biografijomis, pasaulėžiūra, gyvenimo sąlygomis, bet atsideda teksto, veikalo meninės struktūros bei kompozicijos nagrinėjimui. Jis gilinaisi į metrinę struktūrą, poetinės kalbos kompoziciją. Jį labiau domina sudėtingesnį rašytojai. Jis visuomet labai pakantus autorių pažiūroms, blaiviai viską vertina. Tas blaivumas — didelė kritiko dorybė. Stovėdamas niokojamus tautos akivaizdoje ir matydamas sovietines tendencijas, jis išlieka objektyvus, stengiasi matyti ir ten menines vertybes. Neslėpdamas savo įsitikinimų, jis visada pasilieka literatūrinėje plotmėje.

Mums labai svarbu pažinti dabarties Lietuvos rašytojus. Deja, jų knygų pas mus retai kas gauna, o dabar ir beveik visai negauna, kai ten reikalaujama leidimo knygoms pas mus siųsti. Tad ir šiame rašinyje tenka remtis beveik išimtinai Šilbajorio nagrinėjimais bei jo išvadomis. Už tai čia ir nebus recenzija, o tik apžvalga, kaip Šilbajoriui atrodo svarbesnįjį dabartiniai rašytojai Lietuvoje.

Kritikas čia apžvelgia 9 lyrikus, 9 prozininkus, 3 knygas literatūros teorijos klausimais ir duoda 5 ilgesnes studijas apie atskirus rašytojus.

Vytautas Bložė ("Polifonijos", 1981) — subtilios inteligencijos rašytojas, kartais išsiliejęs dideliu paprastumu, nes jo širdis pilna liaudies pasakų ir emocijų realybės pergyvenimų. Žmogaus būties visuotinuma reiškia įvairių plotmių stiliais, daugialypumu. Pvz. savotiškame paralelizme pro liaudišką kalbą "prasišviečia žmogaus didybė, galbūt, tragedija ir mitologija" (19 p.). Įsiskverbia žmogaus, gamtos ir mirties problemoms. Šalia berniukų žaidimo peiliais blyksti žmogaus gyvenimas ir mirtis ("mes lošime peiliais į žolę nugriuvę"). Jaučiama liaudies pasakos, graikų mitologija ir krikščionybė.

Tai "prozinio principo poetas", vartojas pasakojimo dinamiką metonimijos principu, ne vaizdavimo, kaip paprastai daro lyrikas. Jo metaforos hermetiškos, kalba — lyg begalinės žmonijos balsas, liaudies balsas, nešas didžiulį intelektualinį krūvį. Senovės ir mitologinė kalba, pilna alogiškų struktūrų, reiškiamos žmogaus sąmonės ir jo būties situacijos. Paprastumas pereina į intelektualinį mąstymą, kalba kaip T.S. Eliot, T. Venclova, S. Geda.

Algimantas Bučys — nemeluota, bet ir neišsakyta tiesa ("Antikimirk", 1977). A. Bučys — tai prie Betsaidos tvėnkinio pažėstas, laukias atsisikymo su vilimi, bet ir nenorįs jos prarasti. Išbraukus dievybės principą, ateina tuštuma. Sovietijoje įprastą mirtį nugaleti pavirstant javu ar bulve. O Bučys patenka tarsi į užburta ratą — žmogus ir žolės grįžimą. Poezijoje mirtis dažnai vedasi meile, o pro jas prasiviečia tolimas tragiškas prisiminimas. Vienatvė, meilė ir mirtis — lyg trys tamsūs angelai, nepri-

silietę gyvojo vandens, ir stebuklas neįvyksta. Menas nepajėgia atidengti gilesnės tiesos už mokslą ir filosofiją... Bučys "keičia kasdieninę kalbą taip, kad susidaro iliuzija, jog pasikeitė pasaulis, o ne kalba" (29 p.). Bučiui tinka dėsni — "reikia visada stengtis sakyti teisybę, bet jos niekada galutinai nepasakyti" (34).

Janina Degutytė — žodžio ir sielos poezija ("Tylos valanda", 1978). R. Šilbajoriui aišku, "kad Degutytė turi nepakartojamai savito, intymiai poetiško žodžio dovana, regėjimo, girdejo, prisilietimo dovana atkurti neapčiuopiamą, emocingai prasmingą tikrovės esmę, naudojantis originalia, bet kartu ir tradicijų apsperta poetine kalba" (35 p.). Vanduo jai tampa žodžiu ir daina. Ji įsiskverbia į medžio, žolės, akmens ar žmogaus kūrinį apraškas. Idėjų pasaulis aiškus, kur vaizduojamos žmogaus aistros, žaidimai ir kūryba. Būdingi įvaizdžiai Antigonės (brolių laidotojų) ir Scherezados, gražiomis pasakomis išperkančios tautos gyvybę. Nesvedama tautos, bet ir negarbindama socialistinių "statybų", ji reiškia skausmingą tautos dvasios krizę.

Jonas Juškaitis — rami poezijos šviesa ("Mėlynos žibutės nušvietė likimą", 1972). Paprastais žodžiais, išblukusiomis spalvomis išgauna ypatingą nuotaiką. Gilios mintys išsiskaitomos už jo poetinių vaizdų — tautos ir žemės kančios, praeinamybės, ironijos ir maišto atspalviai. Panašus į S. Gedą ir V. Mačernį.

Eduardas Miezelaitis — fontanas lietuvių poezijos aikštėje ("Monodrama", 1976). Jis trykšta spalvingais nereikšmingais ir neišliekančiais pūslais. Gražiažodžiavimas, kartojimas, vientisumo stoka, reagavimas į laukijus impulsus. Pats teisingai pasisakė: "Išpusčiau savo gabumus".

Algimantas Mikuta — meilė žmogui dainuojantis žemaitis ("Svytuoklė", 1978). Atokiai nuo išgarintųjų poetų jis dainuoja šiurkštoku, it miško ar pievų balsu, kaip lėtai filosofuojantis dievdirbio Smutkelis.

Jausmu pavirtusi tikrovė, šviesa iš gelmių, o miško gaudimas, virštąs didžia giesmė. Potekstėje jaučiama amžinai kovojanti lietuvių gentis. Tik šis būdas ir liko išsakyti Lietuvos poetams. Jis mąsto, kas laiko srovę išlieka. Ironiškai komentuoja pažangą, kuri griauja civilizaciją. Taip mąsto J. Aputis, S. Geda, K. Saja. Kaikur (pvz. "Kasiopeja, gražuolė") jaučiama mitologiškas, net eūroniškas pagrindas. (Išsidėmus norintiems nuo Lietuvos ir jos kūrybos atsiriboti, nematant jos sopulingo veido...).

Patriotiškumo alegorija — poema "Su tulpe", kur susilieja suurrealistinė dvasia, meilė žmogui, protestas prieš žiaurumus. Poetas mąsto apie gyvenimo ir kūrybos prasmę ("Giesmės algeritmas"), pavergt krašto rašytojų santykius ("Nebūk šunelis"). Jo poezija: "Mylėk šviesą, kai tamsu. Giliausiam šuliny įvelki dangų" (63 p.).

Vladas Šimkus — užslepto geluonio humoras ("Bitės pagėbėlės", 1973). Sovietinėje santvarkoje net juoktis iš negerovių reikia atsargiai. (Bepigu mūsų A. Gustaičiui!). Tad poetas ir pasiverčia bite su slaptu geluonių ir juokiasi iš "parodomų dydžių" (gamyboje), tikrovės lakavimo (literatūroje ir politikoje). Rašo "tobulą" eilėraštį, kur po blizgančių eiliavimų rūto turinio banalumas. Šimkus puikiai laviruoja ant vienos viršūnės Lietuvos tikrovės... Paulius Širvyas — tarp talento ir banalybės ("Ilgesys — ta giesmė", 1971). Jo eilėraščiai pusiau nukalti, pusiau išdainuoti, naivūs iki banalumo. Puikiai valdo aliteracijos priemonę, turi muzikalaus žodžio dovana. (R. Šilbajoris duoda įdomią smulkų garsų analizę). Jo posmų orkestracija kartais sukelia "antrą kalbą" — garsų tikrovę, anksčiau nesuoktus jausmus. Minimalus žodynas neša didelę

emocijos ir prasmės naštą. Daug rašo apie karą, tautų draugystę originaliai ir trafaretiskai — komunistiškai, neišsivadudamas iš ideologinių varžtų, smerkdamas vokiečių motinas, o garbindamas sovietines.

Albinas Žukauskas — žemės ir daiktų poezija ("Atabrada", 1975). Tai talento ir bent kiek apkartusios širdies poetas. Jis tikras žemės poetas — net socialistinis realizmas jam nekenkia. Tikras jausmas ir "žymūnai kolūkiečiai" — tie patys kaimynai ir giliai įsispaudę sąmonėje kasdienios daiktai užtrenkia socialistinės retorikos kvapą ir eilėraštį išgelbsti. Jo daiktiskumas liudnoka, laiko tēkmė apkartusi. Bet jis "šlamštą" paverčia brangenybėmis savo turtinę poetinę kalbą. Netikėčiam autoriui susikertantis marksistinis juodas optimizmas su krikščioniška kaimo simbolika. Jis pagarbina protėvių vargą, bet linki, kad ta nelemtis negrįžtų. Jis daiktus "sudvasio", mergaitę mūžą pakeisdamas žila moteriške, o katina — kauku. "Nerijos" smėlis tampa mąstancia ir judančia stichija — poeto antrininku. Žukauskas Šilbajoriui gretintinas su K. Doneičiu, Žemaitė, Valančium, Geda, Meku ir Šlaitu.

Juozas Aputis — per beprotybės aiškumą ("Tiltas per Žalpe", 1980). Jo apysakų perspektyva — dvasinis stovis tarp vizijos ir kasdienybės. Apsakojų "Prieš lapų kritimą" vaiko Benučio sąmonės srautas plaukia pirmyn, o įvykių srovė — užmarštin. Gama apsprendžia gyvenimą, užtat ji daugiaprasmė, simboliška. Patirtas rudens gamtos liūdnumas visada apima, pajutus taurį gėrį ir žmogaus nuolankumą gamtos didybei. Gaudius ir keistas egzistencinis siaubas Benutį apima pievoje, o antroje apysakoje susilieja su beprotybės riba. Gamtovaizdis, besivystanti asmenybė ir būdanti erotika — visa buvimo našta užgula vaiko sąmonę, tik mažai abstrakčių savokų žodžių turinčia. Aputis jaučia, kas vaiką žėdžia, kai jo nepaiso ar traktuoja kaip gyvuliuką. Jo paties ar kito žmogaus sužeidimas, prievartinis maudymas ištinka jį kaip pasaulį valdanti jėga, lemianti gamtą ir dvasines žmogaus gelmes.

Apsakyme "Rudenio žolė" daktaras Benas yra bėgėjis, jaučia slinkimą į beprotybę — individo sąžinė užgula nebepakeliama tamsa. Apučiui pavyko sučiupti sekunde, kai žmogus pajunta baime — gimęs turės mirti. Aputis stengiasi tokias sekundes transformuoti į meną per vaiko viziją ar jo sąmonei artimą beprotybės aiškumą. (Bus daugiau)

Atsiųsta paminėti

Bronius Žalys, APIE ŽMONES. ŽEMĖ IR VEJUS. Eilėraščiai. "Gintaro" leidinys nr. 5 (2 Jennings Ave., Bass Hill, NSW, 2195, Australia). Tiražas — 250 egz. 1983 m.

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA 6. Tai "LKB Kronikos" VI tomas, skiriamas jos 10 metų sukakčiai paminėti 1972.III. 19 — 1982.III.19. Išleido Lietuvos Kronikos Sąjunga (6825 South Talman Ave., Chicago, IL 60629, USA). Tiražas — 5000 egz. Kaina — \$7 (kietais viršeliais). Spaudai paruošė M. Morkūno spaustuve Čikagoje, spausdino "Kingsport Press" Tennessee.

KRIVŪLĖ, neperiodinis V. Europos lietuvių sielovados leidinys, 1983 m. (137) nr. Redaguoja kun. B. Liubinas (Carl Theodor Str. 11, 6710 Frankenthal, W. Germany) ir V. Natkevičius.

LAISKAI LIETUVIAMS, religinės ir tautinės kultūros žurnalas, 1983 m. 7 nr. Leidžia Tėvai įėjusiai. Redaktorius — Juozas Vaišnys, SJ (2345 W. 56th St., Chicago, IL 60636, USA). Metinė prenumerata — \$8.

MEDICINA, Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas, 1983 m. 1(61) nr. Redaktorius — V. V. Šaulys, MD (2639 W. 86th St., Chicago, IL 60652, USA). Metinė prenumerata — \$10.

JONAS GUTAUSKAS

Amžiai gimė, amžiai mirs

Amžiai gimė, amžiai gimsta,
Amžiai mirė, amžiai miršta,
Amžiai mirs.
Jie kaip žmonės
Į bedugnę amžinybę
Grimzdo, grimzta ir nigrims.

Didysis pažadas

Kaip ažuolas ir uosis
Tiek metų neregėsi,
Bet kovą užu laiką
Ir mirdamas laimėsi.

Iš ažuolo ir uosio
Neliks net ir šakelės,
O tau juk pažadėtas
Į amžinybę kelias.

Tirpsta mano dienos

Tirpsta mano dienos
Lyg dienofant ledas.
Ar jauti, dalele,
Kas širdyje dedas?

Žinau — šalna kanda
Ir gražiausią gėlę.
Kada, paukščių skridus,
Sustos valandėlė?

Nėra prasmės

Nėra prasmės dejuoti:
"O tempora, o mores",
Kol staugia kaip vilkai
Mažos planetos žmonės.

Pokalbis

Kasdien aš Tau kalbu,
Kad būtų pokalbis,
Kalbėkime abu.

Kalbi tylos kalba,
Sunku suvokti jos mintį.
Iškart nors vieną žodį —
Lengviau man bus numirti.

Sėjėjas

Per amžių amžius sėji
Plačią ir dievišką mostu,
Ir silpną daigą saugai
Nuo pražūties tik Tu.

(Iš rinkinio "Saulėlydžiui artėjant")

Stambus mokslinis leidinys

Algirdas Žukauskas tarptautinio veikalo redakcinėje kolegijoje

JAV-se šiuo metu pasirodė šilumos mainų aparatų projektavimo vadovas "Heat Transfer Design Handbook". Tai monumentalus penkių storokų atskirų dalių 2080 psl. veikalas. Jo kaina \$600. Leidėjas: "Hemisphere Publishing Corporation" New York, USA.

Tikslas šio veikalo — sukaupti viską į vieną vietą, kas išmėtyta po visą pasaulį įvairiuose atitinkamuose veikaluose, šaltiniuose šilumos mainų srityje. Šilumos mainų aparatų gamintojams, rangovams ir vartotojams darėsi vis sunkiau surinkti visus šilumos mainų srityje atliekamų tyrimų, analizės bei visą kitą ją liečiančią informaciją ir palyginti tų darbų rezultatus, atrinkti iš tų šaltinių kas tinkama ir priimtina, ypač kai susiduriama su priešingomis daugialypėmis išvadomis. Perkoiti visą tą teorinę ir praktinę medžiagą bei perteikti ją šilumos mainų aparatų projektuotojams bei skaičiuotojams tinkama forma pasidarė būtina.

Pirmoji dalis apima šilumos mainų aparatų teoriją, nustatančią ir aiškinančią visus parametrus bei koncepcijas, kurios reikalingos tokių aparatų projektavime šilumos ir hidraulikos požiūriu.

Antroji dalis pateikia rekomenduotinas koreliacijas projektuotojui bei skaičiuotojui, remiantis čia sūtelkta perkošta informacija.

Trečioji dalis parodo, kaip pritaikyti pirmoje ir antroje dalyje pateiktą informaciją praktiškame šilumos mainų aparatų pajėgumo skaičiavime.

Ketvirtoji dalis aptaria šilumos mainų aparatų apipavidalinimą ir konstrukcijų apskaičiavimą medžiagų atsparumo požiūriu.

Penktoji dalis nurodo, kaip nustatyti ar apskaičiuoti fizines savybes mainų aparatuose vartojamų skysčių, dujų, mišinių ir pan.

Tą vadovą paruošė radakcinė kolegija, sudaryta iš devynių žymiausių šilumos mainų specialistų, kurie sūtelkė atitinkamą medžiagą iš 75 ekspertų.

Vyr. redaktorius yra Ernst U. Schlunder, o jo pavaduotojas — V. Gnielinski. Abu iš Karlsruhės (V. Vokietijoje) universiteto. Kiti redakcinės kolegijos nariai: Kenneth J. Bell, Oklahoma State Univ.; Duncan Chisholm, National Engineering Laboratory, Glasgow, Skotijoje; Geoffrey J. Hewitt, Atomic Energy Research Establishment, Harwell; Frank W. Schmidt, Pennsylvania State Univ.; D. Brian Spalding, Imperial College of Science and Technology, London; Jerry Taborek, Heat

Kajetonas J. Čeginskas, L.K.B. KRONIKOS DEŠIMTMETIS 1972-1982. Lietuvių Kultūros Instituto 5 nr. Vėrselį paruošė Arminas Lipšys, spausdino "Sonnenburg Druckerei" Triere. Tiražas — 250 egz. Kaina — 5 DM, 3 dol. Adresas: Litauische Kulturstiftung, 6840 Lampertheim 4 (Huettenfeld), W. Germany.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Juozo Brazaičio "Raštų" IV tomas, redaguotas Alinos Skrupskelienės ir Česlovo Grincevičiaus, jau atspausdinas "Draugo" spaustuvėje ir atiduotas ryškiai. Išleidimo rūpinasi "Į Laisvę" fondo lietuviškai kultūrai ugdyti.

Kultūrinė amerikiečių organizacija "Illinois Arts Council" paskyrė premijas aštuoniolikai šioje valstijoje leidžiamų žurnalų už skelbimą ten gyvenančių autorių prozos, poezijos, dramos kūrinių. 1983 m. konkursui buvo susilaukta 106 kandidatų. Laimėtojų eilėse yra ir Čikagoje leidžiami "Metmenys". Administracija premijų skirstytojams buvo įteikusi "Metmenu" 44 nr. su jame atspausdintu Kazio Bradūno eilėraščių ciklu "Priešaui prie Genėzės". Dvi 1983 m. premijos po \$500 buvo paskirtos "Metmenų" žurnalui ir eilėraščių autoriui K. Bradūnui. Tai pati organizacija "Illinois Arts Council" 1980 m. "Metmenims" buvo paskyrusi \$1.000. Tais pačiais metais "Metmenys" gavo \$1.000 ir iš federacinės organizacijos "Coordinating Council of Literary Magazines".

Dail. Vlado Žilias tapybos kūrinių parodą spalio 12-13 d.d. mažoje Kultūros Židinio salėje surengs Niujorko lietuvių skautės.

Kun. dr. Jonas Gutauskas, buvęs Delhi, Ont., lietuvių parapijos klebonas ir kelių teologinių leidinių autorius, yra parašęs eilėraščių knygą, kurią ketina netrukus atiduoti spaudai. Marija Stankus-Saulaitytė parašė įvadą, o kun. J. Vaišnys, SJ, "Laiškų Lietuvai" redaktorius, pasižadėjo peržiūrėti kalbą.

Muzikas Aleksandras Stankevičius, gyvenantis Montrealyje, išleidino savo kūrybos plėkštėlę "Let it out". Joje yra 11 modernistinio stiliaus kompozicijų. Pagaminio "Quality Records" bendrovė Toronto. A. Stankevičius yra pasirašęs penkerių metų sutartį. Ant plėkštėlės viršelio autorius žymimas tik pirmuoju vardu "Alexandre". Jo muzika čia skirta daugiausia jaunimui, mėgstančiam modernistinę muziką. A. Stankevičius yra sukūręs visą eilę pritaikomosios muzikos televizijai, filmams, reklamoms. Montrealyje jis vadovauja lietuvių chorams.

Trisdešimties "Šviesos-Santaros" suvažiavimas įvyks rugsėjo 8-11 d.d. Taboro Farmoje, Sodas, Mich., JAV. Sukaktuviname suvažiavime paskaitas skaitys: Liucija Baškauskaitė — "Sielvartas ir gedulas lietuvių išsivijoję", Tomas Remeikis — "Pasivysios rezistencijos modelis: dviprasmiškumo dimensijos", Romas Mišūnas — "Rusų liberalai ir baltieji klausimas iki I. D. karo", Rimvydas Šilbajoris — "Sąžinės tematika dabartinėje lietuvių ir rusų literatūroje", Bronius Vaškelis — "Lemingioji žemdirbio akistata su technika J. Apyžiaus ir V. Rasputino prozoje", Mykolas Druga — "Autonomija ir autoritetas", Vytautas Kavolis — "Bendruomenių ir istorijų susitikimo momentai". Danguolė Variakojytė kalbės apie antropologijos ir fotografijos santykį, remdamasi savo darbais, jungiančiais abi sritis, Ramūnas Kondratas — apie dr. Vincentą Žyga ir kurru ligos atradimą, Dr. V. Žygas, miręs š. m. kovo 19 d. Brisbanėje, Australijoje, 30 metų darbavosi N. Gvinėjoje. Ten jam pavyko surasti lig šiol neišaiškintą nervų ligą vietinių gyventojų eilėse. Prieš mirtį dirbo Brisbanės universiteto tyrinėjimų institute. Lietuvių kultūrinės istorijos problemoms bus skirtos svarstybos, kuriose dalyvaus Vytautas Kavolis, Violeta Klervienė ir Algis Mickūnas. Svarstybosna "Lietuvės moteris išsivijoję ir tėvynėje: jos santykis su savimi ir kitais, visuomene ir vertybių sistema" įsijungs — Liucija Baškauskaitė, Ilona Gražytė-Maziliauskienė, Ginta Remeikytė, Emilija Sakadolskienė ir Danguolė Variakojytė. Poezijos vakarė dalyvaus Živilė Bilaitytė, Anthony Petrosky, Lidija Šimkutė ir Rimas Vėžys. A. Petrosky, yra trečios kartos JAV lietuvis, šiemet išleisdamas poezijos rinkinį anglų kalba "Jurgis Petrauskas", laimėjęs Walt Whitman premiją. Jame sūtelkti keturių tos šeimos kartų pergyvenimai JAV. Smuiko ir fortepiono koncertą atliks Brigita Pumpolytė-Kasinskienė ir Juozas Kasinskas. Dalyvių registruojasi šiuo adresu: Suvažiavimo rengėjų komisija, c/o V. Adamkus, Tabor Farm, Sodas, MI 49126, USA.

Inž. Jonas Ščiuckas, atvykęs su turistų grupe iš JAV, atvežė dovaną Panevėžio Juozo Balčikonio vidurinės mokyklos muzėjui — pluoštą nuotraukų, kurios įamžintos rašytojos G. Petkevičaitės-Bitės laidotuvės. Jas išsaugojo rašytojos augintinio Antano Kasperavičiaus dukra Danutė Kasperavičiūtė-Ščiuckienė. Už nuotraukas jam ir žmonai Danutei padėjo mokyklos direktorius Vytautas Balūnas, primindamas, kad ši mokykla rūpestingai saugoja pedagogės ir rašytojos G. Petkevičaitės-Bitės atminimą.

Vilniaus Pilies skersgatyje vienuoliktą kartą buvo surengta dvi dienas trukusi respublikinė liaudies meistrų tapybos darbų paroda. Dalyvavo daugiau kaip 100 autorių, parūpinusių apie 200 įvairaus žanro kūrinių — kaimų ir miestų vaizdų, portretų, natūrmortų. Parodą praturtino Lietuvos, Latvijos ir Estijos liaudies meistrų tapybos seminare Rumšiškės nutapyti darbai.

1983 m. literatūros ir meno premijos paskirtos: J. Mikelinskui — už romaną "Kur lygus laukai", A. Miškinui — už poezijos rinkinį "Klevai prie kelio", J. Nekrošui — už eilėraščių knygą vaikams "Keturi žodžiai", E. V. Sventickui — už monografiją "Alfonso Maldonio lyrika", rež. E. Nekrošui — už spektaklius Vilniaus jaunimo ir Kauno dramos teatruose, dail. B. Bružui — už vitražus kelioms įstaigoms, dail. A. Petruliui — už tapybos kūrinių ir dail. J. Galkui — už plakatus.

Dail. Alvira Eigminaitė-Širienė, dirbanti dėstytoja pedagoginėje Vilniaus mokykloje, šeštąją asmeninę savo aliejaus tapybos ir akvarelės darbų parodą surengė "Dailės" fondo salone-parduotuvėje. Akvarelės lakštai atskleidė Merkinės apylinkių, Zervynų kaimo, naujojo bei senojo Vilniaus, Klaipėdos uosto ir senamiesčio vaizdus. Aliejinės tapybos miniatiūras daugiausia lietė įvairius metų laikus, gamtos nuotaikų kaitą.

Vilniaus operos ir baleto teatrų sezono užbaigai paruošė viena veiksmės operos "Piršlybos" premjerą. Šiai naujai operai yra panaudoti A. Čechovo pjesės motyvai. Libretą parašė spektaklio rež. V. Mikštaitė, muziką sukūrė vilnietis kompoz. B. Borisovas. Operos dirigentas — R. Geniušas, dailininkas — F. Navickas. "Piršlybų" spektakliuose dainuoja solistai — D. Juodikaitė, E. Kuodis, J. Čiurlaitė, S. Diršė, P. Zaremba ir Z. Žemaitis.

Pianistas Gintautas Kėvišas savo pirmąjį rečitalį surengė mažoje Vilniaus filharmonijos salėje. Jis yra mokėsis Kauno J. Gruodžio muzikos mokykloje, baigęs Vilniaus konservatoriją. Dvejus metus tobulinosi Maskvos Gnesinų muzikinio pedagoginio instituto docento J. Zibermano klasėje. Pirmajam koncertui G. Kėvišas pasirinko vieną L. Beethoveno sonatą, du F. Schuberto eksproptus, A. Skriabino sonatą ir R. Schumanno "Kreisleriana". Šilčiausiai buvo sutiktos A. Skriabino ir F. Schuberto kompozicijos.

Koncertinis-estradinis Lietuvos radio ir televizijos orkestras sidabrinę savo veiklos sukaktį paminėjo specialiu koncertu didžiojo Vilniaus filharmonijos salėje. Pirmaisiais šio orkestro vadovais buvo J. Vadauskas ir R. Ravevičius, kai estradinį repertuarą sudarė tik kelios E. Balsio, B. Dvariono dainos kino filmams ir pirmos populiarios B. Gorbulskio melodijos. Vėliau buvo pereita prie stambesnių kūrinių — paruoštos su radio ir televizijos choru R. Žigaičio kantatų premjeros. Orkestrui dabar vadovauja A. Končis. Jo repertuare yra kartinio žanro A. Pachmutovos, V. Laurušo, A. Bražinskio veikalų. Orkestro koncertuose su dabartinių kompozitorių operų arimų dalyvauja N. Ambrazaitytė, V. Noreika, E. Kaniava bei kiti solistai. Dvidešimtpenkmčio koncerte orkestras atliko M. Glimkos "Valsą fantaziją", J. Sibeliiaus "Liūdą valsą", G. Sviridovo muzikos ištraukas A. Puškino dramai "Puga". Dainomis ir operų arimų įsijungė Vilniaus operos solistai — lyrinis sopranas G. Apanavičiūtė, tenoras V. Noreika, baritonas E. Kaniava. Antroji koncerto dalis buvo skirta estradinėms dainoms, kurias atliko solistai — R. Siparis, B. Petrikytė, O. Valiukevičiūtė, broliai V. ir A. Frankoniai.

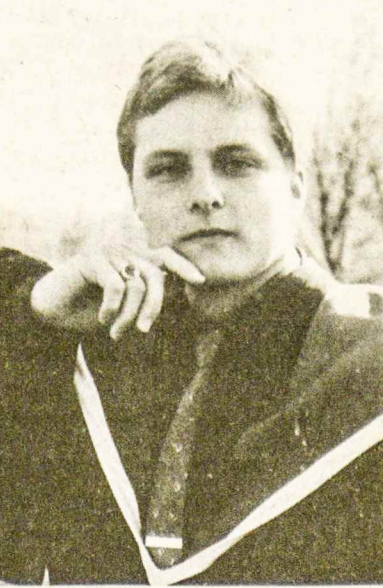
V. Kst.

NIDA DUDAITE, B. Sc. Phm., 1983 m. birželio 3 d. baigusi farmaciją Toronto universitete bakalaure laipsniu. Anksčiau yra baigusi Toronto Maironio mokyklą, dalyvaus si skautių tūto "Šatrija" veikloje. Praktika atlieka Collingwoode, Ontario

ROMAS J. GENČIUS, 21 metų amžiaus, baigęs Strathroy gimnaziją ir Ontario Londono lituanistinės mokyklos X sk., studijavo žemės ūkio kolegijoje (Ridgetown College of Agricultural Technology), kurią šiemet baigė. Ketina ūkininkauti. Jo tėvai Povilas ir Marija Genčiai turi tris tabako ūkius ir dažnai paremia lietuvių veiklą stambiomis aukomis. Romas yra skautas, KLB Londono apylinkės valdybos, "Baltijos" ansamblio, "Pašvaistės" choro ir parapijos komiteto narys, "Tauro" krepšininkas D. E.

ERNESTAS P. STEPONAS, 1983 m. baigęs meno studijas (Fine Arts) bakalauro laipsniu Guelph, Ont., universitete

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 22 milijono dolerių

KASOS VALANDOS:	MOKA UŽ:	
	90 dienų termin. indėlius	8 1/2%
	180-185 d. termin. ind.	8 1/2%
Pirmadieniais 10 - 3	term. indėlius 1 metų	8 3/4%
Antradieniais 10 - 3	term. indėlius 2 metų	9 %
Trečiadieniais uždaryta	term. indėlius 3 metų	9 1/2%
Ketvirtadieniais 10 - 8	pensijų s-ta	10 %
Penktadieniais 10 - 8	spec. taip. s-ta	7 1/2%
Šeštadieniais 9 - 1	taupomąją s-ta	7 1/2%
Sekmdieniais 9.30 - 1	depozitų-čekių s-ta	6 %

DUODA PASKOLAS:

asmenines nuo	12 %
mortgičius nuo	10 1/2%-12 1/2%

ANAPILYJE skyrius veikia sekmad. 9.30 v.r. — 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. **MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGINGAS PATARNAVIMAS**

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775

Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės. Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

ED. KONDRATAS, siuvėjas

1113 Dundas St. W.,
Toronto, Ont. M6J 1W9

Tel. 533-5454

HOMETARIO

Real Estate Ltd.
Insurance Brokers

Pilnas patarnavimas nuosavybių srityje. Pasibaigę namų arba automobilio drauda? Prieš mokėdami, pažiūrėkite į mūsų kainas. Prašykite — "Ted" tel. 531-3506 171 Roncesvalles Ave, Toronto, Ont.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
VAISTAI, KOSMETIKOS PREKĖS IR KT.

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS SKAITYtuvą (KOMPIUTERĮ)

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.
REALTOR

1072 Bloor St. W.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada Jums sąžiningai patarnaus **A. Blūdžius**

Telefonai: 534-9286 • namų 537-2291

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

★ Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
★ Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. ★ Visi automobilių mechaniniai
★ taisymai. ★ Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
★ GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

PARKSIDE

MEAT MARKET

335 Roncesvalles Ave.,
Toronto, Ontario Telefonas 535-1258

- Turime lietuviškų skilandžių, sūrų ir kitų maisto gaminių
- Užsakymai priimami telefonu
- Nemokamas pristatymas

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

(2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
tel. 279-4371)

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kello 1 mylia, sukti kairėn prie pirmųjų šviesų (į pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkai: Tom Thompson ir J. Tamošiūnas

BALTIC EXPORTING CO.

Siuntiniai į Baltijos kraštus ir Sov. Sąjungą

- Turime įvairių medžiagų ir kitų prekių, tinkamų siuntimui

Darbo valandos: 9 v.r. — 5 v.p.p., šeštadieniais 9 v.r. — 4.30 v.p.p.; trečiadieniais uždaryta. Birželio, liepos, rugpjūčio mėnesiais — nuo pirmadienio iki penktadienio 9 v.r. — 5 v.p.p.; šeštadieniais uždaryta.

482 Roncesvalles Ave., Telefonas Savininkai
Toronto, Ont. M6R 2N5 531-3098 S. ir F. Janavičiai

TIM'S AUTO BODY LTD.

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas bei dažymas (bake oven) ir visi mechaniniai taisymai. Parduodu variotus automobilius.

24-28 Howard Park Ave. (arti Dundas St. W.) FILTOS BROS

Toronto, Ont., M6R 1V5

Telefonai 533-8451, 533-8452

Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynės Čikagoje ED. ANDRULIS (III iš k.) laimėjęs aukso medalį lauko teniso rungtynėse — vienas ir dvejetė. Iš kairės: VYT. GRYBAUSKAS, neatpažinta, ED. ANDRULIS, I. IVASKA, ANT. BARTKUS Nuotr. Andrulienės

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Nemalonią problemą iš Kvebeko kilusiems Kanados ministrams, parlamento nariams ir senatoriams iškėlė tos provincijos finansų ministras J. Parizeau. Jis teigia, kad apie 20 tūk. politikų, nors oficialiai atstovauja Kvebekui ir ten yra renkami, pagrindinė savo gyvenvietė laiko Otavą. Provincinį pajamų mokesį jie moka ne Kvebekui, bet Ontario provincijai, kur jis yra gerokai mažesnis. Esą tokiu būdu ministrai kasmet sutau- po apie \$5,000, parlamento nariai ir senatoriai — \$3,000. J. Parizeau grąšina tokių politi- kų pavardes paskelbti Kvebe- ko parlamente, kad rinkėjai žinotų Kvebeko vengiančius savo atstovus.

Kvebeko liberalai ruošiasi naujo vado rinkimams spalio 14-15 d.d. Kvebeko mieste. Savo kandidatūrą paskelbė buvęs premjeras Robertas Bourassa. Į vadus jis buvo iškopęs labai greit 1969-70 m. laikotar- pyje kaip jaunas politikas. Kvebeką valdė iki provincinio parlamento rinkimų 1976 m. lapkričio 15 d. Tuos rinkimus tada staiga laimėjo dabartinio premjero R. Levesque vadovau- jama separatistinė Kvebe- ko partija. Premjeras R. Bourassa netgi nebuvo išrinktas parlamente ir pasitraukė iš politikos. Dabar jis vėl nutarė grįžti politikon. Rinkiminia- me liberalų vado vajuje R. Bourassa gina federacinės Kan- ados idėją, bet nežada atšaukti pranzų kalbos teisių įsta- tymo nr. 101. Esą laimėjimo at- veju tebutų pašalinti kai kurie paragrafai, pažeidžiantys an- gliškai kalbančių kvebekiečių teises. Ekonominės Kvebeko problemos jis žada spresti kai- kurių valdinių Kvebeko bend- rovių pardavimu.

Savo atsistatydinimus paskel- bė provincinių liberalų vadai Britų Kolumbijoje ir N. Bruns- wicke dėl patirtų pralaimėji- mų parlamentų rinkimuose. Britų Kolumbijoje liberalai iš valdžios yra išjungti jau 42- ji metai. Vade 1981 m. išrinkta Shirley McLoughlin nieko ne- pešė paskutiniuose parlamen- to rinkimuose. Parlamentan- kojos neįkėlė nė vienas libe- ralas, nes už juos balsavo vos

Savo atsistatydinimus paskel- bė provincinių liberalų vadai Britų Kolumbijoje ir N. Bruns- wicke dėl patirtų pralaimėji- mų parlamentų rinkimuose. Britų Kolumbijoje liberalai iš valdžios yra išjungti jau 42- ji metai. Vade 1981 m. išrinkta Shirley McLoughlin nieko ne- pešė paskutiniuose parlamen- to rinkimuose. Parlamentan- kojos neįkėlė nė vienas libe- ralas, nes už juos balsavo vos

Mokinių konkurso laimėtojai

V Pasaulio Lietuvių Jauni- mo Kongreso technikinė komi- sija buvo paskelbusi mokinių meno konkursą visose Kana- dos lituanistinėse mokyklose. Temos: 1. Kaip jūs parodytu- mėtė Kanadą? 2. Kaip jūs pa- rodytumėtė lietuvius Kana- doje?

Konkurse dalyvavo per 100 mokinių. Iš jų buvo atrinkta 12 laimėtojų. Atrinko kraštų Jaunimo Sąjungų pirmininkai, dalyvavę V PLJK studijų die- nose Trento universitete. Pre- mijos įteiktos liepos 16 d.

Laimėtojai pirmoje grupėje (5-8 metų amžiaus): I-os vietos — Vincentas Mačys, II — Tere- sė Mikelėnaitė, III — Jonas Olekas; antroje grupėje (9-11): I — Audra Paulionytė, II — Kristina Alderdice, III — And- rias Paškus; trečioje grupėje (12-14): I — Rima Alderdice,

II — Eglė Kvederaitė, III — Ro- mas Alderdice; ketvirtoje gru- pėje (15-16): I — Loreta Mačy- tė, Rasa Malinauskaitė, Pau- lius Greičiūnas.

Mokyklos sieninės tapybos (mural) projekto konkursą lai- mėjo lituanistinė Montrealeio mokykla — jos mokinės Daiva Baršauskaitė ir Lina Celto- riūtė.

Dėkojame visiems, kurie pri- sidėjo prie skelbtojo mokinių meno konkurso.

D. Lukavičiūtė

Kaip amžinybės...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Mielas Kazy, nors tu ir neatra- dai naujų žemių nei šiaurės nei pietų ašigalyje, neposėdžiavai su žymiais politikais nei Madride, nei Vašingtone, neišbraidei šal- tųjų sniego pusnyčių tolimame Gulage, bet kantriai, ištikimai ir išstvermingai nešei išeivio naš- tą ir atlikai savo pareigą tėvynei Lietuvai. Dėlto mums esi brangus ir neužmirštamas.

Mūsų rašytojas Vydūnas yra pa- sakęs: "Ženk per gyvenimą kaip tas amžinybės žiburys, o ne kaip pragaisties šešėlis". Tu, Kazy, sa- vo giedra nuotaika, taikiu būdu ir draugiškumu ėjai per gyvenimą

Baltiečių varžybos

Š. Amerikos baltiečių lengvo- sios atletikos 1983 m. pirmenybės įvyks rugsėjo 10-11 d.d. estų sta- dijone Udora, Ont., 50 mylių į šiau- rės rytus nuo Toronto. Pirmenybės rengia Toronto estų sporto klub- as Kalev.

Varžybos bus šiose klasėse: vy- rų, moterų, jaunių A (19 m.), jau- nių ir mergaičių B (16 m.), C (14 m.), D (12 m.) ir E (10 m. ir jaunesnių). Taip pat bus rungtynės ir visoms vyrų veteranų klasėms.

Varžybų pradžia — šeštadie- nį, 2 v.p.p. Registracija — nuo 12 v. Dalyvių registracija atliekama iki rugsėjo 6 d. šiuo adresu: Mr. Taimo Ilves, 44 Burrows Ave., Is- llington, Ont. M9B 4W7. Tel. (416) 239-4628. Klubams nepriklausan- tys lengvaatlečiai gali kreiptis į Algirdą Bielskį Klevelande.

Baltiečių šaudymo pirmenybės įvyks rugsėjo 10 ir 17 d.d. Kana- dos latvių šaudykloje Berzaine, 40 mylių į šiaurę nuo Toronto, Ont. Pirmenybės rengia Kanados latvių sporto sąjunga.

Rugsėjo 10 d. bus pistoletų var- žybos; rugsėjo 17 d. — mažo kalib- ro ir medžioklinių šautuvų var- žybos.

Dalyvių registracija atliekama varžybų dieną šaudykloje. Smul- ki informacija pranešta sporto klubams, šauliams, ramovėnams ir pavieniams šaudytojams. In- formacijos reikalu kreiptis į ŠAL- FASS šaudymo vadovą Balį Savic- ką, 240 Dixon Rd., Apt. 2004, Wes- ton, Ontario M9R 1T1. Tel. (416) 244-2267.

Lietuvių pirmenybės bus išves- tos iš baltiečių varžybų pasekmių.

A. S.

VYČIO ŽINIOS

Vyčiai — 35-ri metai! 1948 m. rugpjūčio 15 d. būrelis sportinin- kų Šv. Jono Kr. par. salėje įsteigė lietuvių sporto klubą, kuriam pa- rinko Vyčio vardą. Klubas išvystė plačią ir sėkmingą veiklą. Sukak- čiai paminėti lapkričio 19 d. To- ronto Lietuvių Namuose ruošia- mas pobūvis-minėjimas. Kviečia- me dalyvauti visi buvę ir dabar- tiniai Vyčio nariai, sportininkų tėvai, rėmėjai, garbės nariai ir bi- čiliai. Smulkesnės ir tikslios infor- macija bus paskelbta vėliau. Ta proga numatoma išleisti ir mažą leidinuką.

Pasaulio LS Žaidynėse geria- siai pasirodė tenisininkas Edvar- das Andrulis. Vyrų vieneto varžy- bose jis laimėjo pirmą vietą, įvei- kęs pusbaigmyje daugkartinį lie- tuvių meistrį S. Solį 6-0, 6-1 ir baig- mėje — R. Ivašką iš Bostono 6-0, 6-0. Jis taip pat laimėjo vyrų dve- jeto varžybas kartu su R. Grybaus- ku iš Niujorko. Baigmėje jiedu iš- kovojė puikią pergalę prieš S. So- lį — Vyt. Grybauską 7-5, 7-5. Miš- raus dvejeto baigmėje augšto ly- gio ir įtemptoje kovoje E. Andru- lis — G. Rimkūnienė pralaimėjo prieš S. Solį — R. Tallat-Kelpšai- tę 4-6, 6-1, 1-6. Už puikų žaidimą šiose žaidynėse E. Andrulius ša- lia medalių teko ir puiki E. Bačins- ko atminimui skirta taurė. E. And- rulis yra žinomas tenisininkas Ont- ario provincijoje ir vadovauja Wa- terloo teniso klubui.

Jonas Ažubalis taip pat sėkmin- gai dalyvavo PLSŽ lengv. atletik- os varžybose Čikagoje. Vyrų kla- sės 5000 m bėgime laimėjo III v., įveikęs šį nuotolį per 19:46.9. Ge- riaus sekėsi jauniui A varžybose, kuriose laimėjo 2 pirmas ir 1 an- trą vietą. 400 m bėgime buvo an- tras (56.7 sek.), 800 m bėgime pir- mas (2:12.0 min.) ir 1500 m bėgi- me vėl pirmas (4:50.8 min.).

Krepšininkai ir tinklininkai pa- gal savo pajėgumą taip pat sėk- mingai atsilaikė prieš pajėgiau- sias Š. Amerikos lietuvių koman- das. Vyčio vyrų paruošiamose rungtynėse pralaimėjo Los An- geles Bangai 59-65 ir R. Simkaus va- dovaujamai Niujorko komandai 48-67. Reguliariose varžybose dar pralaimėjo žaidynių baigminin- kui D. Kovui 60-82. Vyčio krepši- ninkai, būdami tik B klasės žai- dėjai, sėkmingai žaidė prieš A klasės komandas. Tai visų žai- dėjų ir jų vadovo Ed. Stravinsko nuopelnas. Vyčio jaunieji A paruo- šiamose rungtynėse pralaimėjo Klevelando Žaibui 29-49. Regu- lariose rungtynėse nugalėjo Či- kagos Žalgirį 67-36, pralaimėjo Australijos jaunių rinkinei 32-78. Tinklininkai vyrai ir mergai- tės B tinklininkės rungtynių ne- laimėjo, tačiau jų entuziazmą tenka labai vertinti. Laikui bė- gant, ateis ir laimėjimai. Komand- os su dideliu ryžtu vadovauja R. Stirbys. Tinklininkai geriaus- ias rungtynes žaidė prieš žino- mus Klevelando tinklininkus, pra- laimėdami 6-15, 8-15.

Nuosirdžiam mūsų rėmėjui Vy- čio garbės nariui Vladimir Bakū- nui labai dėkojame. Buvęs iški- lus Lietuvos lengvaatletis šiuo metu gyvena Pembroke, Ont., tačiau yra labai artimas sporti- niam gyvenimui ir žada pasida- linti prisiminimais su jaunesne karta. Taip pat labai dėkojame S. Povilinskui už paramą Vyčio klubui. A. S.

kaip tas amžinybės žiburys, kuris mus visiems čia pasiliksiams dar ilgai švies.

Kazys ir Justina Zara

Taupykir skolinkis

Pirmutiniame ir didžiausiame
TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:	IMA:
8 1/2% už 90 dienų term. indėl.	už asmenines paskolas nuo 12%
8 1/2% už 6 mėn. term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 3/4% už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
9 % už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 3/4%
9 1/2% už 3 m. term. indėlius	2 metų 11 1/2%
10 % už pensijų planą	3 metų 12 1/2%
9 % už namų planą	(fixed rate)
7 1/2% už specialią taup. s-tą	su keičiamu nuosimčiu
7 1/2% už taupymo s-tas	1, 2 ar 3 metų 10 1/2%
6 % už čekių s-tas (dep.)	(variable rate)

AKTYVAI virš 35 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkai- noto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaug- gliau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinig- inės perlaidos, kelionės čekiai (American Express). Kitos pasko- los: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Telefonai: 532-8723 Toronto, Ontario
ir 532-1149 M6P 1A6

AL GARBENS REALTOR

Telefonas 489-1543

22 Hedgewood Rd., Willowdale, Ontario M2L 1L5

ALFONSAS GARBENIS, savininkas, dirbantis šioje srityje virš 30 metų, sąžiningai patarnaus nekilnojamo turto reikaluose

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
Telefonas 773-6480

77 Kennedy St. West, Aurora, Ontario L4G 2L6.

.Minėto Garbenio sūnus ALFONSAS, jn., specializuojasi nekil- nojamo turto (kainavime (Capital Gains), investacijose, mort- gičių parūpinime ir kituose nekilnojamos nuosavybės reikaluose

A. E. LEPAGE

Daiva T. Dalinda, B.A.

Kanados didžiausios namų pirkimo ir pardavimo įstaigos atstovė Jums sąžiningai patarnaus!

*** Nemokamas namo įkainojimas ***
(Istaiga priešais Toronto Lietuvių Namus)

1566 Bloor Street West Tel. 537-3431
Toronto, Ontario M6P 1A4 Namų 769-9424

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RIČARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD, Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Steve Ignatavičius, B.A., B.PHE, B.Ed.

patarnauja investicijų ir šėrų srityje.

Jis atstovauja bendrovei Housser & Co. Ltd. (įsteigta 1917 m.), kuri yra narė The Toronto Stock Exchange, The Investment Dealers Association of Canada. Duodama nuolaida už patar- navimą iki 80% T.S.E. ir T.C.O. tranzakcijose.

Skambinkite lietuviškai telefonu 364-0264, ext. 16 Toronto

Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo

Juozas-Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Viešėdami Čikagoje, neužmirškite aplankyti **N. ir J. VAZNELIŲ**

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET, CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Čia gausite lietuviškų knygų, plokštelių, odos, medžio dirbinių. Ypač didelis gintaro išdirbinių pasirinkimas.

Sporto žaidynėse Čikagoje susitikusios krepšininkės: Toronto Aušros — V. Punkrienė, Australijos — R. Grigonytė. Nuotr. R. Pakalniškys

Algirdas Žemaitis Sudane

1983 m. rugpjūčio pradžioje Algirdas-Jonas-Aleksis Žemaitis buvo oficialiai pristatytas Sudano demokratinės respublikos viceprezidentui Joseph Lago kaip Jungtinių Tautų Maisto ir Žemės ūkio Organizacijos (FAO) atstovas pietiniam Sudanui bei vice-atstovas visam kraštui. (Savo teritorija Sudanas yra didžiausia Afrikos valstybė; devinta pasaulyje).

Nuo 1968 m. A. Žemaitis buvo tarptautinis pareigūnas šios JT organizacijos centre Romoje ir paskutiniu metu buvo atsakingas už žemės ūkio ir maisto gamybos ugdymą šešiuose Artimųjų Rytų kraštuose. Atlikęs JAV karinę tarnybą Korėjos karo metu, studijavo politinius mokslus ir ekonomiją Bonnoje bei Oksforde, kur baigė bakalaurą ir magistrą laisniais. Dirbo pirmiausia privačioje pramonėje Čikagoje, vėliau Vašingtone valstybės departamente.

Eilę metų dalyvavo įvairių lietuviškų bei tarptautinių organizacijų centriniuose organuose ir yra Katalikų Mokslo Akademijos centro valdybos narys. Šventasis Sostas jam 1971 m. suteikė Jeruzalės Šventojo Kapo riterių ordino komendanto (knight commander) titulą, jo žmonai — ordino damos.

Algirdas Žemaitis yra a.a. dipl. miškų inž. Vinco Žemaičio ir mokytojos Bronės Ruškaitės sūnus. Jo brolis kun. Kęstutis darbuojasi Klevelande. A. Žemaitis yra vedęs Vanda-Jadvygą Kybartaitę, turi du sūnus ir tris dukteris. Kadanį pietiniame Sudane trūksta

ALGIRDAS ŽEMAITIS, Jungtinių Tautų pareigūnas ekonominėje srityje

Mėnraštis "Our Canada" 1983 m. liepos nr. išspausdino pokalbį su Algiu Klimaičiu apie dabartinę būklę Lietuvoje. Pokalbį paruošė "Free Press International" Vienos korespondentas Hubert Huber. A. Klimaitis yra 35 metų amžiaus, prieš vienerius metus tapęs vyr. redaktorium laukraščio "East European News", kurį leidžia sovietologas prof. dr. Michael Voslensky. "Our Canada" adresas: P.O. Box 843 Stn. F, Toronto, Ont. M4Y 2N7. Tel. (416) 362-1525.

• Tauta turi ginti ne tik tiktai savo įstatymus, bet ir savo mūrus (Heraklitas)

SKAITYTOJAI PASISAKO

TAIKA VIRŠUNĖSE

Abejonės nėra, kad Čikagoje birželio mėn. įvykęs LB seimas atspindėjo visuomenės nuotaikas dėl mūsų veiksmų nesugyvenimo. Jaučiama, kad eilinių visuomenės narių pageidavimai ir spaudos žmonių kritika neliko be atgarsio. Todėl džiugu yra matyti PLB pirm. Vytauto Kamanto ir VLIKo pirmininko dr. Kazio Bobelio pasirašytą pareiškimą dėl abiejų institucijų bendradarbiavimo, bendro respekto ir lygiateisiškumo Lietuvos laisvinimo veikloje. Jei ir galima būtų paskirti paanalizuoti specifinius džiūnus, vertinančius susimąstyti dėl jų teisinės prasmės, tai pats bendro sutarimo principas yra sveikintinas ir džiuginantis. Esu tikra, kad didelė visuomenės dalis nekantriai laukia tolimesnės informacijos apie specialiu asmenų paskyrimą tam projektui vykdyti, jų numatomą veiklos plotmę ir įsiekimą bendradarbiavimo su ALTa, kuri šį kartą yra išskirta. Diskutuojant lygiateisiškumo klausimą, interpretuojant pareiškimą tekstą, kyla nenorimi klausimai, kas ir kaip tą lygiateisiškumą apspręs.

Kitas prašymas būtų tas, kad visuomenė, savo balsais patikėjusi organizacijų vadovavimą savo rinktiems asmenims, būtų pastoviai informuojama apie jų vardu planuojamus ir net vykdomus projektus, kad būtų ir priekaištams, ir kritikai užbėgta už akių. Čia noriu pastebėti, kad daugelis posėdžių vyksta su "uždarytų durų" (tas daroma Klevelande), reikalaujant, kad posėdyje aptarti klausimai nebūtų diskutuojami už posėdžio ribų... Toks reikalavimas yra nerealaus, nes ir Baltieji Rūmai negali savo paslapčių išsaugoti, o per mūsų "slaptų" posėdžių pasitarimus aptarti reikalai, su dažniausiai iškraipytomis komentarais, pasiekia plačią visuomenę vos posėdžių spėjus pasibaigti. Turėtų būti reikalaujama, kad mūsų valdybos nieko nedarytų "slaptai". Visi rinkti asmenys yra tiesiogiai atsakingi savo rinkėjams.

Aurelijus Balasaitienė, Cleveland, Ohio

RECENZIJĄ PERSKAIČIUS

Perskaicius Pr. Naujokaicio recenziją "TŽ" 29 nr. rašytojos Marijos Aukštaitės šeštos knygos "Lyrika", pasijutau supurtą.

Gerb. Marija Aukštaitė rašė nuo pat jaunystės — daugiausia poeziją. Atvykus Kanadon su šeima, nors sunkus gyvenimas buvo, surado laiko rašyti savo bei kitų ir mūsų brangios tėvynės Lietuvos džiaugsmus ir nesėkmes. Ji rašė eilėraščius ir visus lietuviškus laikraščius Amerikoje, ir reikėjo stebėtis, kaip ji ištesėjo. Ji rašė už mus visus po I D. karo atvykusius lietuvius. Mes, suradę jos eilėraščių ar prozos kūrinių, džiaugėmės. Gal jos prigimtis gyvenime ir kūryboje skiriasi nuo kitų. Gal ji ir turi stiprų sentimentą, bet pasinaudokim vienos tautos posakiu: "Skoniui ir spalvai draugo nėra". Kiekvienas skaitytojas pasidaro savo išvadą. Gerai yra susilaukti recenzijos, bet ne tokios, kuri uždaro duris skaitytojui ir perveria širdį rašytojui.

Marija F. Yokubynienė

NEJAUGI TĖRA VIENA PUSĖ?

"TŽ" dažnai rašoma vadinamuoju "Opiniojo klausimu", kuris pirmą eilę liečia 1941 m. įvykius Lietuvoje. Tada beveik visi mūsų gimtojo krašto žydai buvo sunaikinti. Tai rodo ir paskutinis A. Kalniaus straipsnis "TŽ" 1983 m. 28 nr. "Nekaskime duobės savo tautai. Kas sunaikino Prienų žydus?"

A. Kalniaus pasiūlymas, kad ir daugiau skaitytojų, ypač šaulių, dėl žydų žudymo Prienuose pasakytų, yra teisingas. Gal būtų tada lengviau tiesą rasti, nes tiesioginių liudininkų nebėra. Jie arba buvo šaudomi ir mirė, arba jie patys žydus šaudė ir todėl apie tai tylė, kad nebūtų teisingumo organų nubausti.

Mūsų laikraščiai yra pilni atsiminimų iš pirmojo ar antrojo pasaulinio karo, nepriklausomybės laikų, komunistinės okupacijos ir t.t. Visa tai labai didelė dalim rašo ne vadinamieji autoriai, bet paprasti žmonės be jokio mokslinių ambicijų. Jie aprašo, ką pergyveno ir ką prisimena. Ir tokiu būdu mums yra perduodama mūsų tautos istorija, kurios subjektyvi tiesa nėra ginčytina, nes jos šaknys yra asmeniniai pergyvenimai, mūsų širdys ir jausmai, tautos viltis ir kančia.

Simtai tūkstančių mūsų tautiečių matė žydų mirtį 1941 m. Kodėl gi taip mažai apie tai mūsų spaudoje išskyrus "Tėviškės Žiburius" rašoma? Parašo vien žmonės su mokslinėmis ambicijomis. Jie apsiriboja savo, t.y. lietuvių, nekaltumo įrodymais ir, mano nuomone, visos tiesos nepasako! Visa kita tautos dalis tyli, lyg tai būtų kažkas baisaus, ko negalima minėti.

Tai klaida: mes turim visa tai prisiminti, kad tie įvykiai dar kartą pas mus Lietuvoje ar kur nors kitur pasaulyje nepasikartotų. Todėl siūlau: tegul visi lietuiviai, kiek prisimena ir žino, parašo daugiau ar mažiau apie žydų naikinimą ar jų gelbėjimą 1941 m. Gal tada susidarys objektyvus vaizdas.

Nejaugi yra tik viena pusė, t.y. kad vokiečiai žudė, o mes nesam kalti? Ir nejaugi, jei kas yra kitos nuomonės, "kasa duobe savo tautai" ir yra piktonešis, kuris mūsų tautos veidą bjauruoja? Piktonešis yra tik tas, kuris netiesą skelbia ir ją platina, nes jis nusikalsta prieš 10-tąjį Dievo įsakymą (Ex. 20, 16).

Dr. med. S. Sereika, V. Vokietija

LIETUVIŲ KRYŽIUS

Su džiaugsmu tenka pranešti, kad gavus Augsburgio vyskupo 5000 markių dovaną, aukos Augsburgio lietuvių kryžiaus statybai viršijo reikalingą 25.000 markių sumą.

Deje, darbas bus pradėtas tik vėlyvą rudenį, nes medžio apdirbimo įmonė šiuo metu turi labai daug užsakymų. Tad ir lietuvių tautinį-religinį paminklą galima bus šventinti tik pavasarį, sujungiant šią iškilmę su 500 metų sv. Kazimiero mirties sukurtimi. Ta proga galima būtų pasimelsti netolimoje Sv. Kanizijaus šventovėje, surengti akademiją-koncertą ir gal sušaukti Augsburgio visuomenės Hochfeldo ir Hannstettens stovyklų gyventojų suvažiavimą. Dirva yra palanki, nes dr. A. Laukaitis turi labai plačias pažintis. Šis svarbią mūsų tautos sukurti ir kartu stiprų propagandinį žingsnį turėtų apsvartyti Vokietijos LB krašto valdyba ir sielovada.

K. Baronas, V. Vokietija

SPORTAS IR ŽIŪROVAI

Palikdami Lietuvą, išsivežėm lietuvišką kultūrą ir pažiūras. Per 40 metų tą lobyną gan stropiai saugojom nuo svetimų įtakų. Jau pamatėme, kad mūsų pažiūros senstėjo, atitrūko nuo gyvenamo laiko ir daromos pažangos gyvenamame krašte.

Budami humanistinės kultūros atstovai, dar ir Lietuvoje kažkaip su pažeminimu žiūrėjome į sportą. Priežastis — stoka žmogaus dvasios ir kūno sintezės supratimo. Sportas yra dalis lietuviškosios kultūros. Ir kai kalbame apie sportuojančio jaunimo sulietuvinimą, reikia nepamiršti ir lietuviškosios visuomenės. Ji didžia dalimi laikosi iš Lietuvos atsivežtų pažiūrų, kurios, gaila, yra pasenusios. Sportas šiandien yra tapęs ne tik fizine, bet ir politine jėga. Ypač tai gudriai savo interesams panaudoja didžiosios valstybės.

Lietuviškasis sportuojantis jaunimas su kaupu yra atidavęs lietuviškąją duoklę. Jei PLB džiaugiasi pagyvėjusia lietuviška veikla P. Amerikoje ir Australijoje, tai krepšinio žaidėjai iš JAV ir Kanados buvo prieš 20 metų pirmieji lietuviškosios ugnies nešėjai. Jie įžiebė ir pagyvino lietuvišką veiklą bei padidino pasididžiavimą būti lietuviais.

Kaip gali lietuvis sportininkas jaustis esąs lietuvis ir kalbėti lietuviškai, jeigu jam nuolatos tenka žaisti tuščiose be žiūrovų salėse! Sykį pavėžiui į namus patįstama. Priminė, kad paskubė-

čiau, nes gali pavėluoti pamatyti savo mėgstamą televizijos programą.

Gerulaitis, Nešukaitis, Plučaitė, Rautišas ir kitos lietuviškos pavardės sporto pasaulyje didžiai garsina Lietuvą. Įdomu būtų patirti, kiek sveikinimų susilaukė Rautišų šeima Toronte, kai sūnus Leonas prieš mėnesį buvo pirmasis latvis-lietuvis ir kanadiečių, priimtas į 76 profesionalų krepšinininkų komandą Filadelfijoje?

St. Dargis, Toronto, Ont.

DĖL "KLAIDINGOS PATAISOS"

"TŽ" 14.VI.83 laidoje V. Kačergius, paminėjęs mano str. "Lietuvių Enciklopedijos klaidos" ir nurodęs vieną korektūros klaidą, klausia "Ar tik nebus p. Lelis klaidingai atitaisęs L. E. klaidą?" Tame savo straipsnyje patikslinau ne plk. Lankoronskio, bet plk. Skorubskio karinį atstovavimą Paryžiuje, kur man teko 1928-30 m. gyventi ir ten gyvenusius lietuvių karininkus pažinti. Paminėjęs ir plk. Lankoronskį, nurodžiau šaltinį (14-157). Tai reiškia L. E. XIV tomas, 157 psl. Ir p. Kačergius galėjo pamatyti, kad plk. Lankoronskis buvo Paryžiuje kariniu atstovu ne nuo 1927 m., bet nuo 1937. Nežinau ar mano mašinėlė, ar spaustuvė klaidingai atspausdino "nuo 1927 metų". V. Kačergius pridėjo: "Esa nuo 1927 m. visą laiką iki mirties išbuvo tose pareigose". Tokio sakinio mano straipsnyje visai nebuvo. (Ir red. pastabojė tas sakinius pakartotas). Juk Lietuvos karinio atstovo pareigos pasibaigė kartu su Lietuvos okupacija 1940 m., o plk. Lankoronskis gyveno dar 40 metų. Jis mirė 1980 m. rugpjūčio 3 d. Briuselyje. 1928-30 m. Paryžiuje gyveno plk. Skorubskis, plk. Valušis, su kuriais tekdavo susitikti, bet plk. Lankoronskio tuo metu ten nebuvo, tai kaip aš galėjau rašyti, kad jis buvo karo atšas?

Šią "klaidą" pastebėjau, kai mano straipsnis buvo atspausdintas, bet neprašiau jos pataisyti, nes dėl menkniekio nenorėjau redaktoriaus trukdyti.

P. Lelis

Red. pastaba. V. Kačergiaus atsiliepimas buvo išspausdintas ne "TŽ" 1983.VI.14, bet 1983.VII (liepos) 14 laidoje. P. Lelio minima techniškoji klaida įvyko ne spaustuvėje. Karinio atstovo paskyrimas yra diplomatinio pobūdžio — jį atlieka valstybės vyriausybė. Kol jis neatšauktas jis paskyrimas valstybės, gali būti laikomas kariniu atstovu, nors praktiškai savo pareigų ir negalėtų eiti. Ir plk. J. Lankoronskis teorine prasme, pagal Lietuvos įstatymus, galėjo būti laikomas kariniu Lietuvos atstovu — attache ir tada, kai pareigų eiti negalėjo.

Šypsenos

Išradimų laikais

Vartydama mokslo žurnalą, žmona klausia vyrą:

— Ar tiesa, kad pirmąją kalbančią mašiną išrado Edisonas?

— Ne. Pirmąją kalbančią mašiną išrado ponas Dievas, sutverdamas moterį. Edisono mašina tik tiek patobulinta, kad galima ją išjungti...

Nereikalinga tvora

Eidamas kartą pro kapines, rašytojas Markas Twainas pamatė besiginčijančius valdžios atstovus.

— Apie ką jūs čia kalbate? — paklausė jis.

— Tariamės, ar statyti apie kapines mūrinę tvorą, ar ne.

— O kam ta tvora?

— Apsaugoti kapinių teritoriją.

Nereikalingas atsargumas, — atsakė rašytojas. — Tie, kurie jau kapinėse, vistiek negali iš ten išeiti, o tie, kurie į jas dar neatėjo, neturi jokio noro į jas patekti.

Pr. Alš.

Australijos lietuvių sportininkų atstovai pas Klevelando burmistą G. VOINOVICH (kalba dešinėje). Šalia jo — išvykos vadovai A. LAUKAITIS ir A. WALLIS. Nuotr. V. Bacevičiaus

Kredito unijų steigėjas

Kanados paštas 1975 m. gegužės 30 d. išleido 8 ct. pašto ženklą, kuriame atvaizduotas Alfonso Desjardins. Su šiuo pašto ženklu buvo paminėta pirmos kredito unijos — kooperatyvo įsteigimo Kanadoje 75 metų sukaktis.

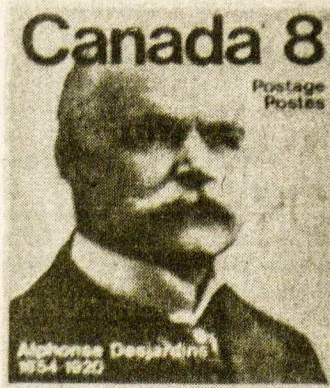
Kas paskatino steigti kredito uniją? A. Desjardins, būdamas žurnalistu, 1897 m. Otavos parlamento debatuose išgirdo, kad vienas asmuo, pasiskolinęs 1.500,00 dolerių, turėjo sumokėti 5.000,00 dolerių palūkanų. Tas jį taip paveikė, jog pradėjo studijuoti britų ir europiečių kredito unijų sistemas. 1900 m. A. Desjardins įsteigė pirmą kredito uniją Š. Amerikoje, Kvebeko provincijos Levis mieste.

A. Desjardins yra plačiai žinomas kaip kredito unijų tėvas. Jis visą laiką rūpinosi, kaip pagelbėti neturtingiems. Jis gimė 1854 m. neturtingoje šeimoje ir labai gerai pažino tokių žmonių problemas. Norint nusipirkti namą, baldus ir kitus reikmenis, reikėjo gauti iš bankų paskolą. Tačiau ji buvo gaunama labai sunkiai.

Jo pirmą kredito uniją Levis mieste sulaukė didelio pasisekimo, ir tuoj kiti pradėjo steigti panašias kr. unijas. Šiandien po visą Kanadą to-

kių kr. unijų yra šimtai. Jos apima įvairias bendruomenes. Kredito unijos įgalina narius sudėti kapitalą, kuris gali būti skolinamas kr. unijų nariams mažesnėmis palūkanomis.

Toronte yra dvi lietuvių kredito unijos: Priskėlimo parapijos ir "Paramos". Jų tikslas yra ne pelnas, o pagalba savo nariams. Toronto lietuviai patitiki ir remia savo kredito unijas — kooperatyvus. Kredito unijų nariai turi daug privilegijų, kurių bankuose negautų. Be to, abi kr. unijos kasmet išmoka tūkstančius dolerių Toronto lietuviškų organizacijų ir institucijų veiklai. K.K.

• Beturtis juokiasi dažniau ir nuoširdiau nei turtingas (Seneka)

A & L Windows

Savininkai — Algis ir Lenis Žilvyčiai

Esamas langus pakeičiame šiluminiais (thermal) langais dvigubo ar trigubo storumo stiklo. Taip pat įdedame aliumines duris 2" ir aliuminius išorinius langus (storm windows) (vairios rūšies ir spalvos, pagamintus pagal užsakymą. **Nemokamas įkainojimas.**

Lietuviams 10% nuolaida Skambinti telefonu (416) 545-6556 Hamiltone, Toronte ir apylinkėse

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,

B.A. M.L.S. LL.B

3031 Bloor St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Royal York įstaigos (416) 231-4138
Toronto, Ontario M8X 1C5 namų 848-0234

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,

B.Sc., LL.B

2 Jane St., Suite 303 Telefonai:
Toronto, Ontario M6S 4W3 įstaigos (416) 762-7393
Bloor ir Jane gatvių kampas namų 233-0303

DRESHER

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba potarnauja — V. DRESERIS ir A. MIKŠIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r.-12 v.p.p., Narys "Better Business" Biuro

INSURANCE

* Namų — Gyvybės
* Automobilių
* Komerciniai

533-1121 Walter Dauginis 822-8480
Insurance Agency Ltd.

1613 Bloor Street West • Toronto • Ontario

A. E. LePAGE

REAL ESTATE SERVICES

PERKATE AR PARDUODATE NAMUS? SKAMBINKITE BIRUTEI GRIGAITYTEI-SPUDIENEI

3630 Lawrence Ave. East 431-5462
Scarborough, Ont. M1G 1P6 445-9469

FRANK BARAUSKAS LTD., REALTOR

3828 BLOOR ST. W., ISLINGTON, ONTARIO M9B 1K8

NAUJAS TELEFONAS: (416) 232-1111

- * nuosavybių įvertinimas
- * priežiūra ligos ar nelaimių atveju
- * palikimų nuosavybių tvarkymas
- * patarimai perkant ar parduodant

DRAUDA

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

V. BAČENAS

All Seasons Travel, B.D.

Registration No. 0009239

1551 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A5

Visais kelionių reikalais kreiptis: V. BAČENAS
tel. 533-3531
nuo 11 v.r. iki 7 v.v.

1983 metų ESKKURSIJOS VILNIUS arba VILNIUS ir kiti Europos miestai

Rugsėjo 29 (užsiregistruoti iki rugpjūčio 29 dienos)

Galima važiuoti 8 dienom ar ilgesniam laikui grupėje arba paskirai. Grupę rugsėjo 1 lydiuosi aš pats: norintiems galėsiu nupirkti automobilius. Smulkesnį žinių teirautis čia žemiau nurodytu adresu ir telefonu.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 21, sekmadienį, 11 v.r. pamaldose dalyvavo abu Lietuvos Kankinių parapijos klierikai teologijos studentai — dijakonas K. Kaknevičius ir E. Putrimas. Pastarasis atliko liturginius skaitymus, o dijakonas pasakė pamokslą. 1984 m. pavasarį jis baigs teologines studijas ir gaus Kunigystės šventimus. Prancijos numatomos Lietuvos Kankinių šventovėje birželio mėn. pabaigoje.

— Klebonas kun. J. Staškus, pradėjęs vasaros atostogas, dalyvavo Kunigų Vienybės suvažiavime Filadelfijoje. Savo parapijon grįš po rugsėjo 28 d.

— Dijakonas K. Kaknevičius 1983.VIII.21 pakrikštijo Stephen-James, Irenos ir Jono Grupijono sūnų.

— Lietuvių kapinėms paaukojo a.a. vyro Jono atminimui Antanina Mikšienė \$100, sūnaus Rimanto atminimui Eugenija Klevienė — \$100, J. Stonkus — \$50.

— Mišios rugsėjo 28, sekmadienį, 10 v.r. — už a.a. Florentiną Prechtiene, 11 v.r. — už a.a. Kostą Kalendrą.

Lietuvių Namų žinios

— LN bibliotekai paaukojo vertingų knygų P. Gulbinskas, p. Lukošienė ir p. Štuopsis.

— LN bibliotekos vedėjas ir vasaros metu retkarčiais aptarnaudavo LN lankytojus, išduodamas ir priimdamas knygas.

— LN tarnautojas L. Valiukas po sunkesnės ligos sveiksta dr. Šalkaus priežiūroje ir žada ateinančių pirmadienį grįžti į darbą.

— LN valdybos posėdis įvyks rugsėjo 1 d.

— Sekmadienio popietėse atsilanko daug svečių ir LN svečių knygoje iš tolimesnių vietovių pasirašė: A. D. Zikas, E. Pauzuoliene, A. Vaičiūlienė, J. Vaičiūlyte, J. Liaucienė, L. Liaucytė iš Čikagos, M. Šliogeris iš Montrealio, R. V. Kuzmickas iš Kalgario, B. Barkus, B. Žalys, P. Valadka, A. Bindokas, R. Šarkis iš Australijos, E. Federas iš Winnipeg, J. Žilinskas, P. B. Blavesčiūnas iš Ročesterio, Marcos Lipas iš Brazilijos.

Ontario Arts Council pastaruoju metu paskirstė \$5,351,109 organizacijoms ir paskiriamas asmenims. Iš gautų organizacijų prašymų buvo atrinkti 283, kurių tarpe yra 44 leidyklos. Iš paramos prašiusių asmenų atrinkti 234 asmenys. Pašalpos paskirstytos posėdyje, kuriam pirmininkavo Donald W. McGibbon. Jame buvo atkreiptas specialus dėmesys į knygų leidyklą, spausdinančią kanadiečių autorių knygas — beletristikos, poezijos, dailės, dabartinės sociologijos. Ontario Meno Tarybos 1983-1984 m. biudžetas — \$15,000,000. Š. m. rugsėjo 5 d. paskelbtame parāmą gavusių sąrašė nematyti nė vienos lietuviškos pavardės nei lietuviškos organizacijos. Pastebėta tiklatv Kenins Talivaldis pavarde muzikos srityje, kur parama duodama iki \$5000. Yra nemažai slavų pavardžių. Parama duodama įvairiose meno šakose dirbančioms bei kuriantiems. Telefonas informacijai: Barbara Sheffield arba Adrian Mann (416) 961-1660. Adresas: Ontario Arts Council, Suite 500, 151 Bloor St. W., Toronto, Ont. M5S 1T6.

Iš Urugvajaus gauti keli adresai tautiečių, kurie norėtų gauti "TŽ", bet dėl labai žemos krašto valiutos negali užsisakyti. Būtume labai dėkingi, jei atsiųstų geradarai, galintys apmokėti metinę prenumeratą — po \$19.

Toronto taryba patvirtino ketverius metus ruošą įstatymą, nuo š. m. sausio 1 d. draudžiant ūkio galvijų ir paukščių auginimą miesto ribose. Draudimas galioja karvėms, jautienoms, kiaulėms, ožkoms, avims, asilams, mulams, zūkiams, vištomis, kalakutams, antims ir žąsims. Išimtis padaryta tik triušiams, jeigu jie laikomi kaip žaislas vaikams ir šeimai. Už įstatymo pažeidimus numatyta bauda iki \$1,000.

ORKESTRAS "Malūnas", grojantis lietuvišką ir modernią muziką šokiams, vestuvėms, baliams. Skambinti DANAI 822-3791 po 6 v.v., EDVARDUI 536-6672 Toronto.

K. CIBAS atlieka visus staliaus darbus, taiso senus ir stato naujus namus už prieinamą kainą. Skambinti 534-3882 Toronto.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Parapijos choro, kuriam vadovauja V. Verikaitis ir akompanuoja L. Marcinutė, repetitijos prasidės rugsėjo 8 d. vakarą. Pradžią sezono yra gera proga įsijungti naujiems nariams.

— Susituokė: Apolonija Palulytė su George Battiston.

— Pakrikštytas: Adam John Paul, Pauliaus ir Paulinos Klevinų sūnus.

— Ateinantį sekmadienį, rugsėjo 28, Wasagos stovyklavietėje šiemet bus paskutinės Mišios.

— Parapijai auکوjo po \$100: J. O. Gustainiai, S. Tumosienė, K. A. Rašymai; po \$50: auکوjo G. Kaknevičienė, L. G. Vyšniauskai, J. Budnikienė, D. V. Šaltmirai, dr. K. Ambrozaitis.

— L. Juzukonienė savo a.a. vyro Igno atminimui paaukojo \$500.

— Mišijoms surinkta \$477.
— Mišios rugsėjo 28, sekmadienį, 8 v.r. — už Steponą Juodkaičių, 9 v.r. — padėkos intencija, 10 v.r. — už Alfonsą Čiziką, 11.30 — už parapiją, 8.30 v.v. — už Marcellę ir Praną Jonušus.

A.a. Igno Juzukonio atminimui vietoje gėlių paaukojo "T. Žiburiams" po \$25: Aldona ir Jonas Ranoniai, M. Laurinavičienė ir sūnus Viktoras.

Stasė Prekerienė iš San Jose, Kalifornijoje, ir Milda Lietuvninkienė iš Darien, Conn., abi "TŽ" skaitytojos, aplankė Anapilį ir "T. Žiburius". M. Lietuvninkienė prieš 23 metus yra gyvenusi Toronto, St. Prekerienė paaukojo "TŽ" \$70. Dėkojame už paramą spaudai.

Padėkoje už užuojautas a. a. Felicijono Prekerio mirties proga, pasirašytoje Stasės Prekerienės, dukterų, vaikaičių ir išspausdintoje "T. Žiburiuose", buvo praleista eilutė, skirta blombergiškiams — buvusiems velionies mokiniams ir stovyklos draugams. Šiomis eilutėmis papildomai reikiškama nuosirdi padėka.

Didelės kazimierinės iškilnės Romoje bus 1984 m. kovo 4 d. Šv. Kazimiero, Lietuvos globėjo, 500 metų mirties proga. Šv. Petro bazilikoje Mišias laikys pats Šv. Tėvas Jonas Paulius II. Iš įvairių vietovių jau rengiamos ekskursijos į Romą 1984 m. vasario mėn. pabaigoje. Speciali ekskursija numatoma ir iš Toronto bei Montrealio. Prie jos galės prisijungti ir kitų vietovių tautiečiai. Ekskursija truks 2-3 savaites ir aplankys ne tik Romą, bet ir Šv. Žemę bei kitus kaimyninius kraštus. Informacijos apie šią ekskursiją bus pradėtos skelbti pasibaigus vasaros atostogoms, t.y. rugsėjo mėnesį.

Daugiakultūrė Ontario taryba išleido laikraščinio formato informacinį leidinį apie etninių grupių teikiamas paslaugas savo tautiečiams įvairiose srityse, įskaitant federacinės ir provincinės vyriausybės imigracines įstaigas Toronto. Suminėtus įvairios tautybės, jų tarpe estai su latviais, bet nėra lietuvių. Paminėti latvių Namai, latvių Kultūros Centras, bet nėra lietuvių Namų ir kitų Toronto lietuvių institucijų. Daugiakultūrėje Ontario taryboje lietuviams atstovauja adv. J. Kuraitė-Lasienė.

"Toronto Star" 1983.VIII.9 išspausdino platų reportažą apie suakutynę lietuvių skautų stovyklą Auroroje su septyniom nuotraukom. Reporterė Fiona Gilchrist apėmė stovyklą, pasikalbėjo su jos vadovais ir aprašė savo įspūdžius. Ji paminėjo čekagiškių "miško brolius", uoliai saugojančius stovyklos vartus, perdavė vadovų pareiškimus, aiškinančius stovyklos tikslą, būtent, perteikti vaikams lietuvių kultūrą. Dėlto visa stovykla taip suorganizuota, lyg ji būtų maža valstybė. Visur matyti lietuviški užrašai, girdėti lietuviškos dainos. Lietuviai skautai esą remiami Kanados skautų organizacijos, tačiau tvarkosi savarankiškai. Tokios tarptautinės lietuvių skautų stovyklos rengiamos kas penkeri metai. Reportaže minimos šios skautų stovyklos vadovų pavardės: Tomas Dundžila iš Čikagos, Al Senkus iš Toronto, Vytas Turūta iš Willowdale, Rimantas Sarkis iš Australijos.

Toronto lietuvių sporto klubas "Aušra", laimėjęs pirmą vietą Pasaulio Lietuvių Sporto Žaidynėse Čikagoje

Lituanistikos Instituto suvažiavimas rengiamas Toronto Lietuvių Namuose š. m. rugsėjo 3-4 dienomis. Bus visa eilė įdomių paskaitų ir visuomeninei, kuri taip pat kviečiama dalyvauti. Šeštadienį, rugsėjo 3, bus lituanistinis vakaras su menine programa. Jam vadovaus prof. R. Šilbajoris. Meninę programą atliks smuikininkai Bankai. Suvažiavime dalyvaus visa eilė lituanistų iš JAV ir Kanados.

"Aušros" šimtmečio minėjimus iki šiol surengė Toronto ir Montrealis, rugsėjo 11 d. rengia St. Catharines, Ont. Kitos lietuvių apylinkės taip pat neturėtų apsisieisti ir surengti atitinkamus minėjimus. Tai svarbus istorinis įvykis, liečiantis visus lietuvius.

Registracija į Augštesniuosius Lituanistinius Kursus Toronto įvyks įprastoje vietoje — West Park Secondary School, Bloor ir Dundas gatvių sankryžoje, š. m. rugsėjo 19-20 dienomis, nuo 6 iki 9 v. vakaro. Kaip ir iki šiol, veiks XI, XII ir XIII klases. Galetų būti atidarytas ir pradinis lietuvių kalbos kursas suaugusiems, jeigu susidarytų reikalaujamas kursantų skaičius — 15.

Kursų vedėjas Anglų kalbos kursai naujoms ateiviams dėstomi Yoro un-te nuo š. m. rugsėjo 24 iki gruodžio 3 d. ir nuo 1984 m. sausio 28 iki balandžio 17 d. Pamokos būna nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. Glendon Campus (Bayview and Lawrence). Adresas informacijai: Peter M. Brunner (416) 667-3403.

Kanados Lietuvių Diena šiemet rengiama Londone, Ont., spalio 8-9. Rengėjai tikisi gausaus tautiečių dalyvavimo iš Kanados ir JAV. Deja, informacijos apie šį renginį kol kas labai šykščios. Su informacijomis ir skelbimais spaudoje reikėtų paskubėti, nes dėl lėto pašto įstaigų patarnavimo laikraščiai pavėluotai pasiekia skaitytojus. Iš toliau važiuojantiems į Kanados Lietuvių Dieną reikia planuoti iš anksto, numatyti nakvynes ir t. t. Dėlto informacijos turėtų būti skelbiamos iš anksto. Dėl pavėluotos informacijos gali nukentėti visas renginys.

Canadian Ethnic Studies Association rengia studijinę konferenciją Thunder Bay, Ont., Red Oak Inn, 1983 m. spalio 19-22 d.d. Adresas: Red Oak Inn, 555 West Arthur St., Thunder Bay, Ont. P7E 5R5. Tel. (807) 577-8481. Atsiųstojie konferencijos programoje nematyti nė vienos lietuviškos pavardės. Reikėtų ir lietuviams susidomėti šia draugija bei jos veikla.

Daugiakultūrių reikalų min. J. Flemingas, prieš išėjimą iš Kanados ministerių kabineto, buvo paruošęs projektą sumažinti daugiakultūrės tarybos narių skaičių iki 30 (iš 100), nes perdidelis narių skaičius pasirodė neveiksmingas ir perbrangus koordinuoti. Kokia linkme pasuks naujasis ministras D. Colinette, dar nežinia.

Toronto miestas 1984 m. minės 150 metų įsteigimo sukaktį. Miesto vadovybė išsiuntinėjo specialų kvietimą įvairiom organizacijom paruošti tai progai atitinkamas programas ir dalyvauti iškilnėse, kurios truks ištisus metus. Apie tai prašoma pranešti iš anksto specialiam komitetui Toronto Sesquicentennial Board, kuriam pirmininkauja David Garrick. Būtų gera, kad ir lietuviai surengtų specialią iškilnę, skirtą ne tik šiai, bet ir kitataučių visuomenei.

Baigusiam žemišką kelionę

A+ IGNUI JUZUKONIUI,

jo žmonai — LINAI, dukroms — VIDAI, RŪTAI ir sūnui ALGIUI su šeimomis, giminėms bei artimiesiems reikiame gilų užuojautą ir kartu liūdime —

Jonas, Aldona Ranoniai ir šeima

Reikalinga patyrusi sekretorė

advokato įstaigai kreiptis į Algį Pacevičių telefonu 762-7393.

Metai Vasario 16 gimnazijoje

Susikūriau mažą Lietuvą, pasijutau lyg savo tėvynėje

Dešimt mėnesių!! Ilgas lietuviškos jaunystės laikotarpis prabėgo Vokietijoje, ne Lietuvoje ir ne Kanadoje. Laikas dabar jį vertinti. Į jį žvelgdama ir permąstydama pastebėjau, kad tas mokslo laikas buvo man vertingi metai: daug išmokau apie Lietuvą, gyvenimą ir save.

Nors lietuviškai kalbėjau iš mažens, vistiek nemokėjau tobulai lietuviškai išreikšti savo sielos. Šiais metais mano lietuvių kalba suintensyvėjo ir žodynas prasipildė. Nuolat vartodama lietuvių kalbą, susikūriau sau mažą Lietuvą, kur pasijutau lyg tėvynėje — sulietuvėjusi. Kartu per kalbą aš daugiau sužinojau ir apie tikrąją Lietuvą. Namuose aš žinojau tik dvi Lietuvas — senovės ir mano tėvų. Tai skirtingos Lietuvos, palyginus su trečiąja — šių dienų Lietuva. Įvairūs moksliniai pokalbiai, pamokose diskusijos, o ypač šiemet mano aplankytas ir pamatytas Lietuvos gyvenimas pažadino manyje tokių dvasios jėgų, kad aš pirmą kartą savo gyvenime pasijutau konkrečiai lietuvaite! Aš dabar jau pati noriu mėginti išlaikyti ir puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą, ne tėvams, bet sau, savo gyvenimui. Aš suradau save — sau naujų gyventi turinių ir apsisprendžiau: aš pati noriu būti lietuvaite.

Gyvenimo stilių čia praplėčiau ir daug gyvenimiškai praktiškai išmokau. Aš pirmą kartą patyriau kitokią gyvenimo būdą kaip namie. Reikėjo man sugebėti sugyventi su draugėmis, su kitais temperaments kambaityje. Man irgi reikėjo išmokyti ir prisiversti pačiai (be mamos rankos) susitvarkyti. Nebuvo mamos, kad išplautų drabužius. Buvo kitų žmonių nustatytos dienos taisyklės, prie kurių man reikėjo prisitaikyti.

O kiek valios reikėjo iš savęs išspausti, kad įsijungčiau į gimnazijos visuomenę ir darčiau! Tos taisyklės, nors ir suvaržė man laisves laisvūtes, bet kartu jos davė kitokių laisvės, kurios nestikėjau, nepramačiau — dvasinės vidinės laisvės. Mano namuose reikia atsakyti tėvams už kiekvieną minutę, o gimnazijoje laisvalaikis buvo mano laisvalaikis. Žinoma, reikėjo laikytis taisyklių. Tokiu būdu aš išmokau save tvarkyti, savo darbus ir laisvalaikius nustatyti, kaip aš juos sunauduosiu. O gyvenant su kitais ir kantrybė išsilavino. Žodžiu — prasmingai brendau!

Gyvendama viena, be šeimos priežiūros, aš turėjau didesnę galimybę subręsti, savarankiškėti. Atvažiavus į Europą, įsikūrus tarp visiškai svetimų ir nepažįstamų veidų, reikėjo apsieiti be tėvų guodų ir glamonų. Reikėjo nekartą kartėlį nuryti, ašarėlę nubraukti, bet mane tai vertė surimėti. Naujojo gyvenimo mokykla reikalavo pačią už save atsakyti, pačią apsispręsti, pačią susitvarkyti. Aš patyriau pareigas bei atsakomybę ir tai, ką aš pajėgiu daryti, ir ko ne. Aš patyriau savo vertę, kokios mano stiprybės ir kiek galiu savim pasitikėti. Tai ir buvo mano giliai brandinę metai, nes daug ko apie save sužinojau ir padėjau savo dar mažos asmenybės ateičiai pamatus.

Išnagrinėjusi šių metų vertinimą, aš, pagalvojęsi, galėčiau ir daugiau parašyti, bet svarbiausią temą paliečiau.

Buvo, oi buvo atsitikimų šioje gimnazijoje, kurie padarė šiuos metus man teigiamai neišbraukiamus mano mintyse ir egzistencijoje.

Mirga Šaltmiraitė, Vasario 16 gimnazijos mokinė

Lietuvos gyvenimas pažadino manyje tokių dvasios jėgų, kad aš pirmą kartą savo gyvenime pasijutau konkrečiai lietuvaite! Aš dabar jau pati noriu mėginti išlaikyti ir puoselėti lietuvių kalbą ir kultūrą, ne tėvams, bet sau, savo gyvenimui. Aš suradau save — sau naujų gyventi turinių ir apsisprendžiau: aš pati noriu būti lietuvaite.

Gyvenimo stilių čia praplėčiau ir daug gyvenimiškai praktiškai išmokau. Aš pirmą kartą patyriau kitokią gyvenimo būdą kaip namie. Reikėjo man sugebėti sugyventi su draugėmis, su kitais temperaments kambaityje. Man irgi reikėjo išmokyti ir prisiversti pačiai (be mamos rankos) susitvarkyti. Nebuvo mamos, kad išplautų drabužius. Buvo kitų žmonių nustatytos dienos taisyklės, prie kurių man reikėjo prisitaikyti.

O kiek valios reikėjo iš savęs išspausti, kad įsijungčiau į gimnazijos visuomenę ir darčiau! Tos taisyklės, nors ir suvaržė man laisves laisvūtes, bet kartu jos davė kitokių laisvės, kurios nestikėjau, nepramačiau — dvasinės vidinės laisvės. Mano namuose reikia atsakyti tėvams už kiekvieną minutę, o gimnazijoje laisvalaikis buvo mano laisvalaikis. Žinoma, reikėjo laikytis taisyklių. Tokiu būdu aš išmokau save tvarkyti, savo darbus ir laisvalaikius nustatyti, kaip aš juos sunauduosiu. O gyvenant su kitais ir kantrybė išsilavino. Žodžiu — prasmingai brendau!

Gyvendama viena, be šeimos priežiūros, aš turėjau didesnę galimybę subręsti, savarankiškėti. Atvažiavus į Europą, įsikūrus tarp visiškai svetimų ir nepažįstamų veidų, reikėjo apsieiti be tėvų guodų ir glamonų. Reikėjo nekartą kartėlį nuryti, ašarėlę nubraukti, bet mane tai vertė surimėti. Naujojo gyvenimo mokykla reikalavo pačią už save atsakyti, pačią apsispręsti, pačią susitvarkyti. Aš patyriau pareigas bei atsakomybę ir tai, ką aš pajėgiu daryti, ir ko ne. Aš patyriau savo vertę, kokios mano stiprybės ir kiek galiu savim pasitikėti. Tai ir buvo mano giliai brandinę metai, nes daug ko apie save sužinojau ir padėjau savo dar mažos asmenybės ateičiai pamatus.

Išnagrinėjusi šių metų vertinimą, aš, pagalvojęsi, galėčiau ir daugiau parašyti, bet svarbiausią temą paliečiau.

Buvo, oi buvo atsitikimų šioje gimnazijoje, kurie padarė šiuos metus man teigiamai neišbraukiamus mano mintyse ir egzistencijoje.

Mirga Šaltmiraitė, Vasario 16 gimnazijos mokinė

MONTREALQUE

Tautos šventės — Rugsėjo 8-tosios minėjimas rengiamas rugsėjo 11 d. Aušros Vartų par. salėje. Paskaitai atvyksta Tautos Fondo atstovybės Kanadoje pirm. Ant. Firavičius. Meninėje programoje dalyvaus Montrealio lietuvių vyrų oktetas. Organizacijos 11 v. iškilmingose pamaldose ir 12 v. minėjimo iškilnėse salėje kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Pelnas skiriamas Tautos Fondui. Minėjimą rengia LK Mindaugo šaulių kuopa. A. M.

Kredito unija "Litas" rugsėjo 10 d. oficialiai atidarė naujai pertvarkytas patalpas. Susirinko buvę ir dabartiniai valdybos bei komisijų nariai, kurių susidarė apie 30 asmenų. Dalyvavo ir vienas iš "Lito" sumanytojų ir buvęs pirmuoju jo vedėju D. Jurkus.

Dabartinis vedėjas Br. Niedvaras savo kalboje apžvelgė iki šiol "Lito" turėtas patalpas. Pirmoji patalpa buvo D. Jurkaus buvęs virtuvė, vėliau AV par. prie salės esamame kambaryje, paskui AV klebonijos rūsyje ir dabar kiek praplatintame ir atnaujintame tame pačiame rūsyje. Įėjimas padarytas tiesiai iš gatvės. Dabar bus stengiamasi pritraukti ir apylinkės gyventojus, nes čia jokio banko arti nėra. Br. Niedvaras dėkojo inž. A. Kličiui ir inž. G. Vazalininkui už labai vykusį šių patalpų suprojektavimą. "Lito" turimas žemės sklypas bus laikomas atečiai.

Vaisių metu buvo apžiūros

patalpos. Visi jomis džiaugėsi, nes bus tinkamesnės geresniam klijų aptarnavimui.

Operacija padaryta B. Kasperavičiui. Serga D. Grotelis ir jo žmona J. K. Zabiela. B. S.

Mokytoja A. Jonelytė su savo kolegomis išskrido šešiom savaitėm į Meksiką. Vėliau prie jų prisijungė mokytoja A. Žurkevičiūtė.

Laikraštis "Sunday Express" š. m. liepos 24 d. išspausdino ilgąją Irenos Lukoševičienės straipsnį "Lithuania resists Moscow". Jame autorė primena daugelį nežinomą faktą, jog Sov. Sąjunga yra kolonijinė valstybė pokolonijinėje eroje. Sov. Sąjunga sudaryta iš caristinės imperijos, prievarta suvarant šios imperijos valdytas tautas. Lietuva esanti viena Sov. Sąjungos respublikų, prievarta įjungtų jos sudėtin. Tai buvusi pasekmė Molotovo-Ribbentropo sandorio 1939 m. Vadinamosios sovietinės respublikos faktiškai yra valdomos iš Maskvos. Jų vadinamoji autonomija turi mažiau teisių nei Kanados provincija ar JAV valstija. Iš visų Sov. Sąjungos respublikų Lietuva rodo stipriausią pasipriešinimą okupacijai režimui, siekiančiam surišinti užimtuosius kolonijinius kraštus. Už žmogaus teises, deklaruotas Helsinkio akte, šiandieną kovoją ne tikai lietuviai, bet ir visos kitos Sov. Sąjungos tautos. Jos informuoja laisvąjį pasaulį, kad Sov. Sąjunga nesilaiko Helsinkio susitarimų. Sk.

Greitas ir tikslus patarnavimas!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBĖ • GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907 A ROSEMONT BLVD., MONTREAL, QUE.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1465 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 766-5827

Darbo valandos	Aušros Vartai	Rosemount
Pirm., antr. treč.	9.00 — 3.00	—
Ketvirtadieniai	12.00 — 8.00	6.00 — 8.00
Pentadieniai	10.00 — 6.00	12.00 — 6.00
Sekmadeniai	10.00 — 12.30	—

Certifikatai: min. \$1,000.00	DUODA PASKOLAS:
1 metų 9 %	
Terminuoti indėliai:	
1 metų 8.5 %	nekilnojamo turto,
180 — 364 d. 8 %	asmenines ir prekybines.
30 — 179 d. 7.5 %	Paskolos mirties atveju
Trumpalaikius indėlius už \$20,000 ir daugiau	apdraustos iki \$10,000
Taupomosios sąskaitos:	
specialios 7.25%	
su drauda 7.5 %	
Čekių sąskaitos 5 %	

KONFIDENCIALUS IR GREITAS PATARNAVIMAS
ČEKIAI IR VISI KITI PATARNAVIMAI NEMOKAMAI

Dan Air Handy-Man

Atlieku vėsinimo ir šaldymo sistemų remonto darbus namuose, automobiliuose ir komerciniuose pastatuose.

Savininkas — Danny Jurėnas
Toronto tel. 233-9185 (tarnyba veikia 24 valandas)

REIKALINGA MOTERIS saugoti mūsų namuose dienos metu du vaikus nuo spalio 31 d. Skambinti tel. 622-8221 Toronto.

ESU NAŠLĖ, 62 metų amžiaus. Jieskau gyvenimo draugo. Rašyti "TŽ" adresu, ant voko aiškiai pažyminti Birutei.

IŠNUOMIOJAMI vienas arba du kambariai ir virtuvė (yra balkonas) antrame aukšte netoli Prisikėlimo šventosios. Taip pat parduodama (tik 3 mėn. naudota) sofa, fotelis ir kėdutė kojoms. Skambinti vakarais tel. 532-6453 Toronto.

JAU 20 METŲ veikia natūralaus gydymo klinika, kurioje su mediciniškom ir pooperacinėm problemom daugybė žmonių pasveiko arba rado pagerėjimą. B. NAUJALIS — Mass. Ther. N.D.R.N.A. 460 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N5. Tel. 533-8008.

KURKIME TIK LIETUVIŠKAS ŠEIMAS. "Piršlys Vytėnis" jums padės surasti gyvenimo draugą visuose pasaulio žemynuose. Rašydami Vytėniui, pridėkite adresą su slaptyvardžiu ar pavarde, trumpą savo biografiją, amžių ir pažymėkite ko pageidaujate. Susirašinėjimo išlaidoms pridėkite auksą.

Adresas: "Vytėnis", P. O. Box 4861, Melbourne 3001, Vic., Australia.

LIETUVIŠKA gėlių krautuvė

savininke V. SIMINKEVIČIENĖ. Įvairiomis progomis skambinti į "Petals Florist" tel. 769-5009. Adresas: 710 Annette St., Toronto, Ont., vienas blokas į rytus nuo Jane St. Pristatymas į ligonines, laidotuvių namus ir t.t. Savininke yra prityrusi vestuvių gėlių tvarkymo srityje.

CANDLELIGHT CATERERS

SAVININKAI J. S. BUBULIAI. Baliai, vestuvės, sužadėtuves, parenėjimai namuose ir įstaigose. Skambinti pirmadieniais, antradieniais, trečiadieniais ir vakarais po 9 v. v. tel. 667-8260 arba 667-8280 Toronto.